

DUGSIGA MAGAALADA ROCHESTER
XEERKA ANSHAXA
Siyaasadda 1400

MAHADSANID

Nidaamkan Anshaxu waa wax soo saar wada shaqeyn ka timid waalidiinta, ardayda, macallimiinta, Shaqaalaha degmada, iyo xubnaha bulshada ee doonaya inay ka dhigaan fasallo iyo iskuulo ku yaal Dugsiga Magaalada Rochester City amni, taageero, iyo jawi farxad leh oo waxbarid iyo barashada.

Xeerkani waxaa loogu talagalay inuu noqdo dukumiinti nool. Waxaan ku bilownay hadaf bilow ah oo ah yareynta riixitaanka ardayda iyada oo loo marayo ganaaxyo iyo xarig, taas oo la muujiyey inay wax ku kordhinayso waxa loo yaqaan "dhuumaha iskuul ilaa xabsi." Lakabyo badan ayaa gacan ka geysta ardayda ' guul iyo wanaag, oo ay kujirto kaqeybgalinta qoysaska shuraako ahaan iyo xaqiijinta Degmadaas shaqaalaha iyo shaqaalaha heer dugsiga waxay leeyihiin kaalmooyin iyo ilo ay ugu baahan yihiin inay ku fuliyaan Xeer cusub. Diirada dhammaan dadaalladeenna iskaashi, oo ay ku jiraan Xeerkan iyo wixii ka dambeeya, waa a jawiga iskuulka oo firfircoon oo taakulayn ka wada Degmada.

Waxaan baran doonaa sida aan u dhaqangelinay Xeerkan. Waxaan u riixi doonaa himilooyinka ku dhex jira, xitaa iyadoo aan ku dadaalayno inaan xaqiijino in taageeradii loo baahnaa ay jirto. Waxaan sameyn doonaa isbadal iyo horumariyo qaybo u baahan shaqo dheeri ah oo ku saleysan barashadeena, waana qiimeyn doonaa kuweena horumarka socda si loo gaadho himilooyinka ee ah in ardayda laga ilaaliyo nabadgelyada, dugsiga, iyo barwaaqaysan.

2

Bogga 3**SHAXDA NOOCYADA**

DHAQANKA ISKUULKA IYO CIMILADA	5
CIDDA, Goorma iyo Goobta uu qaanuunka ka dhaqan galayo	5
HORUMARKA DHAQANKA ARDAYGA MUDAN	6
Mabaadi'da HAGAHA	7
QOYSASKA OO AH WADAJIR	11
TAAGEERADA HORUMARINTA QOFKA DUGSIGA, XUBNAHA BULSHADA,	

WAALIDIINTA IYO ARDAYDA	13
XISAAB wadaag	14
XUQUUQDA, XILALKA IYO FILASHADA	17
Xuquuqda & Waajibaadka Ardayda	18
Xuquuqda iyo Waajibaadka Waalidiinta	20
Rajooyinka Maamulayaasha & Shaqaalaha	22
Filasho Isuduwaha Sharciga Sharafta	23
Filasho Kormeere Guud	24
Filashada Gudiga Dugsiga	24
KA HORTAGA, KA HOR GELINTA & ANSHAXDA HORUMARINTA	26
Ka Hortagga Caalamiga	26
Waxqabadyada Hanuuninta ee lagu barbardhigay Jawaabaha Anshaxa	26
Anshaxa Horusocod	26
Qaababka Dib-u-hagaajinta	27
HEERARKA KA HOR GELINTA IYO JAWAABTA ANSHAXDA	27
Waxyaabaha Lagu Tixgeliyo Go'aaminta Jawaabaha Anshaxa	27
Tilmaamaha Jawaabaha Anshaxa	28
Baaxadda Jawaabaha Anshax Marinta iyo Xadeynta Maamulka	28
Matrix loogu talagalay Faragelinta Hanuunka iyo Jawaabaha Anshaxa	29
Sida loo Isticmaalo Shaxda Dabeecadaha iyo Jawaabaha	30
Jadwalka Heerarka Waxqabadyada iyo Akhlaaqda Anshax marinta	31
Xeerarka Badbaadada Dugsiga Ku saleysan	43
Soo Qabashada iyo U Gudbinta Dhaqan Galinta Sharciga	43
Ka Saarida Ardayda & Habsocodkooda	44
Waxbarid Kale	44
Mamnuucida iyo Ogolaanshaha Xoog Jirka	45
Raadinta Ardayda	45

Bogga 4

SHAXDA NOOCYADA

Nidaamka Aqoonsiga Kombiyuutarka & Baadhista Birta Nasiibka ah	47
Qalabka elektarooniga ah ee ardayda	48
Qalabka Kombiyuutarka Degmooyinka / Websaydhada / E-mailka Qof Walboo Uu Adeegsanay	48
Anshaxa Dadweynaha ee Hantida Dugsiga	49
Anshaxa Mamnuuca ah ee Hantida Dugsiga	50
Booqdayaasha Dugsiyada	52
Ka warbixinta Xadgudubyada	53
Hubka, Khamriga & Walxaha Sharci Darrada ah	53
Fulinta	53
Aruurinta xogta	54
Xog ururinta & Dib u eegista Sanadlaha ah	54
Cimilada Dugsiga iyo Kormeerka Anshaxa	55
DIB U EEGIDDA SANADKA, FUDUDIN, IYO XUKUN	55
Faafinta	56
Soo saarista Xeerarka Maamulka	56
Xallinta Laqabsasho la'aanta Xeerarka kale ama Shuruucda	57
Kala-go'idda	57
LIFAAQ A - XARUNTA DHARKA	58
LIFAAQ B - KU DHAWAAQDADA WAQTIGA	61
LIFAAQ C - HAB-DHAQAALKA	64

LIFAAQ D - ARDAYDA NAAFADA LA'AAN	74
LIFAAQA E - FULINTA SHARCIGA	77
LIFAAQA F - NOLOSHA	83

Bogga 5

DHAQANKA DUGSIGA & CIMILADA

Dhaqanka iskuulka iyo cimilada ayaa saamaynaya qofkasta oo ka tirsan bulshada iskuulka. Adoo abuuraya taageero iyo soo dhaweynta bulshada, waxaan ku saleynaynaa nolosha qof kasta oo bulshada ka mid ah qiyamka aan wada leenahay daryeel ku saabsan, waxbarasho tayo leh dhammaan ardayda iyo iskuul taageero iyo wanaag leh jawiga ardayda, waalidiinta, macalimiinta, shaqaalaha taageerada ama maamulayaasha. Saldhiga noocan oo kale ah dhammaantood waxay ku abuuraan saameyn qoto dheer ardayda, labadaba horumarkooda tacliimeed iyo kuwan xiriirka asxaabta iyo dadka waaweyn. Waxay si qoto dheer u kordhisaa tayada nolosha iyo shaqada jawi ay ku shaqeeyaan dhammaan shaqaalaha iskuulka. Waxay ka dhigeysaa iskuul soo dhaweyn qoysaska iyo kan bulshada guud. Si waxbarashadu u noqoto mid guuleysata, dugsii walba waa inuu dhisaa oo ilaaliyaa a dhaqanka dugsiga wanaagsan ee taageera dhammaan xubnaheeda - ardayda, qoysaska, iyo shaqaalaha - sida iyagana in laga wada shaqeeyo sidii loo kori lahaa, bulsho ahaan iyo aqoon ahaanba.

Dhisida dhaqanka wanaagsan ee dugsiga waxay ubaahantahay shaqo badan oo firfircoon dhamaan xubnaha iskuulka bulshada. Xubnuhu waa inay isu yimaadaan si ay u go'aamiyaan qiyamka ay rabaan inay ku noolaadaan, iyadoo la hubinayo iyadoo la sameynayo in dhammaan codadka la maqlo. Waa inay midba midka kale la sahamiyaan dabeecadaha ay rumeysan yihiin inay taageeri doonaan qiyamkooda la wadaago, iyo sidoo kale dabeecadaha ay iyagu leeyihiin aaminsan yihiin iyaga wiiqi doonaan. Waa inay lahaadaan - kana faa'iideystaan fursadaha soo noqnoqda si looga fikiro dabeecadaha ay runti kaqeybqaataan ama u fiirsadaan, iyo in laga fiirsado sida loo isticmaalo wax badan dabeecadaha taageera. Waa inay wadahalad joogta ah la galaan xubnaha kale ee bulshada arrimaha ku saabsan dhaqanka bulshada, cimilada, iyo dhaqanka. Arimaha noocan oo kale ah waxay u baahan yihiin inay noqdaan kuwa waaweyn qayb ka mid ah barashada iyo manhajka dugsiga, taasoo ka dhigeysa koritaanka bulshada, anshaxa iyo anshaxa fure waxbarashada.

CIDDA, Goorma iyo Goobta Feejigani ku khuseeyo

Haddii aan si kale loo tilmaamin, Xeerkani wuxuu khuseeyaa dhammaan ardayda, shaqaalaha Degmada, waalidiinta, booqdayaasha iyo dadka kale ee ku jira hantida iskuulka ama ka qayb galaya waxqabad kasta oo iskuul, waxayna quseysaa dhaqanka:

1. Iskuulka dhexdiisa inta lagu jiro saacadaha iskuulka;
2. Kahor iyo kadib dugsiga, intaad kujirtid dhismaha iskuulka;
3. Intaad ku safreyso gawaarida ay maalgeliso RCSD;
4. Dhamaan xafladaha dugsigu kafaalo qaado; iyo
5. Bannaanka dugsiga ama ka baxsan saacadaha caadiga ah ee dugsiga taas oo suurtagal u ah a khalkhal ku yimaad geeddi-socodka waxbarashada ama khatar geliso caafimaadka, badbaadada ama daryeelka kuwa ku jira

bulshada dugsiga.

5

Bogga 6

HORUMARKA DHAQANKA ARDAYGA MUDAN

Hadafka koowaad ee anshaxa ardaygu waa ka-qaybgalka iyo dib-u-hawlgelinta ardayda waxbarashadooda shaqo. Anshaxa ardaygu waa inuu ku dhiirrigeliyaa ardayda inay ka fekeraan dabeecadda u oggolaanaysa iyaga qaab-dhismeedka hab-soo-saar leh iyo in la taageero koritaanka anshaxa iyo anshaxa. Anshaxu waa inuu noqdaa oo ay xukumaan rabitaan, iyo u heellan, bulsho waxbarasho oo xoogan oo salka ku haysa qoto dheer iyo xiriirada daryeela iyo kaqeybgalka shaqo tayo sare leh.

BARNAAMIJKA ARDAYGA

Kaqeybgalka ardaydu waa udub dhexaad abuurista dhaqan wanaagsan iyo jawi iskuul oo kobciya koritaanka bulshada / shucuurta ardayda iyo hanashada tacliimeed. Siinta ardayda fursado badan oo looga qaybgalo hawlo badan oo bulshada u xaglinaya, si wakaalad loo qaato iyo hogaaminta dejinta qaabka iskuulkooda, iyo, isla mar ahaantaana, ku xirnaanshaha daryeelka, dadka waaweyn ee taageera waxay kaa caawin karaan kahortaga dabeecadaha xun xun waxayna abuurin karaan waxbarasho firfircoon fursadaha dhammaan.

Tusaalooyinka waxaa ka mid noqon kara:

- siinta ardayda fursado macno leh oo ay kula wadaagaan fikradaha iyo welwelka iyo in kaalin firfircoon ka qaataan dadaallada dugsiga iyo go'aan gaarista;
- horumarinta hogaaminta ardayda oo kaqeyb gasha ardayda kaladuwan ee kaladuwan danaha, shakhsiyaadka iyo sooyaal dhaqameedka (tusaale, maahan oo keliya heer sare oo tacliimeed, si shicib ah ugu hawlan ama loogu yeero "caan ah" ardayda) kuwaas oo saaray hal-abuurkooda, hibooyinkooda, iyo saamaynta facooda ficiil si ay uga caawiso dejinta jawiga jawiga dugsiga firfircoon;
- Aqoonsiga joogtada ah ee guulaha ardayda ee dhinacyada tacliinta iyo wadajirka ah meelaha manhajka;
- ku celcelinta wadaagida ra'yi-celin wax ku ool ah;
- Nidaamyada dugsiga oo dhan oo dhiirrigeliya rajada, himilooyinka, iyo habdhaqanka wanaagsan ee bulshada u janjeera.

Fursadaha noocan oo kale ah, oo ay weheliso barnaamij hagitaan dhammaystiran oo ka hortag ah iyo dhexgalka, siinta ardayda khibradaha, istaraatiijiyadaha, xirfadaha, iyo taageerooyinka ay siiyaan u baahan baraarahan.

6

Bogga 7

Mabaadi'da HAGAHA

Xaqa Tacliinta Sare

Dhammaan ardayda waxay xaq u leeyihiin waxbarasho tayo sare leh. Sidan oo kale, tallaabooyinka edbinta dugsiga waa in loo adeegsadaa in laga caawiyo inay ku lug yeeshaan oo ay gartaan xuquuqdaas, oo aan laga reebin ardayda iskuul ama si kale uga diidaan waxbarashadan oo kale. Degmadu waxay ku dadaali doontaa inay keydiso ka joojinta oo keliya kiisaskaas oo ay ka soo qalin jabisay dadaal edbin ah iyada oo aan lagu guuleysan, ama duruufaha ay ku sugan yihiin nabadgelyada ardayda ama shaqaalaha ama sii wadida geedi socodka waxbarashadu khatar buu ku jiraa.

Mabaadi'da Guud

Nidaamyada edbinta dugsiga waxaa loola jeedaa abuurista jawi wanaagsan oo xagga dugsiga ah, laguna taageerayo horumarka bulshada iyo dareenka ee ardayda, iyo barida rabshad la'aan iyo ixtiraamka dadka oo dhan xubnaha bulshada dugsiga. Adoo u arkaaya horumarka bulshada mid muhiim ah anshax marinta, iskuulada RCSD waa inay kahadlaan ugana jawaabaan arimaha anshaxa dugsiga qaab ahaan taasi waxay la jaanqaadaysaa dareenka ardayda ee sharafta iyo isku-qaddarinta.

Ujeeddada edbintu waa inay noqotaa in la fahmo oo wax laga qabto sababaha keena dhaqanka, xallinta isku dhacyada, hagaajinta dhibaataadii dhacday, dib u soo celinta xiriirkii iyo in ardayda dib loogu soo celiyo dugsiga bulshada. Intaas waxaa sii dheer, fiiri gaar ah iyo taageero faragelin ayaa la siin doonaa qoysaska nugal iyo dhalinyarada halista ugu jira in laga saaro. Shaqaalaha dugsiga waa in la taageeraa labadaba si loo horumariyo xirfadahan oo loogu dhaqmo iyadoo lala kaashanayo ardayda, qoysaska iyo kuwooda asxaabtaada. Si dadaalkan loogu guuleysto, ardayda iyo qoysaskooda waa inay noqdaan la qiimeeyo lana xoojiyo wada shaqeynta shaqaalaha Degmada si loo gaaro himilooyinkan.

Dugsiyada RCSD waa inay u hogaansamaan mabaadi'da guud ee soo socota ee hirgelinta iskuulka anshax:

- Mabda'a # 1 - Xiriir Wanaagsan

Badbaadada dugsiga iyo guusha tacliimeed ayaa la sameeyaa lana xoojiyaa marka dhammaan shaqaalaha dugsiga shaqaaluhuna waxay dhisaan xiriir wanaagsan ardayda waxayna si firfircoon ugu howlan yihiin noloshooda iyo waxbarashadooda.

- Mabda'a # 2 - Cadaalad iyo iswaafaq

Shaqaalaha dugsiga waa inay sare u qaadaan heerarka sare ee akhlaaqda iyagoo wax baraya, tusaalayanaya, iyo dabagalka dhaqanka, iyo si cadaalad ah oo joogto ah kor loogu qaado dhaqanka wanaagsan.

- Mabda'a # 3 - Kaqeybgal wax barasho iyo maareyn fasal wax ku ool ah

Waxbarid wax ku ool ah oo ku lug leh iyo maarynta fasalka ayaa aasaas u ah anshax wax ku ool ah.

- Mabda'a # 4 - Ka Hortagga iyo Farogelinta

Anshaxa dugsiga ayaa sida ugu fiican lagu fuliyaa iyadoo laga hortago anshax xumada kahor intaanay dhicin, iyo iyadoo la adeegsanayo waxqabadyo wax ku ool ah ka dib markay dhacdo.

7

Bogga 8

- Mabda'a # 5 - Anshax edbin leh

Anshaxa dugsiga ee ku lammaan edbinta macnaha leh iyo hagista ayaa ardayda siiya fursad wax looga barto qaladaadkooda oo wax ku biiriyo bulshada dugsiga, waxayna u badan tahay inay keento inuu ardaygu dib ugu mashquulo waxbarashada.

- Mabda'a # 6 - Kordhi waxbarashada iyo yareynta ka saarista

Anshaxa wax ku oolka ah ee iskuulka wuxuu kordhiyaa waqtiga ardayda ku qaataan waxbarashada iyo waxay yareysaa waqtiga ardayda laga saarayo fasaladooda inta ilaalinta nabadgelyada bulshada dugsiga iyo nidaamka waxbarashada.

- Mabda'a # 7 - Anshax-marinta Ka-noqoshada oo ah Meherad Ugu Dambaysa

Isticmaalka Ka-hakinta Dugsiga Gudahiisa, Ka-Cayrinta Dugsiyada Ka Baxsan, Cayrin, iyo U Gudbinta Iskuulada Kala Duwan waa in la yareeyaa loona adeegsadaa qaab qalin jabiyay meel kasta oo ay joogaan suurtagal ah Mudnaanta ayaa ah in ardayda lagu sii hayo fasalka markasta oo nabadgelyada iskuulka iyo sii wadida nidaamka waxbarashadu u oggolaato.

- Mabda'a # 8 - Taageerada Ardayda

Dugsiyadu waa inay ka faa'iideystaan wax ka qabadka hagitaanka iyo adeegyada kale ee taageerada ee ku habboon siiyaan edbin wax ku ool ah iyo hagitaan ardayda, oo ay ku jiraan iyo gaar ahaan kuwa ka soo noqoshada edbinta ka-reebtaanka, si loo kordhiyo awooddooda la-kulanka bulshada iyo heerarka tacliimeed ee ka dhex jira bulshada dugsiga.

- Mabda'a # 9 - Waajibaadka Ardayga

Dhammaan ardayda waxaa saaran mas'uuliyad inay ku shaqeeyaan wixii karaankooda ah, inay xaadiraan dugsiga maalin kasta haddii aysan sharci ahaan cudurdaar lahayn, gacan ka geysa ilaalinta nabadgelyo iyo taageero deegaanka iskuulka, ula dhaqan asxaabtaada iyo shaqaalaha iskuulka si xushmad leh, aqbal mas'uuliyadda ficilladooda, isku hayaan heerarka ugu sarreeya habdhaqanka iyo dabeecad, iyo dhiirrigelinta jawi is-ixтираam iyo sharaf leh dhammaan dugsiga bulshada.

- Mabda'a # 10 - Doorka Xaddidan ee Dhaqan-gelinta Sharciga

Saraakiisha Kheyraadka Dugsiga (SROs), Saraakiisha Amniga Dugsiga (SSOs) iyo nabadgelyada kale ee dugsiga shaqaaluhu waa agab muhiim u ah taageerada jaaliyadaha dugsiga si looga hortago iyo xalliyaan khilaafaadka siyaabo wanaagsan. Degmadu waxay taageeri doontaa ama siin doontaa tababar SROs iyo SSOs ee dhaqamada soo celinta, horumarka dhalinyarada, iyo sida looga jawaabo tan gaarka ah baahida dhalinyarada. Dhammaan shaqaalaha sharci fulinta waa inay adeegsadaan, ugu badnaan inta suurtagal ah, farsamooyin lagu dejinayo khilaafka laguna hagaajinayo waxyeelada taas oo yareyneysa adeegsiga qabqabashada; waana inay dib ugu dhigtaa shaqaalaha dugsiga dhammaan arrimaha loo arko inay yihiin arrimaha edbinta dugsiga. Dadaal kasta waa in la sameeyaa si loo aqoonsado waxyaabaha kale ee lagu xirayo marka ay khuseeyso.

8

Bogga 9

- Mabda'a # 11 - Wax ka qabta Kala Duwanaanshaha Jinsiyadaha ee Anshaxa Dugsiga

Degmadu waa inay wax ka qabataa oo ay ka jawaabtaa sinaan la'aanta jinsiga, midabtakoorka hay'adaha iyo kuwa kale qaabab takoor ama eex ah oo carqalad ku ah guusha ardayga. In sidaa la yeelo, a nidaamka waa in la siiyaa oo xubnuhu ka heli karaan dhammaan bulshada dugsiga ula macaamilo arrimaha si daacadnimo ah ujeeddada bogsiiinta iyo xoojinta cilaacaadka iyo midaynta go'aaminta in la beddelo sida aan wax u qabanno oo aan u saxno waxyeelada ay geysatay cunsuriyada hay'adaha iyo eex aan qarsooneyn.

- Mabda'a # 12 - Takoor La'aan

Anshaxa dugsiga waa in la hirgaliyaa iyada oo aan takoor lagu salayn qowmiyada, jinsiga, midab, diin, dhaqan diimeed, caqiido, asal qaran, xaalad dhalasho, abtirsiin, jinsi, jinsiga, aqoonsiga jinsiga ama muujinta, nooca galmada, da'da, culeyska / muuqaalka, saadaalin kara astaamaha hidde, ama naafonimo. *Eeg Siyaasadda Degmada ee Mamnuucaya Dhibaateynta ama Takoorka Ardayda iyo Shaqaalaha (0100) wixii intaa dheer macluumaad.*

- Mabda'a # 13 - Nidaamka Sharci

Anshaxa wax ku oolka ah waxaa lagu fulin karaa oo kaliya iyadoo si qoto dheer loo xushmeeyo nidaamka jira xuquuqda ardayda iyo waalidiinta, oo waafaqsan Sharciga Waxbarashada Gobolka New York § 3214 iyo Dastuurka Mareykanka, oo ay ku jiraan, laakiin aan ku xaddidnayn, xaq u lahaanshaha ogeysiiska ciqaabta la saarayo iyo fursad lagu soo bandhigo nooca ardayga ee xaqiiqda iyo duruufaha horseeday munaasabadda.

- Mabda'a # 14 - Tababar

Macallimiinta, maamulayaasha iyo howlwadeenada iskuulka ayaa heli doona tababar ku saabsan fasalka / dugsiga maaraynta, xallinta khilaafaadka, iyo habab aan ciqaab lahayn oo edbinta ah.

- **Mabda'a # 15 - Siyaasadda Heerka Dugsiga**

Xeerarka heerka dugsiga iyo xeerarka anshaxa waa inay waafaqsanaadaan Nidaamkan, la ansixiyay Kormeeraha guud ama wakiilka oo u qaybiyay ardayda iyo waalidiinta qaab ahaan waafaqsan Siyaasaddan. Dugsiyada ayaa sidoo kale laga filayaa inay horumariyaan qorshayaal lagu horumarinayo cimilada dugsiga.

- **Mabda'a # 16 - Qaybinta Siyaasadda**

Ardayda, waalidiinta, macallimiinta iyo shaqaalaha kale ee dugsiga waa in si wanaagsan looga wargeliyaa dugsiga siyaasadaha edbinta. Degmadu waxay u qaybin doontaa soo koobidda Nidaamkan dhammaan ardayda iyo waalidiintooda oo ay ku dhajiyaan Nidaamka websaydhka Degmada iyo meel la heli karo iskuul kasta dhexdiisa.

- **Mabda'a # 17 - Ka Qaybgalka Qoyska**

Dugsiyadu waxay u jiraan inay qoysaska ka taageeraan waxbarashada carruurtooda dhammaan shaqaaluhuna waa inay isku duubnaanshaha isu-soocelinta iyo hawlgelinta macno leh. Shaqaalaha iskuulka ayaa hayn doona waalidiinta lagu wargeliyo dhaqanka carruurtooda - mid togan iyo mid tabanba, ku qor iyaga sida Wada-hawlgalayaasha wax ka qabashada meelaha walaaca laga qabo, markastana si toos ah ula socodsii markay anshax marinta

9

Bogga 10

- **Mabda'a # 18 - Isla Xisaabtanka**

Dugsiyadu waa inay la shaqeeyaan ururada shaqaalaha, bulshada iyo hay'adaha si taas loo helo shaqaalaha iskuulka waxaa laga wacyi gelinayaa ilaha iyo taageerada ka caawin doonta shaqsiyan horumarinta iyo kor u qaadista awooddooda si ay ula kulmaan baahiyaha waxbarasho iyo bulsho ee ardayda ku nool bulshada Rochester.

Bogga 11

QOYSASKA OO AH WADAJIR

Ardayda, waalidiinta iyo shaqaalaha iskuulka dhammaantood waxay leeyihiin a **KA QEYB GALKA**

door ka qaadashada nabadgalyada iskuulada waana inay lashaqeeyaan
 midba midka kale si loo gaaro himiladaas. Gaarsiinta joogtada ah
 waalidiinta waxaa ku jiri kara, laakiin aan ku xaddidnayn, taleefan
 wicitaan iyo / ama xiriir qoraal ah. Kaalin ahaan
 tusaalooyinka, waalidiinta iyo shaqaalaha iskuulka waa inay soo bandhigaan
 dabeecadaha ay jeclaan lahaayeen inay arkaan ardayda
 ku dayasho

Si loo hubiyo in waalidku noqdaan kuwo firfircoon oo ku lug leh
 la shaqeeyayaasha kor u qaadida iskuulka badbaadada leh
 bay'adaha, waa inay aqoon u leeyihiin Xeerka
 ee Anshaxa. Saraakiisha dugsiga ayaa ka mas'uul ah

la wadaagista macluumaadka dukumintigan
 ardayda, waalidiinta, iyo shaqaalaha. Dugsiyada waa la dhiirigelinayaa
 si waalidiinta loo siiyo aqoon isweydaarsiyo ku saabsan fahamka
 Xeerka iyo sida ugu wanaagsan ee loola shaqeeyo dugsiga
 taageeraan koritaanka bulsho-shucuureed ee carruurtooda.
 Barayaashu waxay mas'uul ka yihiin wargelinta waalidiinta
 ku saabsan dhaqanka carruurtooda iyo kobcinta

xirfadaha ardayda looga baahan yahay inay ku guuleystaan iskuulka iyo bulshada.

Waalidiinta waxaa lagu dhiirigelinayaa inay kala hadlaan macallinka carruurtooda iyo shaqaalaha kale ee dugsiga arrimaha
 waxay saameyn ku yeelan kartaa dhaqanka ardayga iyo xeelado waxtar u leh la shaqeynta ardayga.

Waxaa muhiim ah inuu jiro wada tashi adag iyo wada xiriir u dhexeeya dugsiga iyo
 guriga. Shirarka hagitaanka ee uu kaqeyb galo maamulaha ama qofka loo xilsaaray, lataliyaha dugsiga,
 waalidka (iinta) ardayga, iyo mid ama in ka badan oo ah macallimiinta ardayga ayaa ah habab wax ku ool ah
 dhiirigelinta fikirka waalidka waana in lala qabtaa ardayda markay haboon tahay. Waalidiinta
 doonaya inay ka wada hadlaan wax ka qabadka ka jawaabida anshaxa ardayda waa inay la xiriiraan carruurtooda
 dugsiga, oo ay ku jiraan Kaaliyaha Xiriiriyaha Waalidka / Guriga Dugsiga, ama, haddii loo baahdo, Xafiiska Waalidka
 Hawlgelinta.

Haddii ay dhacdo in ardaygu ku kaco dhaqan aan habboonayn oo muhiim ah, maamulaha ama maamulaha
 qofka loo xilsaaray waa inuu ku soo wargeliyaa ardayga waalidkiis. Haddii arday la rumeysan yahay inuu haysto
 dambi galay, waalidka waa in lala xiriir **kahor inta aan** booliiska loogu yeerin inay soo dhexgalaan,
 haddii aysan jirin khatar ku soo food leh nabadgelyo.

Bogga 12

Iskutallaab

Nidaamka Degmada ee Mamnuucaya Takoorka ama Dhibaateynta Ardayda ama Shaqaalaha (0100)

Siyaasadda Yoolalka Xiriirka Bulshada (1000)

Siyaasadda Ka Qaybqaadashada Bulshada (1200)

Soo-boqdayaasha siyaasadda Dugsiyada (1240)

Siyaasadda Adeegsiga Dadweynaha ee Adeegyada Dugsiyada (1500)

Anshaxa Dadweynaha ee Siyaasadda Hantida Dugsiga (1520)

Sigaar cabista nidaamka dugsiga (1530)

Isticmaalka la Aqbali Karo ee Nidaamka Shabakadda Degmada (1950)

Nidaamka Doorashada ee Dugsiyada (2120.1)

Siyaasadda Waxbarashada Madaniga ah (4311.2)

Siyaasadda internetka (4526)

Siyaasadda Imaatinka iyo Ka bixitaanka (5100)

U-qalmitaanka loogu talagalay siyaasadda waxqabadyada manhajka (5305)

Siyaasadda Anshaxa Ardayga (5310)

Xuquuqda & Waajibaadka Ardayga (5311)

Siyaasadda Ku Xadgudubka Daroogada iyo Khamriga (5312.1)

Siyaasadda Dugsiyada aan Daroogada Lahayn (5312.1a)

Hubka halista ah ee siyaasada iskuulka (5312.2)

Siyaasadda Adeegsiga Bulshada ee Dugsiyada (7050)

Siyaasadda Barnaamijka Caafimaadka & Amniga (8100)

Siyaasadda Dugsiyada Badbaadada ah (8135)

Kaamirooyinka fiidiyowga ee ku saabsan siyaasadda Basaska Dugsiga (8414.4)

Siyaasadda Goobta Shaqada ee Daroogada (9320)

Bogga 13

TAAGEERADA HORUMARINTA EE QOFKA DUGSIGA, BULSHADA XUBNAHA, WAALIDIIN, IYO ARDAYDA

Isbedel, jawi dugsiga ula kac ah iyo dhaqan waa inay xoogga saaraan taageerada dhammaan xubnaha

bulshada dugsiga inay ilaalisu muhiimadiisa. Gaar ahaan, hoggaaminta dugsiga iyo shaqaalaha haya

jagooyinka dhismaha oo dhan waa in lagu taageeraa ilo iyo ilo kala duwan

awood u siinaya inay wax bartaan oo kobciyaan isbeddelada iyo koritaanka loo baahan yahay. Intaas waxaa sii dheer, ardayda, qoysaska, iyo

xubnaha bulshada ayaa sidoo kale u baahan taageerooyinkan. Kuwaas waxaa ka mid ah, qof kasta oo ku lug leh dugsiyadeenna

u baahan yahay inuu ku kalsoonaado waxyaabaha soo socda:

- **Fursad badan oo koox koox looga shaqeeyo** , taas oo xoojinaysa isku tiirsanaanta, iskaashiga fikirka.
- **Fursadaha koritaanka xirfadeed** (oo ay ku jiraan tababarka, horumarinta xirfadda, hadheynta asxaabta ama iskuulada moodellada, iwm.) ee ujeeddooyinka iyo ujeeddooyinka laga leeyahay jawiga iskuulka loo badalay. Tababarada muhiimka ah waxaa ka mid ah: sida loo dhaqan geliyo dib u soo celinta jirka dhaqanka; baaritaanka lakabyo badan oo ka mid ah midab-takoorka gudaha, shaqsiyaadka iyo hay'adaha oo gacan ka geysanaya kala-duwanaanta jinsiyadaha edbinta iyo ku-guuleysiga; jahwareer ku dhacay jawaabaha; iyo kuwo kale oo aqoonyahanadu cadeeyeen.
- **Fursadaha kobaca bulshada** ee u suurta galin doona qoysaska, ardayda, iyo bulshada kale xubnuhu inay fahmaan - kana qayb qaataan - isbeddelka jawiga dugsiga ee ah ujeeddada dhexe ee dadaalkan.
- **Xitaa sida aan wax uga baranayno dadka sida qotada dheer, aragti ahaan shaqadan, kobaca** iyo dhaqanka wareegaayo waa in la sameeyaa *WITH* , ma *TO* dadka. Ka qayb qaadashadu waxay ka timaaddaa casumaad in *lala* sameeyo sidii **wada-abuureyaasha dariiqa cusub ee horay loo socdo.**
- **Ka fogow "mid iyo dhammaad."** Fursadaha iyo waqtiga si loo qorsheeyo loona adeegsado macnaha guud ee kooxdooda hal abuure, iyo sidoo kale dhamaan daneeyayaasha, oo ay weheliyaan latalin socota iyo taageerada asxaabta.
- **Qalab gaar ah oo qof kastaa ku fahmo luqad wadaag ah** (ie, restorative) dhaqamada, cunsuriyada kahortaga, dhaqamada laxiriirta dhibaataada, dhiirigelinta gudaha).
- **Isla mar ahaantaana, aqoonsiga inay jiraan habab badan oo lagu gaarayo himilooyinkeenna** iyo dhiirigelin in la isu arko sida khayraad halkii hanjabaado, fursado in midba midka kale wax ka kororsado si loo ballaariyo aqoonta, xirfadaha iyo qalabka.
- **Meel bannaan oo leh shaqaale taageero leh oo qalabaysan** , sida Aagga Caawinta Ardayda ama aag kale, oo lagu tababaray shaqaalaha iyo / ama la-taliyayaashu waxay ardayda ka caawin karaan inay ka shaqeeyaan dhibaatooyinkooda iyagoo ujeedkoodu yahay kula soo noqoshada fasalka sida ugu dhakhsaha badan ee suurtoogalka ah isla markaana awood u leh inay la shaqeeyaan asxaabtooda iyo shaqaalaha iskuulka.

13

Bogga 14

- **Xukunka la wadaago ee ah in anshaxa, anshaxa, iyo horumarka bulshada ay yihiin ujeedooyin aasaasi ah** waxbarashada, oo ay weheliso aqoonsiga dhismayaasha waxbarasho ee hadda jira iyo nidaamyada imtixaannada waxay riixayaan awooda inay diirada saaraan dhismooyinka horumarka shaqsiyadeed.
- **Waqtii iyo dhiirigelin lagu taageerayo danaha ardayda** , sida la-talinta, tababarka, iyo kobcinta naadiyo iyo nashaadaad kor u qaada isku xirnaanta iyo ku faanida dugsigooda.
- **Calaamadaha joogtada ah ee Degmadu ay maalgelinayso taageerooyinka** si loogu beddelo jawiga dugsiga waxtar u leh qof walba. Aragtida jawiga dugsiga waa in lagu xoojiyaa dhammaan heerarka Isgaarsiinta degmada, sumadda, ilaha, iyo taageerooyinka fariimaha soo noqnoqda leh ee ah habkan dadnimo iyo mid awood leh ayaa mudan in lagu bixiyo maal iyo wakhti dadaal socda.
- **Yaree wareejinta dhammaan heerarka** iyada oo aan helno dariiqo lagu dhisi karo ballanqaadkan.
- **Qalabka lagu cabiro saameynta** dib u soo celinta iyo dhaqamada kale ee macalimiinta, iskuulada iyo qoysaska ayaa meel dhigaya.

RCSD waxay ballanqaadeysaa inay ku shaqeyso shucuur wadashaqeyn guud ahaan degmada si loo wajihiyo taageerooyinkan sidaan oo kale si wadajir ah uga wada shaqeyno sidii aan aasaas ahaan ugu beddeli lahayn dugsiyadeenna sidii ay u noqon lahaayeen kuwo dib u soo kabasho leh, mushkila iyo soo dhaweyn.

XISAAB wadaag

Sabab

Cimilada iskuulka — heerka ay dadku dareemaan ammaan iyo qiimeyn, khibrad wada hadalka sida furan, daacadnimo iyo daryeel leh, iyo dareemida dareenka lahaanshaha iyo waliba masuuliyad midba midka kale wanaaggiisa-wuxuu saameyn weyn ku leeyahay awoodda dadka ee ah inay halista hal-abuurka qaataan, wax bartaan, koraan oo koriyo kuwa kale.

Dadka waaweyni sidoo kale waxay awoodaan inay sameeyaan khaladaad ama xulasho xumo, iyagoo leh ama sameeya waxyaabo yeelan kara a saameyn waxyeelo leh, xitaa marka taasi ujeedku uusan ahayn. Tan waxaa looga dhawaaqaa nidaamyada halka dadka waxaa la dhigaa jagooyinka mucaaradka, iyadoo la saarayo culeysyo aan macquul aheyn ama dhaqaale yari, iyo gudahood macnaha guud ee bulshada ku sii socota la halganka sinnaan la'aanta, midabtakoorka, jinsiga, kartida, da'da, heterosexism iyo qaababka kale ee kala qaybinta.

Waxaa jira fursado waxbarasho qof walba. Dhammaanteen wax badan ayaan baran karnaa markaan joojinno dhageysiga, qaadashada keydinta waxa muhiimka noo ah, fiiro gaar ah u siiya cilaaqaadka iyo bogsashada, fahamno saameynta ficilkeena, iyo ku celcelinta isgaarsiinta wax ku oolka ah inta aan iska leenahay masuuliyadeena ficillada. Dadka waaweyni waxay tusaale u yihiin dhalinyarada waxayna wax ku baraan sida ay uga jawaabaan noqoshada lala xisaabtamay. Gudaha taageerid, ciqaab la'aan, jawiga xalinta dhibaatooyinka oo lala wadaago aragtida, qof kastaa wuxuu ka faa'iideystaa isla xisaabtan wadaag ah.

Maxaa loola jeedaa "la xisaabtanka la wadaago?"

14

Bogga 15

Dhammaan jaaliyadaha iskuulka, la xisaabtanka waa in si cadaalad ah loo wadaago oo la isu celiyo, halkii laga ahaan lahaa kala sarraayn. Dhammaan xubnaha bulshada waa inay is-qabtaan, oo midba midka kale, la xisaabtamo labadaba bulshadooda iyo himiladooda wadaagga ah ee bulshadooda. Xubnaha waxaa lagu dhiirigelinayaa inay milicsadaan had iyo jeer sida dabecadoodu u taageerto qiyamka bulshada la wadaago ama ay u fashilanto, iyo in laga fiirsado dabecadaha noqon kara kuwa taageeraya qiyamka bulshada.

Dadka kooxda ka mid ah waxay eegi karaan ficilada iyo dabecadaha midba midka kale ee ka dhanka ah qiyamka la wadaago iyo la xiriir dadka kale marka falalku wiiqayaan qiyamka la wadaago.

- Ugufican, waxaan isla meel dhigeynaa qiyamka aan wadaagno si wada jir ah sida aan u rabno inaan u shaqeyno iyo is taageer beel ahaan.
- Qiyamkeenu waa inuu noqdaa mid lagu kalsoonaan karo si loo badalo xaaladaha waxyeelada lahaa ama naga celisay dhamaanteen inaan gaarno awoodeena buuxda shaqsi ahaan, sida a bulshada, iyo hay'ad ahaan
- Xubnaha bulshada iskuulku waxay leeyihiin heshiis midba midka kale oo aan u baahanahay Aqoonsadaan oo muujiyaan qadarin markay dadku ka sarreeyaan heerka la wadaago, iyo in garwaaqsan oo ugu yeernaa dadka inay dhageystaan, yeeshaan oo ay wax ka qabtaan ficilladooda ay lahaayeen a saameyn waxyeello leh.
- Qof walba waa inuu ogaadaa inay nabad u leeyihiin KHUDBADAHA arrimaha, in la maqli doono, iyo in wax ayaa DHAXAN doona jawaab ahaan, gaar ahaan iyadoo diirada lasaarayo soo celinta xiriirka, bogsashada, iyo xalinta dhibaataada.
- In kasta oo la aqoonsaday in jaranjarooyinka rasmiga ah iyo kuwa aan rasmiga ahayn ay firfircoon yihiin ciyaarta, la wadaago la xisaabtanka wuxuu u baahan yahay sinaan xagga codka ah *xitaa marka* ay jirto awood awood oo kala duwan. Dadka waa inuu si miyir-qab leh u diidaa inuu ku tiirsanaado awooddeenna booska si aan u leexiyo ama uunan u qiran markaan waxyeello geysannay. La xisaabtanka la wadaago ayaa ugu horrayn uguna horreeya, ma aha mid toosan ama kala sarraayn.
- La xisaabtanka la wadaago wuxuu u baahan yahay jawi taageero leh, oo aan ciqaab lahayn, oo lagu xaliyo dhibaatooyinka taas oo ah si firfircoon u wada-abuuray oo u kobciyay socda. Iyada oo qayb ka ah deegaankan, meelaha nabdoon ayaa oggolaanaya

daah furnaan iyo cod loo simanyahay xubnaha bulshada. Dayactirka ee meel ammaan ah ayaa muhiim u ah tan inay waxtar yeelato.

Ability La xisaabtanka caadi ahaan maahan mid raaxo leh. Sidaas darteed, isla xisaabtanka la wadaago wuxuu u baahan yahay kalsooni aan qabno meel dhab ah ayey isla aadayaan. Bulshooyinka iskuulka waxaa lagu dhiirigelinayaa inay dhisaan qaabdhismeedka iyo geeddi-socodka ay isla-xisaabtanka noocan ahi ku taageeri karo qiyamka bulshada iyo horumarka akhlaaqeed iyo anshaxeed ee socda xubnaheeda oo dhan.

Rochester iyo RCSD waxay leeyihiin dhismooyin badan oo dhisme kuwaas oo gacan ka geysan doona waddada loo maro wadada la wadaago la xisaabtanka:

- Barayaashu waxay galaan mihnadda si ay saameyn ugu yeeshaan waxaana lagu quudiyaa iyagoo dareemaya saameyntaas.

15

Bogga 16

Sidaas darteed, waxaan leenahay isku-soo-laabasho-guul: marka qof kasta oo ka tirsan bulshada iskuulku uu dareemo nafaqo Wadahadal wanaagsan iyo nolol ku noolaanshaha ardayda ku faraxsan imaatinka:

- tayada nolosha iyo jawiga shaqada oo kor loo qaaday,
- barashada waa la hagaajiyay, iyo
- qof kastaa wuxuu kasbaday ixtiraam badan midba midka kale, sidaas darteedna, awoodda wada shaqeynta a kooxda wanaagga ardayda iyo guusha.

- Waxaa jira bulsho adag oo dad ah oo *doonaya* inay wax ka fiicnaadaan Rochester iyo RCSD, iyo ayaa ka shaqeynaya tan.
- Dadaalo badan ayaa dhacaya si loo hubiyo in fursadaha ay yihiin dhamaadka kale ee dugsiga goorma ardayda qalin jabisa (yacni, shaqooyinka, gelitaanka kulleeyjada, iwm.) si ay u dareemaan ujeedo, rajo iyo maalgashi waxbarashadooda.
- Khibrada dugsiga oo DHAMMAAN waxay siisaa fursad barasho iyo koritaan dhammaan xubnaha bulshada dugsiga.

Waxaan ku hanweynahay inaan la wadaagno xisaabtanka degmada iyo bulshada dhexdeeda. Waan ognahay taas isbeddelada muhiimka ah waa in loo sameeyaa dhaqan ahaan iyo qaab ahaanba si tan loo gaaro. Sidaas awgeed, waxaan ballanqaadnay ku celcelinta iyo isu fidinta wixii ka dambeeya waxa dareema aqoonta iyo raaxada si looga caawiyo keenista jawiga dugsiga oo taageera kobaca joogtada ah iyo farxada barida iyo barashada.

XUQUUQDA, XILALKA IYO FILASHADA

Degmadu waxay ballanqaadeysaa inay abuurto beelo waxbarasho oo xubnaha oo dhan laga fahmayo inay yihiin sii kordhaya, daryeel, xushmad leh. Si taas loo gaaro, dhammaan xubnuhu waa inay xaq u leeyihiin inay filayaan:

1. Jawi si qoto dheer u taageera barida iyo barashada.
2. Si cadaalad ah oo xushmad leh loola dhaqmo bulshada oo dhan, oo leh fursad buuxda oo lagu maqlo.
3. Kala sooc la'aanta iyo in si isku mid ah loola dhaqmo marka la eego howlaha iskuulka oo dhan.
4. Wadahadal furan oo hufan iyo sharaxaadda nidaamka dugsiga, sharciyada, iyo siyaasadaha.
5. Ka go'naanshaha dugsiga oo dhan xagga siyaasadaha loogu talagalay koritaanka oo ah barasho bulshada iyo koritaanka qof kasta oo xubin ka ah bulshada.

The **Karaamada for All Act Ardayda (Karaamada Act)** wuxuu u baahan yahay in ardayga ku xiran yahay takoor ama dhibaataaynta, oo ku saleysan qofka jinsi ahaan, midabkiisa, culeyskiisa / muuqaalkiisa, dhalashadiisa, qowmiyadda, diinta, ku dhaqanka diinta, naafonimada, jinsiga, ama nooca galmada ee shaqaalaha iskuulka ama ardayda ku jirta dhismaha dugsiga, baska dugsiga, goobta dugsiga ama laga bilaabo dugsiga sababa oo ay suurto gal u tahay inay si xun u saamayso awooda arday kale ee ka-qaybgalka ama ka-faa'iideysiga laga bilaabo waxbarashada dugsiga ama barnaamijka manhajka ka baxsan i .

¹ Marka lagu daro DASA Dugsiga Degmada Rochester wuxuu ilaaliyaa caqiidada ardayda, xaalada dhalasho, abtirsiiimo, naafonimo,

Bogga 17

Dhibaateynta waxaa ka mid noqon kara, waxyaabo kale, adeegsiga, dhismaha dugsiga dhexdiisa iyo banaankiisaba, macluumaadka teknolajiyadda, oo ay ku jiraan, laakiin aan ku xaddidnayn emaylka, farriimaha degdegga ah, baloogyada, qolalka lagu sheekeysto, bogagga, qolka taleefan, nidaamyada ciyaaraha iyo boggaga warbaahinta bulshada, si ula kac ah loo dhibaateeyo ama loogu hanjabo kuwa kale. Noocan dhibaataynta guud ahaan waxaa lagu magacaabaa "xoogsheegashada internetka."

Shaqaalaha iskuulka ee markhaati ka ah dhibaateynta, xoog sheegashada ama takoorida ama qaata hadal ama qoraal warbixinta fiicillada noocaas ah waa inay si dhakhso leh ugu wargeliyaan maamulaha ama Isuduwaaha Sharciga Sharafta si waafaqsan Siyaasadda Guddiga 0100 iyo 0100R. SRO waa in la ogeysiiyaa si ay ugu fidiyaan taageero an awooda la talinta iyo xalinta khilaafaadka.

Tixraac: *Xeerka Degmada ee Mamnuucaya Takoorka ama Dhibaateynta Ardayda ama Shaqaalaha (0100)*
Ka Warbixinta Dhacdooyinka Takoorka ama Xadgudubka Dhibaataynta (0100-R)

Xuquuqda & Waajibaadka Ardayda

Degmadu waxay u heellan tahay inay ilaalisu xuquuqda ardayda si waafaqsan waxyaabaha soo socda. Ardayda waxaa sidoo kale laga filayaa inay gutaan waajibaadkooda si buuxda uga qaybqaataan waxbarashadooda sida ku xusan hoose.

XUQUUQDA

1. Inuu dhigto iskuul ku yaal degmada uu mid ka mid ah waalid sharci ah ama ilaaliye sharci ah oo degan iyo hel dadweyne bilaash ah oo habboon waxbarashada laga bilaabo da'da 5 ilaa 21, sida ay bixiso sharciga.
2. In laga filo in iskuulku noqon doono mid amaan ah, nidaamsan iyo meel ujeedo leh oo ardayda oo dhan ka helaan waxbarasho iyo in loola dhaqmo si cadaalad ah.
Si loo helo siyaasadaha, qawaaniinta iyo xeerarka oo ay sharraxaan dugsiga shaqaalaha, markii loo baahdo.
3. In shaqsi ahaan loo ixtiraamo lana daaweeyo edeb, xaqsoor iyo ixtiraam kale leh ardayda iyo shaqaalaha dugsiga.
4. In qofku fikirkiisa ku cabiro hadal ama hadal qorista.
5. In loo labisto qaab sida qofku u muujiyo midkiisa aqoonsiga iyo shakhsiyadda.
6. In la siiyo awood siman oo ku habboon fursadaha waxbarasho, oo ay ku jiraan helitaanka barnaamijyada manhajka ka baxsan iyo dugsiga ka dambeeya.

MAS'UULIYADAH

1. Inaad tagto dugsiga maalin kasta, si joogto ah iyo waqtigii loogu talagalay, gudashada waajibaadka, ku dadaal inaad sameyso waxa ugu sarreeya shaqo tayo leh oo suurtagal ah, u diyaargarow inaad waxbarto, iyo in lagu siiyo fursad uu ku helo a waxbarasho wanaagsan.
2. In laga feejignaado dhammaan sharciyada iyo waxyaalaha laga filayo nidaaminta dhaqanka iyo anshaxa ardayda naftooda si waafaqsan kuwan tilmaamaha.
3. In la ixtiraamo qof kasta oo dugsiga jooga bulshada iyo in loola dhaqmo dadka kale si xushmad leh, si cadaalad ah oo xushmad leh.
4. In lagu muujiyo fikradaha iyo fikradaha si xushmad leh hab si aan loo xumeyn, loo xanto, ama xaddido xuquuqda iyo mudnaanta kuwa kale.
5. In loo labisto si ku habboon hab waafaqsan lambarka labiska.
6. In laga feejignaado waxbarashada la heli karo barnaamijyada si loogu isticmaalo loona horumariyo mid kartida ugu badan.

saadaalin kara astaamaha hidaha, aqoonsiga jinsiga ama muujinta, ama da'da.

Bogga 18

7. Ka qayb qaadashada dhammaan waxqabadada dugsiga si siman iyo shaqeyo sida ugu fiican ee qofku awood u leeyahay dhammaan aasaaska iyada oo aan loo eegin jinsiyadda, midabka, caqiidada, nashaadaadka tacliinta iyo manhajka ka baxsan, sida miisaanka / muuqaalka, diinta, diinta dhaqanka, caqiidada, nooca galmada, jinsiga, aqoonsiga jinsiga ama muujinta, asalka qaran, qowmiyada, abtirsimada, dhalashada, ku xirnaansho siyaasadeed, da ', xaalad guur,

saadaalin kara astaamaha hidaha, ama
naafonimo.

8. Helitaanka marin u helid iyo ujeedo
macluumaad ku saabsan daroogada iyo aalkolada
xadgudub, iyo sidoo kale helitaanka shaqsiyaad ama
wakaaladaha awooda inay si toos ah u bixiyaan
Caawinta ardayda leh shakhsiyan culus
dhibaatooyinka.

9. In laga ilaaliyo cabsi galinta,
dhibaatayn, ama takoorid ku saleysan run
ama jinsiyad, midab, caqiido,
miisaanka / muuqaalka, diinta, diinta
dhaqanka, caqiidada, nooca galmada, jinsiga,
aqoonsiga jinsiga ama muujinta, asalka qaran,
qowmiyada, abtirsimada, dhalashada,
ku xirnaansho siyaasadeed, da ', xaalad guur,
saadaalin kara astaamaha hidaha, ama
naafonimada shaqaalaha ama ardayda dugsiga
hanti ama xafad iskuulku kafaalo qaaday,
hawl ama waxqabad.

10. Xorriyadda hadalka iyo saxaafadda iyo
xaquuqda codsi iyo abaabul nabadeed
ardayda kale iyada oo ujeedadu tahay
hagaajinta dugsiga, fasalka, iyo / ama
deegaanka waxbarashada.

11. Habsocod sharci ah, in loo arko dambi laawe
ilaa laga caddeeyo inuu dambiile yahay, iyo inuu yahay mid
nidaamka cabashada si loo xaliyo ardayga
walaac. Si aad u soo bandhigto nooca dhacdooyinka
shaqaalaha dugsiyadu inay tixgeliyaan
xaaladaha ficil edbin ay ku jirto
tixgeliyey.

12. La abaabulka ardayda kale iyo is-
matalaan go'aanka muhiimka ah ee dugsiga-
sameynta habab.

13. Cunto la awoodi karo oo nafaqo leh
deegaanka dugsiga.

Tixraac: 8 NYCRR 100.2 (1) (2) (ii) (o)

8. In laga feejignaado macluumaadka iyo adeegyada
iyo inaad caawimaad ka raadsato wax ka qabashada
dhibaatooyinka shaqsiyadeed, markay haboon tahay.

9. In la is ixtiraamo oo dadka kale lala dhaqmo
si cadaalad ah oo waafaqsan xeerka degmada ee
Anshaxa iyo qodobbada *Sharaf*
Xeer. Inuu ku dhaqmo qaab taas
wuxuu kobciyaa deegaan ka xor ah
cabsi gelin, dhibaatayn ama takoorid.
Inay soo sheegaan kuna dhiiri galiyaan dadka kale inay soo sheegaan
wixii dhacdo cabsi gelin ah, dhibaatayn ama
takoorid.

10. In lala shaqeeyo ardayda fasalka iyo iskuulka
shaqaalaha si loo ilaaliyo jawiga wanaagsan ee iskuulka.

11. Si loo dhammaystiro shaqada dugsiga, iyadoo loo hoggaansamayo dugsiga
deegaanka ku aabsan dhammaystirada tacliimeed.

18

Bogga 19

Nidaamka Degmada ee Mamnuucaya Takoorka ama Dhibaateynta Ardayda ama Shaqaalaha (0100)
Siyaasadda Xuquuqda iyo Waajibaadka Ardayga (5311)

Xuquuqda iyo Waajibaadka Waalidiinta

Degmadu waxay u heellan tahay inay waalidiinta kala shaqayso sidii ay shuraako ugu ahaan lahaayeen waxbarashada carruurtooda.

XUQUUQDA

1. Inay si firfircoon uga qayb qaataan arrimaha carruurtooda
waxbarasho.

2. Lagula dhaqmo si edeb leh, cadaalad iyo xushmad leh
dhamaan shaqaalaha iskuulka iyo maamulaha.

3. Hel macluumaad ku saabsan siyaasadaha

MAS'UULIYADAH

1. Hubi inay carruurtoodu dhigtaan dugsiga
joogto ah iyo waqtiga iyo, markay carruurto yihiin
maqane, iskuuladu ha ogaadaan sababta.

La shaqee Degmada si aad wax u wanaajiso
fursadaha waxbarasho ee carruurtooda.

2. Ixtiraam iyo ixtiraam u muuji shaqaalaha, kuwa kale
waalidiinta, dadka ardayda masuulka ka ah iyo ardayda inta ay socdaan
dhismaha iskuulka ama howlaha iskuulka, ama
markaad la xiriirto shaqaalaha arrimaha ku saabsan
Ganacsiga degmada.

3. Akhriso oo aqoon u yeelo siyaasadaha

Rochester Gudiga Waxbarashada iyo nidaamyada la xiriira carruurtooda waxbarasho.

Guddiga Waxbarashada, maamulka xeerarka iyo Xeerka Anshaxa.

Ka caawi carruurtooda inay fahmaan sharciyadan iyo waxyaalaha laga filayo, si ay carruurtoodu u awoodaan gacan ka geysato abuuritaanka iskuul badbaado leh deegaanka.

4. Ka hel warbixin joogto ah, qoraal ama hadal ah shaqaalaha dugsiga ee khuseeya carruurtooda horumarka waxbarashada ama dhaqanka, oo ay ku jiraan laakiin kuma koobna kaararka warbixinta, horumarka habdhaqanka warbixinno iyo shirar.
5. Hel macluumaad iyo ogeysiis deg deg ah anshax xumo ama qas qasid by carruurtooda iyo talaabo kasta oo edbin ah ay qaataan maamulayaasha ama shaqaalaha iskuulka.
6. Hesho macluumaad kusaabsan nidaamka cadaalada nidaamka edbinta khuseeya carruurtooda, oo ay ku jiraan macluumaad ku saabsan shirarka iyo rafcaannada.
7. Ka hel macluumaadka shaqaalaha iskuulka siyaabaha lagu hormarin karo tacliinta carruurtooda ama horumarka habdhaqanka, oo ay ku jiraan laakiin maya ku xaddidan la-talin, umeerin, iskuulka kadib barnaamijyada, barnaamijyada tacliinta, iyo maskaxda adeegyada caafimaadka ee gudaha Magaalada Rochester Dugsiga Degmada iyo bulshada.
4. U sheeg saraakiisha dugsiga wixii walaac ah ama cabashooyinka si xushmad leh oo waqtigeeda ku habboon.
5. La shaqee maamulayaasha iyo shaqaalaha iskuulka wax ka qabato wixii dhibaatooyin tacliimeed ama dhaqan ah carruurtoodu way la kulmi karaan.
6. Sii macluumaad xiriir oo casriyeysan Degmada Dugsiga Magaalada Rochester iyo kuwa ay iskuulada gaarka ah ee caruurta.
7. Sii carruurtooda meel ay ku dhammaystiraan shaqadooda guriga ama u oggolaan kaqeybgalka barnaamijyada dugsiga kadib ee u oggolaanaya dhammaystirka shaqada guriga.

19

Bogga 20

8. Hel macluumaad ku saabsan adeegyada loogu talagalay ardayda naafada ah iyo Ingiriisiga barashada luuqada, markay quseyso.
8. Taageer Dugsiga Degmada Rochester City by kala hadlaan carruurtooda dugsiga iyo dhaqanka la filayo.
9. Hesho xiriir, hadal iyo gudo labadaba qorista, afkooda hooyo.
9. Bar carruurtooda ixtiraamka iyo karaamada naftooda iyo ardayda kale, iyadoon loo eegin jinsi dhab ah ama la dareemay, midab, caqiido, miisaanka / muuqaalka, diinta, diinta dhaqanka, caqiidada, nooca galmada, jinsiga, aqoonsiga jinsiga ama muujinta, asalka qaran, qowmiyada, abtirsiiimada, dhalashada, ku xirnaansho siyaasadeed, da ', xaalad guur, saadaalin kara astaamaha hidaha, ama naafanimada, taas oo xoojin doonta ilmaha kalsooni iyo kor u qaadista barashada waafaqsan Sharafta Dhamaan Ardayda Fal.

Bogga 21

Maamulayaasha & Filashadda Shaqaalaha

Maamulayaasha iyo shaqaalaha iskuulku waxay leeyihiin waajibaadyo u gaar ah ardayda iyo waalidiinta xagga waxbarashada.

1. Joogtee iskuullo nabdoon oo nidaamsan adoo adeegsanaya istaraatiijiyado ka hortag iyo wax ka qabasho, iyo iyadoo ka dib *Xeerka Anshaxa* Degmada Dugsiga Rochester .
2. Noqo mid ixtiraam, cadaalad iyo edeb leh u muujiya ardayda, waalidiinta iyo dadka ardayda masuulka ka ah; u noqdaan tusaale lagu daydo ardayda.
3. Kaqeybgal shaqada maalin kasta, ilaaliso waqtiga oo isticmaal qorshooyin waxtar leh oo si fiican loo qorsheeyey, hal abuur leh oo soo jiidasho leh maalin.
4. Muuji xamaasad waxbarid, fahamka ardayga xudunta u ah barashada iyo ka walwalka sinnaanta ardayda.
5. Ka qaybqaado fursadaha horumarinta xirfadeed.
6. Aqoon u leeyahay siyaasadaha Guddiga Waxbarashada iyo xeerarka maamulka iyo xeerarka, oo loo dhaqan geliyo si caddaalad ah oo joogto ah.
7. La ilaaliyo sirta si waafaqsan sharciga federaalka iyo kan gobolka.
8. Inuu aqoon u leeyahay sharciyada federaalka iyo gobolka iyo xeerarka ku saabsan nidaamka anshax marinta ardayda naafada ah.
9. La socodsii siyaasadaha, rajooyinka iyo welwelka, kana jawaabno cabashooyinka ama walaacyada ka imanaya ardayda iyo waalidiinta ama dadka ardayda masuulka ka ah waqti habboon iyo luqad ay fahmaan.
10. Hubso in ardayda loo gudbiyo guddiyada ku habboon, waaxaha, xafiisyada, kala qaybsanaanta, wakaaladaha ama ururada marka ay lagama maarmaan tahay taageerada dibadda. La socodsii ardayda iyo qoysaska ilaha laga heli karo bulshada si ay u daboolaan baahidooda.
11. Ka caawi ardayda sidii ay ula qabsan lahaayeen cadaadiska asxaabtooda iyo soo ifbaxaya shaqsiyan, bulsho, ama shucuur dhibaatooyinka.
12. La socodsii waalidiinta iyo masuuliyiinta inay ka warqabaan horumarka ardayga iyo akhlaaqdiisa, abuur fursado macno leh oo kaqeybqaadashadooda ah, iyo inay si joogto ah ugu wada xiriiraan luuqad way fahmeen.
13. La siiyo macluumaad ka caawiya ardayda qorsheynta xirfadaha.
14. Sii ardayda qurxinta shaqada maqnaashaha sharciga ah, oo ay ku jiraan kuwa ardayda maqan sababo edbin awgood.
15. Joogtee oo dhiirrigel jawiga is-ixtiraam iyo sharaf u leh dhammaan ardayda iyadoon loo eegin jinsi dhab ah ama la dareemay, midab, caqiido, culeys / muuqaal, diin, dhaqammo diimeed, caqiido, nooca galmada, jinsiga, aqoonsiga jinsiga ama muujinta, asalka qaran, qowmiyad, abtirsiiin,

xaalad dhalasho, ku xirnaan siyaasadeed, da', xaalad guur, astaamo hidde u ah, ama naafonimada, oo leh lahamka muuqaalka habboon, luqadda, iyo dhaqanka dugsiga dejinta, taas oo xoojin doonta isku-kalsoonanta ardayda iyo dhiirrigelinta kalsoonida inay wax bartaan.

Bogga 22

16. Ka hor imaad arrimaha takoorka iyo dhibaataynta xaalad kasta oo khatar ku ah shucuurta ama jirka caafimaadka ama badbaadada ardayda, shaqaalaha iskuulka ama qof kasta oo sharci ku jooga hantida iskuulka ama a shaqada dugsiga.
17. Wax ka qabato eexashada shaqsiyeed ee ka hortagi karta in si isku mid ah loola dhaqmo dhammaan ardayda dugsiga ama dejinta fasalka
18. Ka warbixi dhacdooyinka midab kala sooca iyo dhibaataynta ee markhaati loo yahay ama haddii kale loo keeno fiiro gaar ah macalinka, lataliyaha dugsiga, shaqaalaha adeegyada taageerada ardayda ama shaqaalaha kale dhismaha maamulka iyo / ama Isuduwaaha Sharciga Sharafta (DAC) iyo / ama Madaxa Hindisaha Hantida Dadweynaha xilli ku habboon.
19. La shaqee ardayda iyo waalidiinta si loo ilaaliyo jawiga wanaagsan ee iskuulka.
20. Maamulaha: Si macno leh wax uga qabta wakhti ku habboon wixii dhacdooyin ah ee takoor iyo dhibaatayn taas ah markhaati ama haddii kale loo keeno Maamulaha iyadoo lala kaashanayo Sharciga Sharafta Isuduwaaha (DAC) ama Madaxa Madaxa Hindisaha Dadweynaha, sida ku habboon.
21. Maamulaha: Hubi inay ardayda iyo shaqaaluhu fursad u helaan inay si joogto ah ula xiriiraan dugsiga maamulayaasha oo ay marin u helaan maamulaha si ay wax uga qabtaan cabashooyinka.

Filasho Isuduwaaha Sharciga Sharafta

Kormeerida iyo isku dubaridka shaqada howlaha ka hortagga xoogsheegashada ee heer-dhisme ah.

1. In si buuxda loogu tababaray la dhaqanka xiriirka aadanaha ee dhinacyada jinsiyada, midabka, caqiidada, culeyska / muuqaalka, diinta, dhaqanka diinta, caqiidada, jihada galmada, jinsiga, aqoonsiga jinsiga ama muujinta, qaran asal ahaan, koox asal ahaan, abtirsiin, xaalad dhalasho, ku xirnaan siyaasadeed, da', xaalad guur, saadaalin sifooyinka hidde, ama naafonimo.
2. Aqoonso ilaha manhajka ee taageeraya ilbaxnimada barashada fasalka iyo fasalka maaraynta; iyo in shaqaalaha la siiyo hagitaan ku saabsan sida loo heli karo loona hirgelin karo ilahaas.
3. Mas'uul ka noqo kormeerka iyo ka warbixinta wixii dhacdooyin ah ka hortagga xoog u sheegashada dugsiga dhaqanka.
4. Si macno leh wax looga qabto arrimaha dhibaataynta ama xaaladaha khatarta ku ah caafimaadka shucuurta ama jirka iyo amniga arday kasta oo si sharci ah ku jooga hantida iskuulka ama shaqada iskuulka.
5. Noqo mid u furan ardayda, waalidiinta iyo xubnaha shaqaalaha.

Bogga 23

Filasho Kormeere Guud

Kormeerayaashu waxay door hoggaamineed ka ciyaaraan taageeridda hoggaamiyeyasha dugsiga iyagoo isku dayaya inay yagleelaan dugsi wanaagsan cimilada.

Filashooyinka

1. Horumarinta jawi aamin ah, togan, nidaamsan, xushmad iyo xamaasad leh, kana madax banaan cabsi gelin, takoorida iyo dhibaataaynta, taageerida barida iyo barashada firfircoon.
2. Sii shaqaalaha heer dhisme ah taageero maamul oo ku habboon.
3. Dib-u-eegis lala yeelanayo maamulayaasha Degmooyinka siyaasadaha Guddiga Waxbarashada iyo gobolka iyo federaalka sharciyada la xiriira howlaha iskuulka iyo maaraynta.
4. Ku wargeli Guddiga Dugsiga isbeddellada waxbarasho, oo ay ku jiraan anshaxa ardayga.
5. Ka shaqee abuurista barnaamijyo waxbarid oo yareeya dhacdooyinka anshax-darrada oo xasaasiga u ah baahida ardayga iyo macallinka.
6. **Kala** shaqee maamulayaasha degmada fulinta Xeerka Anshaxa iyo hubinta in kiisaska oo dhami ay yihiin loo xaliyo si dhakhso leh oo cadaalad ah.
7. Wax ka qabato dhammaan aagagga khuseeya nabadgelyada la xiriirta dugsiga.
8. Wax ka qabato eexyada shakhsi ahaaneed ee saameyn ku yeelan kara ula dhaqanka ardayda iyo shaqaalaha.
9. La ilaaliyo sirta iyadoo la raacayo sharciga federaalka iyo kan gobolka.

Filashada Guddiga Dugsiga

Guddiga Dugsiga waxaa waajib ku ah inay hubiyaan inay degmadu leedahay Xeer Anshax oo si hufan u shaqeeya waxay taageertaa cimilada wanaagsan ee iskuulka.

1. La shaqee ardayda, macallimiinta, maamulka iyo ururada waalidiinta, shaqaalaha badbaadada dugsiga, shaqaalaha kale ee dugsiga iyo bulshada si loo sameeyo Xeerka Anshaxa oo si cad u qeexaya rajooyinka laga qabo anshaxa ardayda, shaqaalaha Degmada iyo dadka kale ee ku jira hantida dugsiga iyo hawlaha dugsiga.
2. Ansixinta iyo dib u eegista ugu yaraan sanadkiiba Xeerka Anshaxa si loo qiimeeyo waxtarkeeda iyo cadaalad iyo joogteyn fulintiisa.
3. **In la** meel mariyo miisaaniyad sanadle ah oo taageerta hirgelinta wax ku oolka ah ee Xeerka Anshaxa.
4. Magacaabi xubin shaqaale ah oo ka socda dhismo dugsi kasta oo si fiican ugu tababaran maaraynta xiriirka aadanaha dhinacyada jinsiyada, midabka, caqiidada, culeyska / muuqaalka, diinta, dhaqamada diinta, caqiidada, galmada hanuuninta, jinsiga, aqoonsiga jinsiga ama muujinta, asalka qaran, qowmiyad, abtirsiiin, dhalasho xaalad, ku tiirsanaan siyaasadeed, da ', xaalad guur, astaamo hidde ahaan u janjeedha, ama naafonimo (Sharciga Waxbarashada §13 [3]) Isuduwaha Sharciga Sharafta (DAC).

Bogga 24

5. Ku hogaami tusaale ahaan adigoo u qabanaya shirarka Golaha qaab xirfad leh, xushmad leh, edeb leh.
6. Qaad tallaabooyinka ku habboon halka ay ka dhacaan xadgudubyada Xeerka Anshaxu.
7. La ilaaliyo sirta si waafaqsan sharciga federaalka iyo gobolka.
8. Wax ka qabato eexyada shakhsi ahaaneed ee saameyn ku yeelan kara ula dhaqanka ardayda iyo shaqaalaha.

Bogga 25

KA HORTAGA, KA HOR GELINTA & ANSHAXDA HORUMARINTA

Ka Hortagga Caalamiga

Nidaamka degmada oo idil, habka iskuulka oo dhan ee loogu talagalay dhiirigelinta dhaqanka wanaagsan waa aasaaska dhismaha iyo joogtaynta dhaqan wanaagsan oo ka dhex jira dugsi kasta. Kahortaga horumarka guud ee dhalinyarada Qaab-dhismeedka iswaafajinaya, firfircoon-firfircoon kuna dhisma xoogga ardayda oo dhan, degmo la qaatay ballaaran oo laga hirgaliyo iskuul kasta iyo fasal kasta wuxuu ardayda siiyaa kaalmooyin ka hortag ah. Xeeladaha ka-hortagga ee lagu daray waxqabadyada maalinlaha ah ee fasalka oo lagu dhex daray manhajka waxay xoojisaa oo taageertaa dhisida xiriirka, xoojinta xirfadaha bulshada iyo shucuurta, horumarinta maskax wanaagsan iyo istiraatiijiyado is-xakameyn iyo aasaas u ah qaab-dhismeed edbin ah.

Waxqabadyada Hanuuninta ee lagu barbardhigay Jawaabaha Anshaxa

Ka jawaab celinta dabecadaha dhibaataada iyada oo loo marayo xilli hore, wax ka qabadyo nidaamsan marka dhibaatooyinku marka hore yihiin la aqoonsaday waxay kahortagi kartaa kororka oo soo noqnoqda dhacdooyinka dabecadaha dhibaataada. Wax ka qabadka yar ayaa la isku dayaa oo, haddii aan lagu guuleysan, waxqabadyo aad u xoog badan ayaa la keenayaa si loo qaado. Dhammaan waxqabadyada waa inuu ku xirnaadaa caadooyinka, mabaadi'da, rajooyinka iyo istaraatiijiyadaha ay degmada iyo iskuulku u dhan yihiin Qaab dhismeedka ka hortagga ayaa diiradda saaraya si carruurta ay ugu milicsadaan ficilladooda ayna ula xiriiraan adduunka istaraatiijiyado ka hortag ah oo la soo saaro loona baro

Waxqabadyada taageerada iyo hagista ah ayaa laga door bidaa habab ciqaab iyo ka saarida, hadana waxaa sii jiri doona xaalado ay ardaydu ku heli doonaan edbin iyo ka-saaris cawaaqibka. Xeerka Anshaxu wuxuu adeegsadaa erayga "jawaab celinta edbinta" si uu u qeexo digniinta, khasaaraha mudnaanta, xayiraadda, ka joojinta iyo edbinta kale, oo ka duwan "faragelinta hagista" taas oo tilmaamaysa jawaabo shaqsiyadeed oo dheeraad ah oo taageero leh oo ku saabsan dabecadaha dhibaataada leh.

Anshaxa Horusocod

Fahmidda edbinta sida "daqiiqad wax la bari karo" waxay aasaas u tahay habka RCSD u wajaho edbinta.

Anshaxa horumarka wuxuu adeegsadaa waxqabadyo siyaada ah si wax looga qabto dabeecadaha aan habooneyn ee leh hadafka ugu dambeeya ee barashada dhaqanka bulshada u janjeera. Anshaxa horumarka wuxuu raadiyaa isla xisaabtan, barashada, iyo isbedelka habdhaqanka.

Anshaxa horumarka ayaa ujeedkiisu yahay abuurista fursado waxbarasho oo soo noqnoqda oo ku saabsan habdhaqanka, anshaxa, iyo arrimaha anshaxa. Marka sidaas la sameeyo, waxay ka hortagi kartaa dabeecadaha xun ee soo noqnoqda iyadoo la caawinayo ardayda wax ka baro qaladaadkooda. Hirgelinta edbinta horumarka leh waxay u baahan tahay in shaqaalaha dugsiga ay caawiyaan ardayda ku kacday anshax xumo:

- a. Fahmaan dhibaataada dabeecadda keentay.
- b. Fahmaan sababta dabeecadda u dhacday iyo waxa ay ku qaban lahaayeen si ka duwan isku xaalad
- c. Qaado masuuliyada ficilladooda
- d. U adeegso fursadda inaad ku dayactirto dhibaataada, dib u dhiska xiriirka, iyo inaad barato xeelado iyo xirfadaha loo adeegsado mustaqbalka
- e. Fahmaan horumarka cawaaqibka adadag haddii dabeecadda dib u dhacdo.

25

Bogga 26

Xeerkaan Anshaxa wuxuu qeexayaa waxqabadyada iyo cawaaqibta ku habboon in laga jawaabo akhlaaqda ardayda.

Qaababka Dib-u-hagaajinta

Dhaqannada dib-u-dhiska waxay kobciyaan cilaacaadyo caafimaad leh oo ka dhex dhaca bulshada dugsiga waxayna horumariyaan wanaag edbinta dugsiyada iyadoo la xallinayo khilaafaadka, lala xisaabtamayo shakhsiyaadka iyo kooxaha, hagaajinta waxyeelada, yaraynta iyo ka hortagga dhaqan-xumada ardayda, iyo wax ka qabashada baahiyaha dhammaan dhinacyada ay khasayso. Dhaqan celinta ayaa kahoreyn karta akhlaaqdaro arday waxaana loo isticmaali karaa si firfircoon si looga hortago isku dhaca iyo anshax xumo ardayga, iyo sidoo kale isku dhac ka dib ama anshax xumo ka dib. Shaqaalaha iskuulka iyo la-hawlgalayaasha dhismuhu waa inuu qaataa hab dhaqan celin ah oo wax looga qabanayo anshax xumada ardayda.

Hababka dib-u-hagaajintu waxay qaadan karaan qaabab badan, laakiin aasaaskooda, habab dib-u-hagaajin ayaa raadinaya inay helaan wixii dhacay, yaa ku waxyeeloobay dhaqanka, maxaa loo baahan yahay in la sameeyo si wax loo saxo ama hagaajiyo dhaawaca, iyo sida dadku ula dhaqmi karaan si ka duwan mustaqbalka. Tusaalooyinka soo celinta waxqabadyada waxaa ka mid ah laakiin aan ku xaddidnayn ka hadalka ardayda waxqabadyadooda, wareegyada la fududeeyay, iyo dhexdhexaadinta asxaabta.

Faahfaahin dheeri ah, eeg Lifaafa B (Dhaqan Celinta Dhaqan Celinta).
HEERARKA KA HOR GELINTA IYO JAWAABTA ANSHAXDA

Waxyaabaha Lagu Tixgeliyo Go'aaminta Jawaabaha Anshaxa

Shaqaalaha dugsigu waa inay tixgeliyaan waxyaabaha sababaya dabeecadda dhibaataada iyo haddii ay tahay akhlaaqda waa la yareyn karaa iyadoo laga caawinayo ardayga inuu fahmo lana macaamilo waxyaabaha keena akhlaaqda.

1. Da'da, caafimaadka, iyo naafonimada ama heerka waxbarashada gaarka ah ee ardayga.
2. Ku habboonaanta meelaynta waxbarasho ee ardayga.
3. Anshaxa hore ee ardayga iyo diiwaanka akhlaaqda.
4. Fahamka ardayga ee saameynta dhaqankooda.
5. Diyaarsanaanta ardayga ee dayactirka waxyeelada ka dhalatay dhaqankooda.
6. Khatarta fal dembiyeedka anshaxa iyo heerka dhibaataada la gaarsiiyay.
7. Haddii dhaqanku ka dhigan yahay xadgudub DASA ah, iyo haddii ay sidaas tahay, jawaab nooc ee ah ayaa loo baahan yahay si loo qanciyo waajibaadka degmada ee hoos imanaya DASA.
8. Xaaladaha / macnaha guud ee dhaqanku ku dhacay.
9. Haddii ardaygu u dhaqmayo is-difaaca.
10. Haddii dembiga ardaygu khatar geliyey nabadgelyada arday kasta ama xubin ka tirsan shaqaalaha.
11. Saamaynta dhacdada guud ahaan bulshada dugsiga.
12. Suurtagalnimada in faragelin yar ay si ku filan wax uga qabato xadgudubka.
13. Haddii dugsigu sameeyey dadaal kasta oo uu wax kaga qabanayo dhaqanka ardayga isagoo adeegsanaya wanaag,

- hababka ka hortagga dhacdada ka hor.
14. Wixii kale ee yarayn kara ama ka sii daraya duruufaha ku habboon.
 15. Haddii ay dhacdo in maxkamaddu soo saarto amar ilaalin ah oo loogu dancaynayo ardayga Degmada ama shaqaale, ardayga amarka laga soo saaray waxaa loo wareejin karaa iskuul kale haddii lagama maarmaanka u ah u hoggaansamida amarka.

26

Bogga 27

Tilmaamaha Jawaabaha Anshaxa

Shaqaalaha dugsigu waxay leeyihiin ikhtiyaar ay ku doortaan waxqabadyada iyo cawaaqibta ka imaanaysa heer ahaan habboon, laakiin ikhtiyaarradooda waxaa hagaya kuwa soo socda:

- Markasta oo ay suurta gal tahay oo habboon tahay, jawaabta anshax-xumadu waa inay ka bilaabataa tan ugu hooseysa heerka jawaabta edbinta waana inay kujirtaa faragalinta hagida habboon (yada).
- Markasta oo ay suurtagal tahay oo habboon, ka hor inta aan la soo rogin edbinta ka-reebtaanka, dugsiga Saraakiisha waa inay daalaan jawaabaha edbinta ee aadka u daran oo ay adeegsadaan waxqabadyo hagitaan ah.
- Tallaabooyin la xisaabtan oo aad u daran iyo waxqabadyo hagitaan degdeg ah ayaa lagu isticmaali doonaa ardayda ku kacda qaab anshax xumo joogto ah.

Baaxadda Jawaabaha Anshax Marinta iyo Xadeynta Maamulka

1. Digniin afka ah - xubin kasta oo ka tirsan shaqaalaha Degmada.
2. Digniin qoran - wadayaasha basaska, hoolka iyo kormeerayaasha qadada, tababarayaasha, la taliyayaasha hagida, macalimiinta iyo shaqaalaha kale ee shahaadada qaatay, Maamulaha, Kaaliyaha Maamulaha, Kormeeraha guud.
3. Ogeysiis qoraal ah oo ku socda waalidka - wadaha baska, hoolka iyo kormeerayaasha qadada, tababarayaasha, hagista la taliyayaal, macalimiin iyo shaqaale kale oo shahaado haysta, Maamulaha, Kaaliyaha Maamulaha, Kormeeraha guud ama wakiilka.
4. Xiritaanka - macalimiinta iyo shaqaalaha kale ee shahaadada haysta, Maamulaha, Kormeeraha guud ama wakiilka.
5. Ka hakinta gaadiidka - Agaasimaha Gaadiidka, Maamulaha, Kormeeraha guud ama wakiilka.
6. Ka joojinta kaqeybgalka cayaaraha - tababarayaasha, Maamulaha, Kormeeraha guud ama wakiilka.
7. Ka hakinta howlaha bulshada ama manhajka ka baxsan - agaasimaha howlaha, Maamulaha, Kormeeraha guud ama wakiilka. Macallimiintu waxay ka joojin karaan ardayda arrimaha bulshada ama dhacdooyinka manhajka ama waxqabadyada uu macallinka gaarka ahi abaabulo oo kormeero.
8. Laalista xuquuqaha kale - Maamulaha, Maamulaha guud ama wakiilka.
9. Ka joojinta ama ka noqoshada ardayda marinka kombiyuutarada iyo Internetka ee Degmada xidhiidhada — Maamulaha, Maamulaha guud ama qofka loo xilsaaray.
10. Ka-hakinta dugsiga gudihiisa - Maamulaha, Maamulaha guud ama qofka loo xilsaaray.
11. Ka saarida fasalka macalinka - macalimiinta.
12. Ka-hakinta dugsiga ee muddada-gaaban (shan maalmood ama ka yar) - Maamulaha, Kormeeraha guud ama wakiilka, Guddiga.
13. Ka-hakinta muddada-dheer (in ka badan shan maalmood) dugsiga - Maamulaha (wuu kugula talin karaa), Kormeeraha guud ama qofka loo xilsaaray ama Guddiga (waxay soo rogi karaan ganaax muddo dheer ah).
14. Ka saarida barnaamijka caadiga ah ee dugsiga — Kormeeraha guud ama wakiilka, Guddiga.
15. Ka joojinta joogtada ah ee dugsiga - Kormeeraha guud ama wakiilka, Guddiga.
16. Daawooyinka kale ee sharcigu oggol yahay — ee rasmiga ah ee loogu talagalay qaanuunka ku habboon ama nidaaminta.

27

Bogga 28

Shax-gelinta Hanuuninta Hanuuninta iyo Jawaabaha Anshaxa

Xeerka Anshaxu wuxuu ardayda kula xisaabtamayaa habdhaqankooda. Anshax xumo waxaa loo qaybiyaa afar heerarka ku saleysan halista dhaqanka. Heer kasta waxay ka kooban tahay faragelinno kala duwan iyo cawaaqibka shaqaalaha dugsiga inay u adeegsadaan jawaabta anshaxa ardayga. Xeerka Anshaxa waxay siisaa talaabooyin lagula xisaabtamayo qalinjebinta ardayda ku kacda akhlaaqda soo noqnoqota inkastoo wax ka qabad ama cawaaqib xumo hore.

Matrixkaan hoostiisa, shaqaalaha iskuulka waxay uga jawaabaan dabeecadaha ardayda faragelinta hagida iyo, iyadoo kuxiran duruufaha, jawaabaha edbinta. Shaqaalaha dugsiga ayaa dooran kara mid ka mid ah hagitaannada badan wax ka qabadka si looga caawiyo ardayda inay horumariyaan dhaqankooda. Heerarka oo dhan, ardayda waxaa laga yaabaa inay helaan u diritaanka edbinta ee ku saabsan taageerada shaqaalaha dhismaha dugsiga.

Matrixku wuxuu si ula kac ah u xadidayaa dabeecadaha uu ardaygu ku heli karo ka-reebitaan edbin ah, sida ka saarida fasalka, ka-hakinta muddada-gaaban ama muddada-dheer, ama ka-ceyrinta ah. Marka laga reebo mudada dheer ama dabeecadaha soo noqnoqda, ardayda looma ganaaxo Heerarka 1 ama 2 dabeecadaha ama lagama saaro a fasalka loogu talagalay dabeecadaha Heerka 1. Ardayda waxaa la siin karaa ka saarida fasalka ee Heerka 2, 3, ama 4 dabeecadaha. Ardayda waxaa la siin karaa ganaax ku saabsan heerka 3 ama 4 dabeecadood. Ardayda ku hawlan anshax xumo aan lagu darin Matrix-ka waxaa lagu qaadi doonaa talaabooyin edbin haboon go'aamisay maamulka dugsiga, oo waafaqsan heerarka edbinta ee dabeecadaha la midka ah ee la dejiyey ku soo baxa shaxda.

Heerka 1	Dabeecad aan la kaashan karin / Dhaqan La'aan	Farogelinta Fasalka; Taageerada Ardayda Farogelinta Kooxda
Heerka 2	Dabeecad xumo / qas	Shaqaalaha Taageerada Intensive; Maamulaha Farogelinta iyo Jawaabaha
Heerka 3	Dabeecad Dagaal ama Dhaawac / Dhaqan waxyeelo leh	Waxqabadyada Gudbinta; Hakinta Jawaabaha
Heerka 4aad	Dabeecad Khatar ah ama Dabeecad Xun	Waxqabadyada Gudbinta; La dheereeyay Jawaabaha Hakinta

Sida loo Isticmaalo Shaxda Dabeecadaha iyo Jawaabaha

Marka laga jawaabay anshax xumada, shaqaalaha iskuulka waa inay isticmaalaan shaxda hoose, iyadoo lala kaashanayo miiska kor ku xusan, sida soo socota:

1. Shaqaalaha dugsigu waa inay ku ogaadaan habdhaqanka Matrixka.
2. Marka ugu horeysa ee habdhaqan kasta oo aan habboonayn ama qas ah, shaqaalaha dugsiga waa inay adeegsadaan mid ama waxqabadyo hagitaan oo badan, iyo jawaabaha edbinta, haddii ay habboon tahay, tan ugu hooseysa heer lagu tilmaamay (bulleted) oo ku yaal Matrix-ka habdhaqankaas (ama mid ama in ka badan oo faragelin ah ama jawaabaha edbinta ee heer kasta oo ka hooseeya). (Eeg jadwalka kore ee waxqabadyada iyo jawaabaha.)
3. Haddii dhaqan isku mid ah lagu celiyo isla sannad dugsiiyeedka, shaqaalaha dugsiga ayaa ka faa'iideysan kara mid ama waxqabadyo dheeri ah ama jawaab celin edbin ah oo ka socota heerka sare ee ku xiga Matrix-ka taas dabeecad, ama heer kasta oo ka hooseeya. Haddii ay jirto hal heer oo keliya oo lagu muujiyey dembigaas, ka dibna mid uun

28

Bogga 29

wax ka qabadka ama jawaab celinta edbinta ee la adeegsaday waa inay ahaadaan isla heerkaas ama heer ka hooseeya. Marka laga reebo kiisaska xadgudubyada **soo noqnoqda ee joogtada ah ee isku midka ah ama isku midka ah** , the Heerarka jawaabta Matrix ee lagu muujiyey dabeecad gaar ah lagama yaabo in la dhaafo.

4. Marka laga reebo kiisaska xadgudubyada soo noqnoqda ee joogtada ah ee isku midka ama isku midka ah, shaqaalaha dugsiga ma isticmaali karto wax ka qabadka iyo jawaab celinta edbinta ee sanduuqyada kuwa hadhka leh. Gudaha kiisaskaas oo jawaabta edbinta ee sanduuqyada hadhka leh loo adeegsado, dib u soo celin dhaqamada waa in weli loo tixgeliyaa inay yihiin qayb ka mid ah jawaabta. Shaqaalaha waxaa lagu dhiirigelinayaa inay adeegsadaan waxqabadyo hagitaan ah mar kasta oo ay suurtagal tahay.

> Haddii ardaygu muujiyo dhaqan xushmad darro ah oo ay go'aansato in faragelin ama anshax marin jawaabta ayaa loo baahan yahay, macallinka waa inuu ka faa'iideystaa hal ama in ka badan faragelinta laga bilaabo Heerka Koowaad.

> Haddii ardaygaasi mar kale carqaladeeyo isla sannad dugsiyeedka, macallinka ayaa laga yaabaa inuu ka faa'iideysto mid ama in ka badan dhexgalka laga soo qaaday Heerarka Koowaad ama Labaad.

> Haddii waxqabadyadu aysan guuleysan oo ardaygu sameeyo dambi isku mid ah markii saddexaad, markaa kan macallinku wuxuu ka faa'iideysan karaa hal ama in ka badan oo faragelin ah Heerarka Koowaad iyo Laba.

> Xaaladaha uu ardaygu **si isdaba joog ah oo joogto ah** ugu lug leeyahay **xadgudubyo isku mid ah ama dabecadda la midka ah**, waxqabadyada laga bilaabo Heerarka Saddex ama Afraad (midab cawlan leh) ayaa laga faa'iideysan karaa.

* Liiska waxqabadyada hagida ma ahan mid loo wada dhan yahay. Ikhtiyaarrada kale ee ka taageera ardayda fasalka iyo dugsiga iyadoon laga saarin jawiga dugsiga waa la tixgelin karaa waana la isticmaali karaa.

HEERARKA KA HOR-GELINTA IYO JAWAABTA ANSHAXDA

Kahortaga Caalamiga ah ee Dhamaan Ardayda

Degmadu waxay qaadataa qaab iskuul oo dhan si kor loogu qaado dhaqanka wanaagsan. Barashada bulshada-shucuurta waxaa lagu dhex galiyay jawaab dhaqameed manhajka kaqeyb gala ardayda. Shaqaaluhu si joogto ah ayey u kulmaan si loo hubiyo in ay jirto barnaamij taakuleyn arday oo dhameystiran oo meesha ka jira waxaa ka mid ah adeegyada hagista, fursadaha barashada bulshada-shucuurta, fursadaha kaqeybgalka ardayda iyo ka hortagga iyo faragelinta akhlaaqda waxay taageerta dhiirigelinta iyo dhiirigelinta dhaqanka ardayda u xaglinta bulshada iyo xiriirka wanaagsan ee bulshada dugsiga. Restorative wareegyada iyo dhaqamada kale ee dib u soo celinta waxaa loo isticmaalaa si joogto ah in lagu dhiso xiriiri, lagu dhiso faham iyo kalsooni laguna abuur bulshada. Dugsigu wuxuu leeyahay nidaam lagu aqoonsado goor hore ardayda u baahan faragelinta iyo / ama adeegyada taageerada.

FURAHA: ISTICMAALKA HEERKA UGU HOOSAN OO LOOGU TALAGALAY HORE

Nooca Farogelinta	Farogelinta Hanuuninta	Anshax marin Jawaabaha
Farogelinta Fasalka iyo Jawaabaha. Waxqabadyadan ayaa ujeedkoodu yahay baro dhaqan sax ah oo beddel ah sidaas ardaydu way baran karaan oo waxay muujin karaan badbaado iyo dhaqan xushmad leh. Macallimiintu waa lagu dhiirigeliyey inay isku dayaan waxbaris kala duwan iyo xeeledaha maaraynta fasalka. Macallimiintu waa inay u adeegsadaan jawaabahan a qalin qalin.	• Xusuusin iyo dib u jeedin • Saxiitanka hadalka • Doorka ciyaarta • Xiriir waalid ama ilaaliye • Milicsiga qoraalka • Raali gelin qoran • Bedelka kuraasta • Xaashida horumarka maalinlaha ee dhaqanka • Shirka macallinka / ardayda • Nidaamka macallin Buddy • Shirka macallinka / waalidka	• Fasalka gudahiisa ka baxa • Luminta mudnaanta fasalka • Xarig
maro 1 e L Waxqabadyada Kooxda Taageerada Ardayda. Waxqabadyadan badanaa waxay ku lug leeyihiin taageero shaqaalaha, labadaba iskuulka iyo gudaha bulsho ballaadhan, oo ujeeddadeedu tahay inay ka qayb galaan nidaamka taageerada ardayga si loo hubiyo barasho guul leh iyo joogtaynta wax ka qabadka, iyo bedelida xaaladaha kaas oo gacan ka geysta ardayga anshax xumo ama qas. Shaqaalaha	• Mid ka mid ah waxqabadyada kor ku xusan • Waalidka ayaa u raaca ardayga dugsiga haddii waalidku yahay ogolaado oo qayb ka ah shuruudaha qandaraaska • U gudbinta goobta taageerada ee dhismaha oo dhan • U diritaanka barnaamijka iskuulka kadib	

2 vel e L	waa inuu u adeegsadaa jawaabahan qalin jabinta moodada	• Ugudbinta Kooxda Taageerada Ardayda • U gudbinta barnaamijka la talinta • U gudbinta caafimaadka iskuulka ama caafimaadka maskaxda	• Waxyaabaha kor ku xusan • cawaaqibka • Ku canaano adiga oo ku habboon
	Shaqaalaha Taageerada Intensive iyo Farogelinta Maamulka iyo Jawaabaha. Waxqabadayadan ayaa awoodda ku lug leh maamulka dugsiga iyo ujeeddada in la saxo dabecadda adoo culeys saaraya halista ansaxa inta la ilaalinayo ardayga dugsiga. Shaqaaluhu waa inay isticmaalaan jawaabahan oo ah qaab qalin jabiyeey.	• bukaan socod eegtada • U gudbinta urur ku saleysan bulshada • U gudbinta adeegyada daweynta mukhaadaraadka • Beddel jadwalka ama fasalka haddii ay khuseyso • Qiimaynta Dabecadda Shaqeysa iyo abuuriitaanka	• maamule • Luminta mudnaanta dugsiga • Xarig • Fasalka laga saarayo (illaa ½
	Hakinta iyo Gudbinta Farogelinta iyo Jawaabaha. Kuwani Waxqabadayada waxay ku lug yeelan karaan muddada-gaaban ka saarida ardayga dugsiga degaanka dartiis darmaanta akhlaaqda. Muddada muddada-gaaban ka joojinta, haddii la soo saaro, waa in lagu xaddido sida inta suurtagal ah inta ku filan wax ka qabashada dhaqanka. Shaqaaluhu waa inay isticmaalaan jawaabahan oo ah qaab qalin jabiyeey.	• Qorshaha Kahortaga Dhaqanka • U gudbinta CSE ama kooxda 504. • Dhex dhexaadinta asxaabta • Habab dib-u-habeyn ah, oo ay ku jiraan bulshada	• Waxyaaqibka • Waxyaaqibka kor ku xusan • cawaaqibka • Ka-hakinta muddada-gaaban (mid illaa shan maalmood)
	Ka joojinta la kordhiyay iyo Gudbinta Jawaabaha. Waxqabadayadan ayaa ku lug leh ka saarida ardayga dugsiga degaanka dartiis darmaanta akhlaaqda. Waxay ku lug yeelan karaan meelaynta ardayga jawi aamin ah taas waxay bixisaa qaab-dhismeed dheeri ah oo wax looga qabto akhlaaqda. Waxqabadayadan waxay diiradda saarayaan ilaalinta dugsiga bulshada iyo joojinta is-haalagga iyo dabecad khatar ah. Shaqaaluhu waa inay isticmaalaan kuwan jawaabaha qaab qalin jabiyeey.	• adeeg ama soo celin • Xallinta khilaafaadka • Dhex dhexaadinta bulshada • Shirka bulshada	• Waxyaaqibka • Waxyaaqibka kor ku xusan • cawaaqibka • Cayrin waqti dheer ah

DHAQAALAHA LACAG LA'AANTA AH IYO QASWADA IYO HEERARKA JAWAABTA

FURAHA: ISTICMAALKA HEERKA UGU HOOSAN OO LOOGU TALAGALAY HORE

Niv 1 1: Taageerada Fasalka iyo Kooxda Taageerada Ardayda - waxaa ku habboonaan kara goorta ardaygu ma lahan dhacdooyin hore iyo farogelinta ma leh meel la dhigay .	Niv Level 2: Taageero Degdeg ah Shaqaalaha iyo Ku habboon Maamulka - waxaa laga yaabaa inuu yahay ku habboon markay taageerayaashu leeyihiin meesha la saaray laakiin dhaqanka la geliyey meesha fasalka si wax looga qabto dhaqanka laakiin dhaqanku wuu sii socday inay si xun u saamayso barashada ee ardayda iyo kuwa kale.	Niv 3: Hakinta Muddada Gaaban - waxaa ku habboonaan kara goorta dhexgalka iyo taageerada ayaa leh meesha la saaray laakiin dhaqanka way sii kordheysaa (dembiyada soo noqnoqda)dugsiga.	Niv Level 4: Codsii Muddo Dheer Hakinta - waxay noqon kartaa mid habboon marka dabecadda ardayga si dhab ah waxay saameysaa badbaadada dadka kale
			MALAHAN UU TIXRAACO SHARCIGA FULIN TALO, QAYBIS AMA Ficiil DHEERAAD AH

DHAQANKA UGU SHIDAN

Maqnaanshaha

• Daahitaan aan cudurdaar lahayn ama maqnaanshaha dugsiga. • Joogto ama maqnaansho xad dhaaf ah oo dugsiga ah.	• •	Hanuuninta dhexgalka kaliya
--	---	------------------------------------

Daacadnimo la'aanta Tacliinta (yacni qish ama xatooyo)

• Qish ama khiyaano qaran	•	•
---	---	---

Khamriga

• Under saameynta * (eeg qoraalka gaarka ah dhamaadka ah shax) • Haysashada	• •	•
• Qaybinta ama iibinta		•

Weerarka Ardayga

(yacni garaacista, haraatida ama feedhka arday kale digniin la'aan iyo daandaansi)

• Wax dhaawac ah (ma jiro waxyeello muuqaal ah, oo jireed; waxaa ka mid ah dhacdooyinka rabshadaha qoyska ama xiriirka khilaafaadka) • Dhaawaca jirka (K ilaa fasalka 6) • Dhaawaca jirka (fasalada 7 ilaa 12)	• •	• • •
--	---	---

Bambo / Hanjabaad Qori

- K ilaa fasalka 4
- Fasalada 5 ilaa 12

Bogga 32

DHAQAALAHA LACAG LA'AANTA AH IYO QASWADA IYO HEERARKA JAWAABTA

FURAHA: ISTICMAALKA HEERKA UGU HOOSAN OO LOOGU TALAGALAY HORE

Niv 1 1 : Fasalka	Heerka 2: Shaqaalaha Taageerada Intensive	Niv 3 3: Muddo Gaaban	Niv 4: Codi
taageero iyo Arday	iyo Maamulka Haboon	Hakinta - waxay noqon kartaa	Hakinta Muddada Dheer
Kooxda Taageerada - waxay noqon kartaa	waxaa ku habboonaan kara goorta	habboon marka	- waxaa laga yaabaa inay habboon tahay
habboon marka ardayga	taageerooyin ayaa la dhigay	dhexgalka iyo taageerada	marka ardaygu yahay
ma laha dhacdooyin hore iyo	fasalka si wax looga qabto	ayaa la dhigay,	dhaqanka si dhab ah
waxqabadyadu ma laha	dhaqanka, laakiin dabecadda ayaa leh	laakiin dhaqanku waa	waxay saameysaa nabadgelyada
meel la dhigay.	sii waday inuu si xun u saameeyo	sii kordhaya (soo noqnoqday	kuwa kale ee dugsiga.
	barashada ardayda iyo	dembiyada).	
	kuwa kale.		

DHAQANKA UGU SHIDAN	HEERKA 1	HEERKA 2	HEERKA 3	HEERKA 4	MALAHAN UU TIXRAACO SHARCIGA FULIN TALO, QAYBIS AMA DHEERAAD Ficiil
---------------------	----------	----------	----------	----------	---

Hanjabaadaha, Xoogsheegashada iyo Xoogsheegashada Internetka

- Anshax ula kac ah (oo ay ku jiraan hadal ama qoraal anshax) ama xiriir elektiroonig ah oo ah loogu tala galay in lagu xadgudbo, lagu handado, ama cabsi gelin oo si weyn u carqaladeyn kara iskuulku si habsami leh u shaqeeyo.
- -
 -

Sharafta Dhamaan Sharciga Ardayda (DASA) waa in la xareeyo

- Xiriirka jirka qaab loogu talo galay inuu ahaado aflagaado, hanjabaad ama cabsi gelin leh iyo waa laga yaabaa si weyn u carqaladeeya hawlgalka amarka ee a dugsiga.
- -

Sharafta Dhamaan Sharciga Ardayda (DASA) waa in la xareeyo

- Xoog u sheegasho daran (tusaale ahaan, si isdabajoog ah waqti ka dib ku hawlan dabecad xumo xun ula kac ah taas si xun u saameeya awooda arday kale ka qaybqaato ama ka faa'iideysto waxbarashada dugsiga ama barnaamijyo manhaj dheeraad ah ama go'doon daran mararka qaarkood xoog sheegasho, sida dabecad hanjabaad ah taasi oo ardayga gelinaysa cabsi dhimasho ama mid daran dhaawac ama anshax xumo la doonayo in mid kale lagu sameeyo ardayga inuu la kulmo sharaf dhac).
- -

Sharafta Dhamaan Sharciga Ardayda (DASA) waa in la xareeyo

Xadgudubka Baska

- Carqalad daran oo xagga baska ah. (dhaqanka keenaya darawalka inuu baska joojiyo)
- -
 -

Goynta Fasalka

Bogga 33

- Ka gaabinta in ay u muuqdaan ama fasal ah qorsheeyay.
-

Bogga 34

DHAQAALAHA LACAG LA'AANTA AH IYO QASWADA IYO HEERARKA JAWAABTA

FURAHHA: ISTICMAALKA HEERKA UGU HOOSAN OO LOOGU TALAGALAY HORE

Niv 1 1 : Taageerada fasalka iyo Kooxda Taageerada Ardayda - waxaa ku habboonaan kara goorta ardaygu ma lahan dhacdooyin hore iyo faragelinta ma leh meel la dhigay.

Heerka 2: Shaqaalaha Taageerada Intensive iyo Maamulka Haboon - laga yaabaa inay ku habboon tahay marka la taagayo marka ayaa lagu meeleeeyay meesha fasalka si wax looga qabto dhaqanka, laakiin habdhaqanku wuu sii waday si xun u saamaynaysa barashada ardayda iyo kuwa kale.

Niv 3 3: Muddo Gaaban Hakinta - waxay noqon kartaa habboon marka dhexgalka iyo taageerada ayaa la dhigay, laakiin habdhaqanku wuu sii kordhayaa (dembiyada soo noqnoqda).

Niv 4: Codsii Muddo Dheer Hakinta - waa laga yaabaa habboonaan marka ardaygu yahay dhaqanka si dhab ah waxay saameysaa nabadgelyada kuwa kale ee dugsiga.

MAYA TIXRAAC

DHAQANKA UGU SHIDAN

HEERKA 1HEERKA 2HEERKA 3HEERKA 4HEERKA 5

BADBAADIN
ENT EE
TALO,
QAYB
AMA
DHEERAAD
Ficil

Fasalka Fasaadkiisa

- Kula hadalka fasalka dhexdiisa ama si kal ka la hadal ah; tuurid
walxaha; qaadashada, dhibaateynta ama kajaasid kale
ardayda iyo akhlaaqda kale ee khalkhal galisa ardayga
barashada.

Caasinimo

(Caasinimadu waa diidmada adeeca amarka iskuulka
shaqaalaha aan rabshad lahayn / aan jidh ahayn)

- Diidmo in skaanka lagaa qaado

Bogga 35

DHAQAALAHA LACAG LA'AANTA AH IYO QASWADA IYO HEERARKA JAWAABTA

FURAHA: ISTICMAALKA HEERKA UGU HOOSAN OO LOOGU TALAGALAY HORE

Niv 1 1 : Fasalka taageero iyo Arday Kooxda Taageerada - waxay noqon kartaa waxaa ku habboonaan kara goorta habboon marka ardayga ma laha dhacdooyin hore iyo waxqabadyadu ma laha meel la dhigay.	Heerka 2: Shaqaalaha Taageerada Intensive iyo Maamulka Haboon waxaa ku habboonaan kara goorta taageerooyin ayaa la dhigay fasalka si wax looga qabto dhaqanka, laakiin dabecadda ayaa leh sii waday inuu si xun u saameeyo barashada ardayda iyo kuwa kale.	Niv 3 3: Muddo Gaaban Hakinta - waxay noqon kartaa habboon marka dhexgalka iyo taageerada ayaa la dhigay, laakiin habdhaqanku wuu sii kordhayaa (dembiyada soo noqnoqda).	Niv 4: Codsii Hakinta Muddada Dheer - waxaa laga yaabaa inay habboon tahay marka ardaygu yahay dhaqanka si dhab ah waxay saameysaa nabadgelyada kuwa kale ee dugsiga.
---	--	--	--

KHILAAF AMA QASUUL
DHAQAN

HEERKA 1HEERKA 2HEERKA 3HEERKA 4HEERKA 5

MALAHAN UU TIXRAACO
SHARCIGA
FULIN
TALO,
QAYBIS AMA
DHEERAAD
Ficil

Dabeccad Xushmad darro ah

- Adeegsiga aflagaado afeed ama hoos u dhigis ah; been u sheegaya,
marin habaabin ama siinta macluumaad been ah
shaqaalaha dugsiga.

Xadgudubka Xeerka Dharka

Tixraac heerarka xeerka labiska ee ku taxan Lifaafa A

•

dhaxgalka kaliya

Daroogooyinka ama Walxaha la Xakameeyo
(dugsiga, nashaadaadka dugsigu kafaalo qaado ama goorma ku lug leh dhacdooyinka saameeya amniga ama daryeelka bulshada dugsiga)

- Under saameynta * (eeg qoraalka gaarka ah dhamaadka ah shax)

•

•
- Haysasho

•

•

•

•
- Qaybinta ama iibinta

•

•

•

DHAQAALAHA LACAG LA'AANTA AH IYO QASWADA IYO HEERARKA JAWAABTA

FURAHA: ISTICMAALKA HEERKA UGU HOOSAN OO LOOGU TALAGALAY HORE

Niv 1 1 : Fasalka taageero iyo Arday Kooxda Taageerada - waxay noqon kartaa waxaa ku habboonaan kara goorta habboon marka ardayga ma laha dhacdooyin hore iyo waxqabadyadu ma laha meel la dhigay.	Heerka 2: Shaqaalaha Taageerada Intensive iyo Maamulka Haboon waxaa ku habboonaan kara goorta taageerooyin ayaa la dhigay fasalka si wax looga qabto dhaqanka, laakiin dabecadda ayaa leh sii waday inuu si xun u saameeyo barashada ardayda iyo kuwa kale.	Niv 3 3: Muddo Gaaban Hakinta - waxay noqon kartaa habboon marka dhexgalka iyo taageerada ayaa la dhigay, laakiin habdhaqanku wuu sii kordhayaa (dembiyada soo noqnoqda).	Niv 4: Codsi Hakinta Muddada Dheer - waxaa laga yaabaa inay habboon tahay marka ardaygu yahay dhaqanka si dhab ah waxay saameysaa nabadgelyada kuwa kale ee dugsiga.
---	--	--	---

KHILAAF AMA QASUUL DHAQAN	HEERKA 1	HEERKA 2	HEERKA 3	HEERKA 4	MALAHAN UU TIXRAACO SHARCIGA FULIN TALO, QAYBIS AMA DHEERAAD Ficiil
----------------------------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	--

Ka Shaqeynta Been Abuurka Dab-damiska

- Fasalada K ilaa 4

•

•

•

Dabka Waaxda waa in ogeysiin.
- Fasalada 5 ilaa 12

•

•

Dabka Waaxda waa in ogeysiin.

Dagaal

- Ku xadgudubka jirka arday kale (tusaale, riixid ama riixid)

•

•
- Dagaal yar (waxaa ku jiri kara dhacdooyin ka dhashay dhaawacyada fudud)

•

•

•

Dejinta Dabka / Gubashada

- Dab bilaabid; burbur hantiyeed taas awgeed dab shidid.

•

•

•

WAA IN Waxaa laga soo wariyey DAB WAAXDA Xeerka Dabka ee NYS §401.3

Khamaarista

- U baahan isticmaalka lacagta ama sarrifka
alaabta
-
-

**Anshax-darrada ka jirta Aagagga aan waxbaridda lahayn
(tusaale, wadiiqada, qolka qadada, jaranjarada)**

- Orod, qaylo xad dhaaf ah, tuurid
walxaha; qaadashada, dhibaateynta ama kajaasid kale
ardayda
 -
 -
- Ka gaabinta inaad raacdo tilmaamaha, taasoo horseedaysa a
 -
 -

Bogga 37

qatarta waxyeelada qof kale ama
si toos ah ugu horseedaya waxyeelada dadka kale

DHAQAALAHA LACAG LA'AANTA AH IYO QASWADA IYO HEERARKA JAWAABTA

FURAHA: ISTICMAALKA HEERKA UGU HOOSAN OO LOOGU TALAGALAY HORE

Niv 1 1 : Fasalka taageero iyo Arday Kooxda Taageerada - waxay noqon kartaa habboon marka ardayga ma laha dhacdooyin hore iyo waxqabadyadu ma laha meel la dhigay.	Heerka 2: Shaqaalaha Taageerada Intensive iyo Maamulka Haboon waxaa ku habboonaan kara goorta taageerooyin ayaa la dhigay fasalka si wax looga qabto dhaqanka, laakiin dabecadda ayaa leh sii waday inuu si xun u saameeyo barashada ardayda iyo kuwa kale.	Niv 3 3: Muddo Gaaban Hakinta - waxay noqon kartaa habboon marka dhexgalka iyo taageerada ayaa la dhigay, laakiin habdhaqanku wuu sii kordhayaa (dembiyada soo noqnoqda).	Niv 4: Codsii Hakinta Muddada Dheer - waxaa laga yaabaa inay habboon tahay marka ardaygu yahay dhaqanka si dhab ah waxay saameysaa nabadgelyada kuwa kale ee dugsiga.
---	--	--	--

KHILAAF AMA QASUUL DHAQAN	HEERKA 1	HEERKA 2	HEERKA 3	HEERKA 4	MALAHAN UU TIXRAACO SHARCIGA FULIN TALO, QAYBIS AMA DHEERAAD Ficiil
----------------------------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	--

Dhibaateyn ku saleysan Jinsiyad, Jinsiyad, Jinsiga / Jinsiga Aqoonsiga, Jihaynta Galmada, Naafonimada, ama Diinta ka dhanka ah Xubnaha Beesha Dugsiga, oo ay ka mid yihiin Dhibaatynta internetka

- Dhibaateyn yar (tusaale ahaan, takoorid xagga afka ah) falalka)

Sharafta Dhamaan Sharciga Ardayda (DASA) waa la xareyn karaa

. .

- Xiriirka jirka qaab loogu talo galay inuu ahaado meel ka dhac, hanjabaad ama cabsi gelin ah

Sharafta Dhamaan Sharciga Ardayda (DASA) waa la xareyn karaa

. .

- Kadeedis daran (tusaale ahaan, joogto ah ama muddo dheer ah dhibaateyn, ama dhibaateyn la xiriir hanjabaad akhlaaqda oo cabsi gelinaysa ardayga geeri ama dhaawac culus, magac xumo, takoorid, ama anshax la doonayo in lagu sameeyo arday kale inuu la kulmo sharaf dhac)

. . .

Sharafta Dhamaan Sharciga Ardayda (DASA) waa la xareyn karaa

Kicin ama Ka Qaybgal Rabshad

- Keenida carqalad weyn jawiga nidaaminta iyo edbinta dugsiga taas oo lagama maarmaan ah barashada wax ku oolka ah, ka baxsan guud ahaan carqaladeynta fasalka, ama xannibaadda gawaarida ama taraafikada dadka lugaynaya.

. . . .

- Adeegsiga aaladda isgaarsiinta shaqsiyeed si aad u soo jiito kuwa kale inay ka qaybgalaan ama goobjoog ka ahaadaan khalkhal

. . . .

Bogga 40

DHAQAALAHA LACAG LA'AANTA AH IYO QASWADA IYO HEERARKA JAWAABTA

FURAHA: ISTICMAALKA HEERKA UGU HOOSAN OO LOOGU TALAGALAY HORE

Niv 1 1 : Fasalka taageero iyo Arday Kooxda Taageerada - waxay noqon	Niv Level 2: Taageero Degdeg ah Shaqaalaha iyo Ku habboon Martiulka - waxaa laga yaabaa inuu yahay	Niv 3 3: Muddo Gaaban Hakinta - waxay noqon kartaa habboon marka	Niv 4: Codsii Dheer Hakinta Muddada - waxaa laga yaabaa inay tahay habboon marka ardaygu yahay
habboon marka ardaygu horay uma haysto dhacdooyinka iyo waxqabadyadu ma laha meel la dhigay.	habboon marka la taageerayo ayaa lagu meeleyay meesha fasalka si wax looga qabto laakiin dhaqanka ayaa leh sii waday inuu si xun u saameeyo barashada ardayda iyo kuwa kale.	dhaxgalka iyo taageerooyin ayaa la geliyay meesha, laakiin dhaqanku waa sii kordhaya (soo noqnoqday dembiyada).	dhaqanku si daran ayuu u saameeyaa badbaadada dadka kale dugsiga.

KHILAAF AMA QASUUL DHAQAN	HEERKA 1	HEERKA 2	HEERKA 3	HEERKA 4	XEER MALAHAN AH WAXQABADKA TALO, KALA DUWAN AMA DHEERAAD Ficiil
---------------------------	----------	----------	----------	----------	---

Neefsashada

Saamaynta *

Shaqaalaha caafimaadka waa in isla markiiba la ogeysiiyo haddii a ardayga waxaa la ogaadey inuu ku hoosjiro saameyn ama isticmaal neefsasho.

• •

- •

40

FURHA: ISTICMAALKA HEERKA UGU HOOSAN OO LOOGU TALAGALAY HORE

Niv 4: Codsi Dheer
Hakinta Muddada - waxaa laga yaabaa inay tahay
habboon marka ardaygu yahay
dhaqanku si daran ayuu u saameeyaa
badbaadada dadka kale
dugsiga.

**XEER MALAHAN AH
WAXQABADKA
TALO, KALA DUWAN
AMA DHEERAAD**
Ficil

Kaliya xadgudubka koowaad ardaygu wuu sameyn karaa la raacayo jawaabaha Heerka 1. Ku saabsan xadgudub labaad, ogeysiinta waalidka waa in dhacaan.

DHAQAALAHA LACAG LA'AANTA AH IYO QASWADA IYO HEERARKA JAWAABTA

FURAHA: ISTICMAALKA HEERKA UGU HOOSAN OO LOOGU TALAGALAY HORE

Niv 1 1 : Fasalka	Heerka 2: Shaqaalaha Taageerada Intensive	Niv 3 3: Muddo Gaaban	Niv 4: Codsii
taageero iyo Arday	iyo Maamulka Haboon -	Hakinta - waxay noqon kartaa	Hakinta Muddada Dheer
Kooxda Taageerada - waxay noqon kartaa	waxaa ku habboonaan kara goorta	habboon marka	- waxaa laga yaabaa inay habboon tahay
habboon marka ardayga	taageerooyin ayaa la dhigay	dhexgalka iyo	marka ardaygu yahay
ma laha dhacdooyin hore iyo	fasalka si wax looga qabto	taageerooyin ayaa la geliyay	dhaqanka si dhab ah
waxqabadyadu ma laha	dhaqanka, laakiin dabecadda ayaa leh	meesha, laakiin dhaqanku waa	waxay saameysaa nabadgelyada

41

Bogga 42

meel la dhigay.	sii waday inuu si xun u saameeyo barashada ardayda iyo kuwa kale.	sii kordhaya (soo noqnoqday dembiyada).	kuwa kale ee dugsiga.
-----------------	---	---	-----------------------

KHILAAF AMA QASUUL DHAQAN	HEERKA 1	HEERKA 2	HEERKA 3	HEERKA 4	MALAHAN UU TIXRAACO SHARCIGA FULIN TALO, QAYBIS AMA DHEERAAD Ficiil
----------------------------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	--

Burburka Hantida, oo ay ku jiraan Graffiti

• Burbur yar ama taxadar la’aan ah (in ka yar \$ 50)	•	•			
• Waxyeello ula kac ah oo loo geysto qof kale ama iskuulkiisa hanti (\$ 50 illaa \$ 250)		•	•		
• Waxyeello ula kac ah oo loo geysto qof kale ama iskuulkiisa hanti (in ka badan \$ 250)		•	•	•	•

Qalabka Dugsiga Isticmaal Ruqsad La’aan

• Adeegsiga tikniyoolajiyada iskuulka iyo wada xiriirka qalabka	•	•
---	---	---

Dhaawac Jidh Daran

• Si ula kac ah u sababa halista dhimashada ama keenaya naafonimo joogto ah ama daran, lumis shaqada qayb kasta oo jirka ka mid ah ama daciifnimo shaqada qayb kasta oo jirka ka mid ah	•	Jidh daran dhaawac waa inuu ahaadaa sharciga loo gudbiyey fulin
---	---	---

Bogga 43

DHAQAALAHA LACAG LA'AANTA AH IYO QASWADA IYO HEERARKA JAWAABTA

FURAHA: ISTICMAALKA HEERKA UGU HOOSAN OO LOOGU TALAGALAY HORE

Niv 1 1 : Fasalka taageero iyo Arday	Heerka 2: Shaqaalaha Taageerada Intensive iyo Maamulka Haboon -	Niv 3 3: Muddo Gaaban	Niv 4: Cods
Kooxda Taageerada - waxay noqon kartaa	waxaa ku habboonaan kara goorta	Hakinta - waxay noqon kartaa	Hakinta Muddada Dheer
habboon marka ardayga	taageerooyin ayaa la dhigay	habboon marka	- waxaa laga yaabaa inay habboon tahay
ma laha dhacdooyin hore iyo	fasalka si wax looga qabto	dhaxgalka iyo	marka ardaygu yahay
waxqabadyadu ma laha	dhaqanka, laakiin dabeecadda ayaa leh	taageerooyin ayaa la geliyay	dhaqanka si dhab ah
meel la dhigay.	sii waday inuu si xun u saameeyo	meesha, laakiin dhaqanku waa	waxay saameysaa nabadgelyada
	barashada ardayda iyo	sii kordhaya (soo noqnoqday	kuwa kale ee dugsiga.
	kuwa kale.	dembiyada).	

KHILAAF AMA QASUUL	HEERKA 1	HEERKA 2	HEERKA 3	HEERKA 4	MALAHAN UU TIXRAACO
DHAQAN					SHARCIGA
					FULIN
					TALO,
					QAYBIS AMA
					DHEERAAD
					Ficil

Ka-hortagga Galmo Ku Salaysan, Anshax-xumo iyo / ama Weerar

• Dhibaateynta galmada (ie galmo aan la soo dhaweyn					
horumarka, codsiyada ku saabsan galmada; kale	•	•	•	•	•
anshax xumo, qoraal, anshaxeed					
ama tilmaam ku saabsan dabeecad galmo, soo-bandhig aan habbooneyn)					
• Waxqabad galmo oo la oggol yahay (Fasallada K ilaa 12)	•	•			
• Fal galmo qasab ah (isticmaalka xoog jireed, awood sheegasho ama					
hanjabaad waxyeello si loo helo u hoggaansamid)					Weerar galmo
(Xiriir galmo aan loo baahnayn, oo ay ku jiraan rabin					waa in
taabashada qaybaha jirka ee isqaba iyada oo aan la isticmaalin xoog)					• sharciga loo gudbiyey
					fulin
Xatooyo					
Qaadashada hanti aan taa ka mid ahayn	•	•	•	•	•
qof					
Ku xad gudubka					
• Inaad ku jirto dhismaha dugsiga fasax la'aan		•			•
• Aad kujirtid guriga iskuulka inta lagaa joojinayo ama lagaa joojinayo		•	•	•	•
cayrisay					
Jebinta iyo soo galka		•	•	•	•

Bogga 44

DHAQAALAHA LACAG LA'AANTA AH IYO QASWADA IYO HEERARKA JAWAABTA

FURAHA: ISTICMAALKA HEERKA UGU HOOSAN OO LOOGU TALAGALAY HORE

Niv 1 1 : Fasalka taageero iyo Arday	Heerka 2: Shaqaalaha Taageerada Intensive iyo Maamulka Haboon -	Niv 3 3: Muddo Gaaban	Niv 4: Cods
		Hakinta - waxay noqon kartaa	Hakinta Muddada Dheer

Kooxda Taageerada - waxay noqon karaa ku habboonaan kara goorta habboon marka ardayga ma laha dhacdooyin hore iyo waxqabadyadu ma laha meel la dhigay.	waxaa ku habboonaan kara goorta taageerooyin ayaa la dhigay fasalka si wax looga qabto dhaqanka, laakiin dabecadda ayaa leh sii waday inuu si xun u saameeyo barashada ardayda iyo kuwa kale.	habboon marka dhexgalka iyo taageerooyin ayaa la geliyay meesha, laakiin dhaqanku waa sii kordhaya (soo noqnoqday dembiyada).	- waxaa laga yaabaa inay habboon tahay marka ardaygu yahay dhaqanka si dhab ah waxay saameysaa nabadgelyada kuwa kale ee dugsiga.
KHILAAF AMA QASUUL DHAQAN		HEERKA 1HEERKA 2HEERKA 3HEERKA 4	MALAHAN UU TIXRAACO SHARCIGA FULIN TALO, QAYBIS AMA DHEERAAD Ficil

Hubka, Hubka iyo waxyaabaha qarxa

(dugsiga, nashaadaadka dugsigu kafaalo qaado, ama goorma ku lug leh dhacdooyinka saameeya badbaadada ama daryeelka bulshada dugsiga)

• Hubka (haysashada qori sida lagu qeexay					
18 USC 921 ee lambarka federaalka - ie, qoryaha fudud, qoryaha, qoryaha fudud, iyo bambooyin)					WAA INA Waxaa laga soo wariyey Boliiska
Cayrinta ugu yaraan hal sano kalandarka waa sharciga gobolku u igmaday ku xadgudubka hubka, laakiin waxaa wax looga beddeli karaa iyadoo loo eegayo xaalad-kiis iyadoo loo eegayo Maamulaha Dugsiga Degmada Rochester. Sharciga Waxbarashada §3214 (3) (d)					Sharciga Waxbarashada §3214 (3) (d)
• Qoryaha kale (haysashada qori kasta oo kale					
ka badan mid lagu qeexay inuu yahay qori ku dhex yaal qaybta kor ku xusan, nooc kasta ha ahaadee, ha raro ama ha dejiyo, shaqeyn karo ama aan shaqeyn karin, oo ay ku jiraan shey kasta taas oo u eg qori - sida BB bindings, pellet qoryaha, qoryaha biyaha, iwm.)					WAA INA Waxaa laga soo wariyey Boliiska
• Hub kale (haysashada wixii fulin ah					
kaas oo sababi kara waxyeelo jidhka ah)					YAABAA NOQON Waxaa laga soo wariyey Boliiska

* Liiska waxqabadyada hagida ma ahan mid loo wada dhan yahay. Ikhtiyaarrada kale ee taageera ardayda fasalka dhexdiisa iyo dugsiga dhexdiisa iyada oo aan laga saarin jawiga dugsiga waa laga yaabaa tixgelin iyo adeegsi.

DUGSIYADA KU SALAYSAN XEERARKA AMMAANKA

Dhismo kasta oo Degmo ah wuxuu leeyahay nambarka badbaadada oo loogu talagalay inuu wax ka qabto arrimaha amniga dhismaha iyo u diyaargarowga xaaladaha degdegga ah, dhismayaashuna waxay yeelan karaan hab-dhaqanno lagu daro degmada *Xeerka Anshaxa* . Dhammaan ardayda, shaqaalaha Degmada iyo booqdayaasha waxaa laga filayaa inay u hoggaansamaan xeerarka dhismaha, iyo xeerar kasta oo dheeri ah oo loo dejiyo inay la kulmaan digniino ay soo saartay Mareykanka Waaxda Amniga Gudaha, sharci fulinta ama wakaaladaha kale ee dadweynaha ee idman, iyo in qaybtooda ka qaataan sidii loo abuuri lahaa bey'ad nabadgelyo leh.

Soo Qabashada iyo U Gudbinta Dhaqan Galinta Sharciga

Lifaaqa E ee Nidaamkan waxaa ku jira hagitaan dhameystiran oo ku saabsan sharci fulinta iskuulada.

Guud ahaan, qabqabashada habdhaqanka iskuulka ku saleysan waa in loo adeegsadaa oo keliya meesha ugu dambeysa ee laga soo baxo markii uu jiro halis, khatar dhab ah oo xagga amniga ah. Dhacdooyinka waa in la xaliyaa iyada oo aan la xirin sida ugu badan

macquul ah.

Saraakiisha booliisku, si kastaba ha ahaatee, waxay leeyihiin awood xadidan oo ay ku wareystaan ama ku baaraan ardayda dhigata dugsiiyada ama shaqooyinka dugsiga, ama adeegsiga qalabka iskuulka ee la xiriira baaritaanka dambiyada. Joogto ah Nidaamka Guddiga ee 5600 iyo Xeerka Kormeeraha Guud 5600-R, saraakiisha booliisku way soo gali karaan dugsiga hanti ama hawl dugsi si loo waydiiyo ama loo baadho arday ama loo sameeyo fal dambiyeed baaritaanka ku lug leh ardayda kaliya haddii ay leeyihiin:

1. Baadhitaan ama amar qabasho; ama
2. Sababta suurtoogalka ah ee loo aaminsan yahay in dambi laga galay dhismaha dugsiga ama iskuulka shaqo.

Maamulaha dugsiga, ama qofka loo igmaday, wuxuu isla markiiba la xiriiri doonaa waalidka / wakiilka marka booliisku raadiso inaad su'aalo weydiiso ama raadiso arday iyadoo qayb ka ah dambi baarista. Haddii waalidka / wakiilka lama heli karo, ama waalidku diido inuu ogolaado baaritaanka ama su'aalaha, the su'aalaha ama baaritaanka ardayga lama sameyn karo, ilaa ardaygu ugu yaraan yahay 18 sano da'da ama ay jirto qatar ku soo food leh badbaadada. Markasta oo ay suurtagal tahay, waalidka / ilaaliyaha (ama Maamulaha ama qofka loo igmaday, haddii waalidku aan la heli karin) wuu joogi doonaa inta lagu jiro su'aalo weydiinta booliska ama baaritaanka ardayga ee dhismaha dugsiga ama shaqada dugsiga.

Ardayda ay saraakiisha booliisku su'aalo ku weydiyaan dhismaha dugsiga ama hawl dugsi ayaa noqon doonta waxay heleen xuquuq la mid ah tan ay ku leeyihiin banaanka dugsiga.

Shaxdu waxay xustay duruufaha lagu tixgelin karo warbixinnada ku saabsan sharci fulinta ama loo baahan yahay.

45

Bogga 46

Saraakiisha iskuulka waa inay adeegsadaan caqligooda ka hor inta aysan ogeysiin sharci fulinta, waana inay tixgeliyaan arrimaha soo socda:

1. Da'da, caafimaadka, iyo naafonimada ama heerka waxbarashada gaarka ah ee ardayga;
2. Ku habboonaanta meelaynta waxbarasho ee ardayga;
3. Akhlaaqdii hore ee ardayga iyo diiwaanka akhlaaqda;
4. Fahamka ardayga ee saameynta dhaqankooda;
5. Diyaarsanaanta ardayga ee dayactirka waxyeelada ka dhalatay dhaqankooda;
6. Khatarta fal dembiyeedka anshaxa iyo heerka dhibaataada la gaarsiiyay;
7. Hadday dhaqanku yahay xadgudub ka dhan ah Sharafta Dhammaan Ardayda (DASA), iyo hadday sidaas tahay, jawaab noocee ah ayaa looga baahan yahay si loogu qanco waajibaadka Degmada ee hoos imanaya DASA.
8. Duruufaha / duruufaha ay ku dhacday anshaxu;
9. Haddii ardaygu u dhaqmayo is-difaaca;
10. Haddii dembiga ardaygu khatar geliyay nabadgelyada arday kasta ama xubin ka mid ah shaqaalaha;
11. Saamaynta ay ku yeelatay dhacdadu guud ahaan bulshada dugsiga;
12. Suurtagalnimada in faragelin yar ay si ku filan wax uga qabato xadgudubka.
13. Haddii dugsigu sameeyey dadaal kasta oo uu wax kaga qabanayo dhaqanka ardayga isagoo adeegsanaya wanaag, hababka ka hortagga dhacdada ka hor.
14. Xaalad kasta oo kale oo yareyneysa ama sii xumeynaysa oo ku habboon.

Maamulaha dugsiga, ama wakiilka, wuxuu isla markiiba la xiriiri doonaa waalidka / mas'uulka arday kasta lagu qabtay ama ku lug lahaa baaritaanka dambiga ee ka dhaca ardaaga iskuulka dhammaan xaaladaha aan degdegga ahayn xaaladaha degdegga ah, ama sida ugu dhakhsaha badan ee suurtoogalka ah xaaladaha degdegga ah. La jaanqaadaya Nidaamka Guddiga 5600 iyo Xeerka kormeeraha guud ee 5600-R, wakhti kasta oo booliisku isku dayo inuu xidho arday, Maamulaha ama wakiilka waa inuu la xiriir Waaxda Sharciga, iyo xubin ka tirsan Waaxda Sharciga waa inuu goobjoog u ahaadaa soo qabashada.

Ardayda iyo qoysaskooda lama mamnuuco inay la xiriiraan booliska haddii ay rumeysan yihiin a arday ayaa dhibane u ahaa dambi. Ka eeg Lifaafa E (Meelmarinta Sharciga) wixii faahfaahin dheeraad ah.

Ka Saarida Ardayda & Habsocodkooda

Mararka qaarkood, ardaygu wuxuu ku lug yeelan karaa dhaqan khatar ku ah badbaadada kuwa kale ee dugsiga jooga bulshada ama si daran u carqaladeeya deegaanka iskuulka una baahan in laga saaro a ka saarida fasalka ku meel gaarka ah, ka joojinta ama ka saarida. Si kastaba ha noqotee, tixraac qoran ma noqon doono loo isticmaali jiray in lagu diiwaangeliyo taageerooyinka la siiyo ardayda fasalka dhexdiisa (tusaale, wakhtiyada ka baxsan iyo kuwa kale tallaabooyinka aan rasmiga ahayn).

Waxaa jira afar qaab oo dugsiyadu uga saari karaan ardayda sababo edbin awgood:

1. Fasalka Ku Meel Gaarka ah ee Macallinku (ilaa 1/2 maalin)

46

Bogga 47

2. Ka-hakinta Muddada Gaaban ee Maamulaha (1-5 maalmood), ama ha ahaato dugsiga ama dibedda
3. Hakinta Muddada Dheer ee Kormeeraha Guud (6 maalmood - 365 maalmood)
4. Cayrinta Kormeeraha guud

Xaaladahaas oo kale, ardaydu waxay xaq u leeyihiin hanaan sharci ah, taas oo macnaheedu yahay in shaqaalaha dugsigu ay qaataan talaabooyinka si loo baaro dhacdada oo loola hadlo ardayga kahor intaadan gaarin go'aanka ka saarida ardayga dugsiga. Nidaamka xuquuq dhowrista guud ahaan waxaa kujira xaq helitaanka ogaysiinta sababta a qofka laga saarayo iskuulka iyo fursad uu qofkaasi ugu sheego dhiniciisa sheekada ka hor inta aan go'aanka kama dambaysta ah la gaarin. Waalidiintu waa inay helaan ogaysiiska dhaqanka iyo edbinta. Markay sii dheeraato ka saaridu, talaabooyin badan ayuu dugsigu qaadayaa kahor ka saarida ardayga. Ardayda naafada ah waxay xaq u leeyihiin nidaam dheeri ah oo dheeri ah.

Liiska buuxa ee talaabooyinka loo baahan yahay, fiiri Lifaayada C (Nidaamka Xuquuqda) iyo D (Ardayda naafo ah).

Waxbarid Kale

Hadafka Degmadu waa inuu waxbarto dhammaan ardayda heerkooda ugu sarreeya ee waxqabad. The Degmada waxaa ka go'an inay la kulanto ama ka badiso yoolalka waxqabad ee ay dejiyay, iyo sidoo kale tilmaamaha waxqabadka ee ay dejiyay Gobolka New York; iyo in la qaado dhammaan tallaabooyinka suuragalka ah si loo bixiyo in ka joojinta aysan sabab u noqon doonin arday kasta inuu dib uga dhaco inuu gaaro yoolalkaas.

Guddigu wuxuu ardayda, maamulayaasha, macallimiinta, iyo waalidiinta ka rajeynayaa inay sameeyaan dadaal kasta oo ay ku joogtaynayaan horumarka tacliimeed ee ardayga haddii ay dhacdo in laga saaro ama laga joojiyo, iyo in ardayga dib loo soo celiyo galay dugsiga iyo fasalka markii la soo gabagabeeyo tallaabada edbinta.

Marka arday laga saaro fasalka uu macallin u yahay, ama ardayga da'da iskuulka khasabka ah uu yahay laga joojiyo dugsiga iyadoo la raacayo Sharciga Waxbarashada § 3214, Degmadu waxay qaadan doontaa waxyaabaha lagama maarmaanka ah tallaabooyinka lagu bixinayo tilmaam kale sida uu u baahan yahay Xeerkan iyo sharciga ku habboon. The habka waxbarida beddelka ahi waxay ku habboon tahay duruufaha (tusaale ahaan, muddada-dheer, gaaban xilli, iskuulka ka joojinta, ama ka saarida fasalka). Xaaladaha oo dhan, waxaa waajib ku ah shaqaalaha dhismaha si loo hubiyo in arday kasta uu leeyahay shaqooyin koorso loo heli karo isaga ama iyada ee loogu talagalay muddada ka saarista ama ka joojinta; iyo in marka lagu noqdo fasalada caadiga ah, shaqooyinkaasi yihiin lagu soo wareejiyay isla wakhtigaas sida loogu talagalay fursadaha qurxinta marka laga hadlayo maqnaanshaha cudurdaarka Waa masuuliyad arday kasta inuu buuxiyo dhammaan shaqooyinka noocan oo kale ah iyo, halkaas oo loo qoondeeyey goob kale ama macallin, si ay uga soo qayb galaan oo wax u qabtaan sida ugu fiican ee kartida ardayga.

Ref.: Sharciga Waxbarashada Education3214 (3) (e)

Dib-u-cusbooneysiin: Siyaasadda Yoolalka Tilmaamaha (4000)

Bogga 48**Mamnuucida iyo Ogolaanshaha Xoog Jirka**

Ciqaabta jirka ayaa ah ficil kasta oo xoog ah oo ardeyga loogu geysto iyadoo ujeedadu tahay in lagu ciqaabo taas arday. Ciqaabta jirka ee arday kasta oo ka tirsan shaqaalaha degmada waa mamnuuc.

Si kastaba ha noqotee, xaaladaha ay jiraan habab kale iyo habab aan ku lug lahayn isticmaalka xoog jireed macquul ahaan looma adeegsan karo, qawaaniinta dawladu waxay bixisaa xoog jireed oo macquul ah waxaa loo isticmaali karaa:

1. Ka ilaali naftaada, arday kale, macallin ama qof kasta dhaawaca jirka.
2. Ilaali hantida dugsiga ama kuwa kale.
3. Xakamee ama ka saar ardayga dhaqankiisu carqaladeeyo jimicsiga iyo waxqabadka Dugsiyada Degmada, awoodaha iyo waajibada, haddii ardaygaasi diido ka waantow falalka sii arbushaada ah.

Degmadu waxay u gudbin doontaa dhammaan cabashooyinka ku saabsan adeegsiga ciqaabta jirka Wakiilka Waxbarashada iyada oo la raacayo qawaaniinta Wakiilka.

Tixraac. 8 NYCRR §§19.5 (a) - (c); 100.2 (l) (3) (i).

Raadinta Ardayda

Guddiga Waxbarashada waxaa ka go'an inay hubiyaan jawiga hantida dugsiga iyo shaqooyinka dugsiga oo ammaan ah oo nidaamsan. Si loo gaaro jawiga noocan ah, iskuul kasta shaqaalaha loo idmaday inay ciqaab edbin ah ku soo rogaan arday ayaa su'aalo weydiin kara ardayga xadgudub la sheegay inuu ku kacay sharciga ama Xeerka Anshaxa.

Intaas waxaa sii dheer, Guddigu wuxuu u oggolaanayaa Kormeeraha guud, maamulayaasha dhismaha iyo nabadgelyada Degmada saraakiisha inay baaritaan ku sameeyaan ardayda iyo alaabtooda haddii sarkaalka dugsiga loo idmay uu leeyahay shaki macquul ah oo lagu aamino in raadinta ay sababi doonto cadeyn in ardaygu ku xadgudbay sharciga ama *Xeerka Anshaxa*. Maamulaha ama shaqaalaha amniga ee ka hoos shaqeeya jiraynta iyo kormeerka maamule ayaa sameyn kara baaritaanka alaabta ardayga taasi waa wax yar oo faragelin ah, sida taabashada banaanka boorsada buugga, iyadoon macquul ahayn tuhun, illaa iyo inta sarkaalku haysto sabab sharci ah oo ku saabsan raadinta xaddidan. Iskuul kale shaqaaluhu waxay baaris ku sameyn karaan oo keliya xaalad aysan duruufu oggolaanaynin wicitaanada Maamulaha guud, maamulaha dhismaha ama sarkaalka amniga.

Hadday suurtagal tahay, sarkaalka dugsiga ee raadinaya wuxuu la tashan doonaa Madaxa Dugsiga ama Sharciga Waaxda ku saabsan jiritaanka shaki macquul ah waxayna yeelan doontaa qof kale oo qaangaar ah markhaati ka noqo raadinta. Markasta oo macquul ah, kahor baaritaanka ardayga ama kan ardayga alaabta, sarkaalka dugsiga ee idman waa inuu marka hore weydiiyaa ardayga inuu haysto ama haysto

Bogga 49

caddayn jireed oo muujinaya in ardaygu ku xadgudbay sharciga ama *Xeerka Anshaxa* iyo / ama weydiiyo ardaygu si ikhtiyaari ah u dhiibo caddaynta iyo / ama oggolaanshaha baaritaanka.

Raadinta waxay ku koobnaan doontaa ficillada lagama maarmaanka u ah helitaanka caddaynta la raadinayo. Markasta macquul ah, baaritaanka waxaa lagu sameyn doonaa aag gaar ah ardayduna way xaadiri doonaan goorta hantidooda ayaa la baarayaa.

Shuruudca heerarkan ku saabsan raadinta ardayda iyo alaabtooda ma khuseeyaan armaajooyinka ardayda, miisaska iyo meelaha kale ee lagu keydiyo iskuulka. Ardaydu ma lahan wax macquul ah filashada asturnaanta meelahan iyadoo saraakiisha dugsiguna ay si buuxda gacanta ugu hayaan dushooda. Tan macnaheedu waxa weeye in sanduuqyada ardada, miisaska iyo meelaha kale ee wax lagu kaydiyo ee iskuulka ay noqon karaan ay raadin karaan wakhti kasta saraakiisha dugsiga, iyadoon ogeysiis hore loo siinin ardayda iyo iyada oo aan ogolaanshahooda.

Raadinta waxaa lagu sameyn karaa dhismaha iskuulka ama howlaha iskuulka, oo ay ku jiraan baaritaanka sanduuqyada, qolalka hoteelka, gawaarida ama tas-hiilaadka kale ee ay isticmaalaan ardayda inta lagu jiro safarada iskuulka kafaala qaaday, ama dhacdooyin isboorti ama tacliimeed, taas oo ay dhacdo xubinta shaqaalaha, jaangooyooyinka, ama tababarayaasha ku lug leh hawshan oo kale waxaa loo qaadan doonaa inay leedahay awood isku mid ah oo ay ku dhaqmi karto maamulaha dhismaha ama sarkaalka amniga ee iskuulka.

Baadhitaannada miqiyada ee ardayda ayaa si cad looga mamnuucay dhammaan duruufaha ku hoos jira siyaasaddan. “Marinka raadinta” waxaa lagu qeexay inay tahay raadinta looga baahan yahay arday inuu iska saaro dhammaan dharka.

Haddii Maamulaha ama qofka loo xilsaaray uu go'aansado inay jirto khatar ku soo food leh nabadgelyada ardayga ama kuwa kale, fulinta sharciga waa in lala xiriiraa si loo soo farageliyo.

Xaaladaha oo dhan, warbixinnada waa in la dhammaystiro oo ku saabsan xaaladaha iyo natiijooyinka baaritaanka. Wax kasta oo khatar ah ama sharci darro ah, sida hubka ama walxaha la kontoroolo, oo la qaaday intii lagu jiray baaritaanka waxaa lagu wareejiinayaa Agaasimaha Amniga iyo Amniga ama sharciga hay'adaha fulinta.

Saraakiisha dugsiga ee idman ee baaritaanka sameynaya ayaa mas'uul ka noqon doona duubista si dhakhso leh macluumaadka soo socda ee ku saabsan raadinta kasta:

1. Magaca, da'da iyo fasalka ardayga la baaray;
2. Sababaha faahfaahsan ee raadinta;
3. Magaca xog-haye kasta;
4. Ujeedada baaritaanka (taas oo ah, shayga / waxyaabaha) la raadinayay);
5. Nooca iyo baaxadda raadinta;
6. Qofka raadinaya raadinta iyo cinwaankiisa ama jagadiisa;
7. Markhaatiyaasha, haddii ay jiraan, baaritaanka;
8. Waqtiga iyo goobta baaritaanka;

49

Bogga 50

9. Natiijooyinka baaritaanka (taasi waa, waxyaabaha (sheyga) laga helay);
10. Ku daadinta alaabada la helay; iyo
11. Waqtiga, habka iyo natiijooyinka ogeysiinta waalidka

Maamulaha ama qofka loo magacaabay Maamulaha ayaa mas'uul ka ah haynta, xakamaynta iyo wasakhda walax kasta oo khatar ah oo laga qaado ardayga, isla markiibana laga wareejiyo wixii sharci darro ah shey, ama shey u noqon kara cadeyn dambi waaxda booliska Rochester ama wakaalada kale ee sharci fulinta. Maamulaha ama qofka loo igmaday ayaa si cad u calaamadeyn doona shay kasta oo laga qaado ardayga oo ku sii haya xukunka shayga (sheyada) ilaa sheyga loo weecinayo booliska. Maamulaha ama qofka loo igmaday ayaa mas'uul ka ah bixinta shaqsi ahaanta waxyaabaha halista ah ama sharci darrada ah Agaasimaha Amniga iyo Amniga ama sharci fulinta.

Nidaamka Aqoonsiga Kombiyuutarka & Baadhista Birta Nasiibka ah

Dhammaan dugsiyada sare, nidaamyada aqoonsiga kombiyuutarka ayaa loo isticmaali doonaa in lagu kabo kuwa kale dadaallada nabadgelyada, iyo in la hubiyo illaa iyo inta suurtagal ah in galaangal la'aanta dugsiyada ay tahay la yareeyay Dhammaan ardayda waxaa looga baahan yahay inay sitaan aqoonsigooda ardaynimo, oo ay ku soo bandhigaan codsi masuul kasta ama shaqaale degmada ah. Nidaamyada ogaanshaha birta, oo ay ku jiraan baabacadaha gacanta lagu haysto, qalabka awoodda socodka iyo raajada waxaa isticmaali kara shaqaale tababaran iskuul kasta oo ku yaal a hab aan kala sooc lahayn, oo waxaa loo samayn karaa si aan kala sooc lahayn oo ku saleysan shaki macquul ah. Dhammaan ardayda waxay ku xiran yihiin nidaamyada iskaanka, iyo inay la wareegaan wixii qalab ah ee ay mamnuucday sharciga, siyaasadda dugsigu, ama qawaaniinta. Haddii ardaygu diido inuu iskaashi la sameeyo ama la oggolaado hoos u dhig hannaanka, shaqaalaha taageerada waxaa loogu yeeri doonaa faragelin iyo dhexdhexaadin. Haduu ardaygu uu sii wado diidmada inuu adeeco, ardayga waxaa loo diri karaa talaabo edbin ah.

Cross-Ref.: Siyaasadda *Dugsiyada Badbaadada* ah (8135)

Qalabka elektarooniga ah ee ardayda

Qalabka elektarooniga ah ee ardayga waxaa la wareegi kara shaqaalaha degmada iyadoo la raacayo iskuulka Nidaamka dhismaha haddii maamulaha uu go'aansado in haysashada aaladdaas ay tahay carqaladeyn ama mashquul ku ah deegaanka iskuulka ama nidaamka waxbarashada. Ujeedooyinka tan awgeed siyaasadda, aaladaha elektarooniga ah waxaa ka mid ah, laakiin aan ku xaddidnayn: taleefannada gacanta, taleefannada gacanta, qalabka mp3, ipods, ipads, Kindles, Nooks, PDAs, laptop, pagers, qalabka wax lagu duubo, ciyaaraha iyo mobilada kale. qalabka elektirooniga ah. Qalabka elektarooniga ah ee lala wareegay waa in si sax ah loo aqoonsadaa, la dhigaa oo ku kaydsan weel xidhan ama qol. Dugsi kastaa waa inuu abuuraa nidaamyo lagu kaydiyo laguna soo celiyo waafaqsan siyaasaddan. Sheegashooyinka la xiriira luminta qalabka elektarooniga ah ee ardayga ee natiijada laga soo bilaabo ku guuldareysiga iskuulka inuu u hogaansamo siyaasadan waxaa lagu bixin doonaa iyada oo loo marayo ikhtiyaarka iskuulka sanduuqa.

Iyadoo la raacayo tilmaamaha gobolka iyo in la hubiyo sharafta imtixaanka, ardayda maahan

50

Bogga 51

loo oggol yahay inay soo qaataan taleefannada gacanta ama aaladaha kale ee elektarooniga ah fasallada ama goobaha kale ee imtixaanka lagu galayo inta lagu jiro maamulka NYS ama qiimeyn kasta oo kale.

Baarayaasha tijaabada, kormeerayaasha iyo saraakiisha iskuulka waxay xaq u leeyihiin inay soo ururiyaan taleefannada gacanta iyo kuwa kale la mamnuucay aaladaha elektarooniga ka hor bilowga baaritaanka iyo in lagu hayo muddada waqtiga imtixaanka qaadashada. Gelitaanka imtixaanka waa loo diidi doonaa arday kasta oo haysta taleefanka gacanta ama qalab elektaroonig ah oo kale oo ay haystaan oo aan ka tanaasulin.

Ardayda leh Qorshooyinka Waxbarsho ee Gaarka ah (IEP), Qorshayaasha 504, ama dukumiintiyada laga helay caafimaadka xirfadle si gaar ah ugu baahan isticmaalka aaladda elektirooniga ah wuxuu sameyn karaa sida ku qeexan.

Qalabka Kombiyuutarka Degmooyinka / Websaydhada / E-mailka Qof Walboo Uu Adeegsanayo

Ma jiro qof isticmaala fakiska degmada, qalabka kombiyuutarka, softiweer ay iska leeyihiin, oo ay kiraysteen ama ay maamusho Degmo, ama degello internet, emayl ama marin internet oo ay bixiso Degmadu waxay leedahay macquul filashada asturnaanta marka loo eego qalabka, softiweerka, websaydhada, emaylka ama internetka marinka ay bixiso degmadu. Qofna ma ogaan karo inuu ku daro barnaamij ama qalab kasta ku lifaaqan (oo ay ku jiraan qalabka wireless-ka ah) qalab kasta oo noocaas ah iyada oo aan qoraal lagu qorin oggolaanshaha Waaxda Maareynta Macluumaadka iyo Teknolojiyada ee Degmada; midna Qofka isagoo og ama ula kac ah u adeegsada softiweer kasta oo lahaansho qalabka Degmada ah a shati ansax ah ayaa loo soo saaray si loogu isticmaalo qalabkaas; qofna si ula kac ah uma yeeli doono u soo bandhiga qalabka degmada kombiyuutar kombiyuutar kasta, dixirigoodu ama duullaan kale oo tiknoolaji ah. Ma jiro isticmaale waxay u adeegsan doontaa qalabka degmada si ay ugu hawl gasho ganacsi ballaadhan ama aan dawli ahayn ama ballaadhan mashaariicda ama raadinta internetka, maadaama adeegsiga noocan ahi u muuqdo inuu gaabinayo iyo / ama wax u dhimayo nidaamka iyo ka dhig wax yar oo marin u ah howlaha waxbarashada iyo ganacsiga ee Degmada. Degmadu waa keyd

xaq u leedahay in lala socdo isticmaalka qalabkeeda iyo softiweerkiisa, iyo in lala socdo e-maylka, bogagga internetka iyo Isticmaalka internetka iyadoo la adeegsanayo qalabka degmada ama dhismaha iskuulka iyadoo aan la helin ogeysiis ama ogolaansho hore. Isticmaal kasta oo ah qalabka kombiyuutarka degmada ama softiweer, ama marin looga helo qalabka degmada ama laga helo hantida iskuulka ku xad gudubta sharciga federaalka ama gobolka waxaa loo gudbin karaa sharciga ku habboon saraakiisha fulinta, waxayna sidoo kale keeni kartaa ficil edbin iyo diidmada isticmaalka mustaqbalka ah qalabka noocan oo kale ah iyo marin u helka internetka, iyo tallaabo madani ah oo lagu soo celinayo xukun kasta, dejinta, ganaaxa ama ciqaabta lagu soo rogay Degmada sababta oo ah ku xadgudubka sharciga ah. Isticmaal kasta qalabka noocaas ah ama tas-hiilaadka ku xadgudba qodobbada *Xeerkan Anshaxa* ayaa sababi kara labadaba talaabada edbinta iyo diidmada isticmaalka mustaqbalka ee qalabkaas iyo marinka internetka.

Tixraac: *Adeegsiga La Aqbali Karo ee Nidaamka Shabakadda Degmada* (1950)

Siyaasadda *internetka* (4526)

FULINTA DADWEYNAHA HANTIDA DUGSIGA

51

Bogga 52

Degmadu waxay u heellan tahay bixinta jawi nidaamsan, xushmad leh oo ku habboon barashada. Si loo abuuro loona ilaaliyo jawiga noocan ah, waxaa lagama maarmaan ah in la xakameeyo dadweynaha dhaqanka dugsiga iyo howlaha iskuulka, oo ay ku jiraan shirarka ama dhageysiyada ay qabtaan guddiga waxbarashada. Ujeedooyinka qaybtaan ee *Xeerka*, "dadweynaha" waxaa loola jeedaa dhammaan dadka hantida dugsiga ama ka qaybgalka waxqabad kasta oo dugsi meel kasta oo ay joogaan, oo ay ku jiraan kuwa soo booqda, ardayda, waalidiinta, macalimiinta iyo shaqaalaha kale ee Degmada.

Xayiraadaha ku saabsan anshaxa guud ee hantida dugsiga iyo howlaha iskuulka ayaa ku jira tan *Xeerka* looma jeedin inuu xadido xorriyadda hadalka ama isu imaatin nabadeed. Degmadu way aqoonsan tahay in baadhitaan bilaash ah iyo ra'yi dhiibasho aan laga maarmi karin ujeedooyinkeeda. Ujeeddada *Xeerkan* waa in la ilaaliyo nidaamka guud iyo in laga hortago ku xadgudubka xuquuqda dadka kale.

Dhammaan dadka ku jira dhismaha dugsiga ama ka qayb galaya waxqabad kasta oo dugsi, kulan, shirar ama dhegeysi ku dhaqmi doonaan si xushmad iyo nidaam leh. Sida waalidiinta, dadka ardayda masuulka ka ah iyo kuwa kaleba booqdayaashu waxay filayaan in maamulayaasha, macalimiinta iyo shaqaaluhuba ula dhaqmaan si sharaf iyo ilbaxnimo leh, kuwa soo-booqdayaasha waxaa laga filayaa inay si sharaf iyo wada shaqeyn ah ugu fidiyaan shaqaalaha Degmada. Dhaqan wanaag iyo ilbaxnimo ayaa laga filayaa dhamaan dadka kaqeyb galaya, tababarka ama ka qaybgalka dhacdooyinka isboortiga, ama ka qaybgalka shirarka dadweynaha iyo barnaamijyada. Intaa waxaa dheer, dhammaan dadka saaran hantida iskuulka ama kaqeybgalka howlaha iskuulka waxaa lagafilayaa in si wanaagsan loogu lebbisto Ujeeddada ay ka leeyihiin dhismaha dugsiga.

Qeybintaani waxay kab u tahay siyaasadaha kale ee Guddiga Waxbarashada ee ku saabsan isticmaalka Hantida degmada ee xubnaha bulshada, waxaana si toos ah loogu hagaajiyaa xadka ugu macquulsan ee dhamaan isticmaaleyaasha hantida Degmada, oo ay ku jiraan kuwa soo booqda, ay iskood isugu soo baxaan qaab shicib, nabad iyo xalaal ah.

ANSHAX XAARAAN AH OO LOOGU LEEYAHAY HANTIDA DUGSIGA

Qofna, keligiis ama dadka kale, waa:

1. Ula kac ama si taxadar la'aan ah u dhaawac qof kasta ama u hanjabo ama isku dayo in sidaas la yeelo.
2. Ula kac ama si taxaddar la'aan ah u waxyeelleeyo ama u baabi'iso, ama isku daydo in ay waxyeeliso ama u baabi'iso Degmada hantida ama hantida gaarka ah ee macalinka, maamule, shaqaale kale ee Degmada ama qof kasta oo si sharci ah ku jooga hantida iskuulka, oo ay ku jiraan qoraallada ama dabka.
3. Carqaladeeyaan habsami u socodka fasallada, barnaamijyada dugsiga, dhacdooyinka cayaaraha, shirarka,

bandhigyada masraxa ama muusiga, shirarka, shirarka, dhageysiga, Golaha
Kulamada waxbarashada ama howlaha kale ee dugsiga.

4. Ku qaybin ama xirtaan qalab ku yaal dhismaha iskuulka ama howlaha iskuulka ee fisqiga ah,

52

Bogga 53

ama u ololeeya ficil aan sharci ahayn, umuuqda mid naxariis daran, carqaladeynaya xuquuqda dadka kale, ama qas wadayaal ah barnaamijka dugsiga.

5. U cagajugleyn, dhibaateyn ama takoorid qof kasta oo ku saleysan dhab ama loo arko jinsiyad, midab, caqiido, culeys / muuqaal, asal qaran, dhalasho, qolo, diinta, dhaqanka diinta, da'da, jinsiga (oo ay ku jiraan muujinta jinsiga iyo aqoonsiga jinsiga), nooca galmada, naafonimada, saadaalinta astaamaha hidaha, xaalada guurka, wada shaqeynta, xaalada dhibanaha rabshada guriga, shaqada militariga ama xaalada, halyeey mansab, ama ku xirnaan siyaasadeed; ama adeegsado luuqad ama tilmaam taas oo qof macquul ah heli lahaa ula kac ah takoorid qof ama koox kasta oo xaq u leh ilaalin xaqiisa ama xaqiisa inuu ku helo waxbarasho sida ku cad Sharciga Fulinta ee Gobolka New York. Noocan oo kale ah cabsi galintu waxay noqon kartaa qof-ila-qof, ama si aan toos ahayn loogula socodsiiyaa qoraal, ama cid kale telephonic ama elektiroonig ahaan, oo ay ku jiraan isticmaalka kombuyuutarrada ama internetka.
6. Cagajuglayn ama “cagajuglayn” loogu geysto dhismaha iskuulka ama howlaha dugsiga, oo ay ka mid yihiin dhibaateyn faragelin ku ah waxbarashada ardayga ama u hanjaba ahaansho. Dhibaateynta waxaa ka mid ah ku lug lahaanshaha ficillada ama sameynta hadallo loogu talagalay shaqsi cabsi gelin ama sababa waxyeelo shucuur; hanjabaad, cayrsasho ama raadis ah ku qasbo ama ku qasbo qofka inuu wax qabto; ama anshax xumo ama adeegsiga astaamaha, hanjabaadaha, ama cayda salka ku haysa midab dhab ah ama garasho, midab, culeys / muuqaal, isir, qaran asalka, xaaladda dhalashada, caqiidada, diinta, dhaqanka diinta, da'da, jinsiga, aqoonsiga jinsiga ama muujinta, nooca galmada, naafonimada, saadaalinta astaamaha hidaha, guurka xaalad, xaalad wadaage, xaaladda dhibanaha rabshadaha guriga, shaqada militariga ama xaaladda, meeqaam ruug-caddaa ah, ama ku xirnaan siyaasadeed. Dhibaateynta noocaas ah waxay noqon kartaa qof-qof, ama si aan toos ahayn loogula socodsiiyay qoraal, ama qaab telefon ama elektiroonig ah, oo ay ku jiraan isticmaalka kombiyuutarada ama internetka.
7. Gali qayb kasta oo ka mid ah dhismaha dugsiga ogolaansho la'aan ama ku sii jir midna dhisme ama xarun ka dib marka caadiyan la xidho.
8. Caqabad ku noqoshada dhaqdhaqaaqa xorta ah ee qof kasta oo jooga meel kasta oo xeerkani khuseeyo.
9. Ku xad gudub sharciyada taraafikada, xeerarka baarkinka ama xayiraadaha kale ee saaran baabuurta.
10. Haysashada, cunista, iibinta, qaybinta ama is-weydaarsiga cabbitaannada aalkolada ah ama la xakameeyo maandooriyeyasha, ama aad ku hoos jirtid saamayn midkood dhismaha dugsiga ama dugsiga shaqo.
11. Haysashada ama u adeegsiga hubka gudaha ama dhismaha iskuulka ama howlaha iskuulka, marka laga reebo kiiska saraakiisha fulinta sharciga inta ay shaqada ku jiraan sidaan oo kale, ama marka laga reebo sida gaarka ah ee ay u idman yihiin

53

Bogga 54

Guddiga Waxbarashada ama sharci ahaan.

12. Ku dheereeya ama ku saabsan hantida iskuulka.

13. Khamaarka dhismaha dugsiga ama howlaha iskuulka.

14. Diidan u hoggaansamida amar kasta oo macquul ah ee saraakiisha Degmada lagu aqoonsan karo gudashada waajibaadkooda.

15. Si ula kac ah kuwa kale ugu dhiirrigeliya inay ku kacaan mid ka mid ah falalka uu reebay Xeerkani.

16. Ku xad gudub qaynuun kasta oo federaal ama gobol ah, amarka degmada ama xeerka Guddiga inta aad dugsiga ku jirto hanti ama inta uu ku jiro dugsiga.

17. Isu keenaan qaab jabinaya qawaaniinta Degmada, gaar ahaan marka la eego madasha kooban ee ay soo bandhigeen Guddiga; ama kaas oo ku xadgudba shuruudaha midkoodna ogolaansho isticmaal

18. Ku hanjabay inaad isticmaasho hub kasta; ama calaamadeeya ama soo bandhiga wax u muuqda hub.

19. Isku day ah inaad hanti ama raallinimo uga hesho mid kale hanjabaad ama xoog.

20. Ugu hanjabo waxyeelo jireed shaqaalaha ama ardayda. Hanjabaad ayaa jirta markasta oo qof macquul ah wuxuu u turjumi lahaa bayaanka inuu yahay muujinta halista ah ee waxyeelada ama weerarka.

21. Adeegso luqad ama tilmaam ficil ah, edeb, edeb ama cay, ama dhaqan xumo, gaar ahaan inta lagu jiro shirarka, wadahadalka ama wadahadalka lala yeelanayo macallin kasta, maamule, xubin shaqaale ama arday.

22. Dhig bambo, waxyaabaha qarxa, bayoolaji ama hubka kiimikada ama aaladda wax ololeeya hanti, ha ahaato ama mid aan firfircooneyn; ama samee farriin taleefan, qoraal ama elektaroonig ah taas bam, walxaha qarxa, bayoolaji ama hub kiimiko ah ama aaladda wax ololeeya ayaa noqotay ama ahaan doonta la dhigo ama u dhow hantida Degmada.

23. Ku kac fal kasta oo kale oo ku saabsan hantida degmada ama hawl iskuul oo la mamnuucayo sida ku xusan Xeerkan haddii uu ku kaco arday ka tirsan degmadan.

Booqdayaasha Dugsiyada

Gudigu wuxuu ku dhiiri galinayaa waalidiinta iyo muwaadiniinta kale inay soo booqdaan iskuulada degmada iyo fasalada u fiirso shaqada ardayda, macalimiinta iyo shaqaalaha kale. Maadaama iskuuladu yihiin goob shaqo iyo

barashada, si kastaba ha noqotee, xadadka qaarkood waa in loo dejiyaa booqashooyinka noocaas ah. Maamulaha dhismaha ama asaga ama ayada

54

Bogga 55

qofka loo xilsaaray wuxuu mas'uul ka yahay dhamaan dadka ku sugan dhismaha iyo sababaha. Sababahan awgood xeerarka soo socda ayaa lagu dabaqayaa booqdayaasha dugsiyada:

1. Qof kasta oo aan ka mid ahayn shaqaalaha caadiga ah ama ardayda dugsiga gaarka ah wuxuu noqon doonaa loo tixgeliyey booqde (ay ku jiraan shaqaalaha xafiiska dhexe).

2. Dhammaan booqdayaasha dugsiga waa inay u soo wargaliyaan xafiiska maamulaha markay yimaadaan dugsiga dugsiga. Halkaas ayaa looga baahan doonaa inay ku saxeexaan diiwaanka booqashada. Haddii calaamadaha aqoonsiga waxaa loo isticmaalaa dhismaha, waxaa la siin doonaa kaarka aqoonsiga booqdaha, oo ay tahay inuu noqdo xiran yahay wakhti kasta inta dugsiga lagu jiro ama barxadda dugsiga. Soo-booqdehu waa inuu soo celiyaa Kaarka aqoonsiga ee xafiiska maamulaha inta uusan dhismaha ka bixin.

3. Soo-booqdayaasha tagaya howlaha dugsiga ee u furan dadweynaha, sida waalid-macalin kulamada ururada, tartamada isboortiga ama isu imaatinka dadweynaha, looma baahna xiro sumadda aqoonsiga.
4. Waalidiinta ama muwaadiniinta doonaya inay kormeeraan fasalka inta iskuulku socdo loo baahan yahay in la diyaariyo booqashooyinka noocan oo kale ah iyadoo lala sii wado macallinka (yada) fasalka, sidaas darteed fasalkaas khalkhalka ayaa lagu hayaa ugu yaraan.
5. Macallimiinta lagama filayo inay waqti siiyaan si ay uga hadlaan arrimaha shaqsiyaadka martida inta lagu jiro waqtiga fasalka.
6. Qof kasta oo aan loo fasaxin oo ku jira dhismaha dugsiga waxaa loo gudbin doonaa maamulaha ama asaga ama iyada wakiil. Dadka aan la fasaxin waxaa laga codsan doonaa inay baxaan. Boliiska waa la wici karaa haddii xaaladdu waa dammaanad.
7. Dhamaan martida waa inay u hogaansamaan xeerarka ku jira *Xeerka Anshaxa*.

KA WARBIXINTA XADGUDUBYADA

Dhammaan ardayda waxaa waajib ku ah inay si dhakhso leh ugu soo wargeliyaan macallimiinta jebinta Xeerka Anshaxa. la-taliye hagitaan, Maamulaha Dugsiga ama qofka loo xilsaaray. Arday fiirinaya qof kasta haysashada hub, aalkolo ama walax sharci darro ah oo ku saabsan dhismaha dugsiga ama hawl iskuulka ka socota waa inuu si dhakhso leh ugu soo wargaliyaa macallinkan, Maamulaha, qofka loo magacaabay Maamulaha, dhismaha / maamulaha barnaamijka ama Kormeeraha Guud ee Dugsiyada. Aqoonsiga qofka bixinta macluumaadka waxaa laga ilaalin doonaa ilaa inta ugu macquulsan ee suurtagal ah.

Dhammaan shaqaalaha Degmada ee loo oggol yahay inay soo rogaan cunaqabateyn edbin ah ayaa laga filayaa inay ku sameeyaan a dhaqso, cadaalad iyo xalaal ah. Shaqaalaha degmada ee aan loo idmin inay edbiyaan cunaqabateyntu waxay leedahay waajib inay si dhakhso leh ugu soo wargeliso jebinta Xeerka Anshaxa kormeerahooda, kaas oo isna soo rogi doona cunaqabateyn edbin habboon, haddii sidaas loo oggolaado, ama u diro arrinta

55

Bogga 56

xubin shaqaale ah oo loo oggol yahay inuu ku soo rogo cunaqabateyn habboon.

HUBKA, KHAMRIGA & SOO SAARKA SHARCIGA

Shakhsiyaadka kaliya ee loo oggol yahay inay hub ku haystaan hantida degmada waa sharci fulinta saraakiisha goobta ku sugan gudashada waajibaadkooda rasmiga ah, iyo shakhsiyaadka kale ee kale ee ay yihiin loo oggol yahay inay ku haysato hub gudaha dhismaha dugsiga maamulka sharciyeed ee degdega ah ama xawliga ah ogolaanshaha guddiga waxbarashada.

Hub kasta, aalkolo ama walax sharci darro ah oo laga helo dhismaha degmada ama ay haysato midna Qofka ku jira hantida degmada isla markiiba waa lala wareegayaa, haddii ay suurta gal tahay. Hadday maadadu tahay uu haysto arday, la wareegida waxaa ku xigi doona ogeysiinta waalidka ardayga ku lug leh iyo ciqaabta edbinta ee habboon, oo ay ku jiri karto mid joogto ah ka-hakin iyo u diritaan maxkamadayn. Haysashada shaqaaluhu qofkaas ayuu ku xidhaa anshax marinta iyadoo la raacayo sharciga quseeya iyo heshiis kasta oo gorgortan wadareed ah qofka shaqaalaha ah, iyo u diritaanka dacwada.

FULIN

Maamulaha ama qofka loo igmaday ayaa ka mas'uul ah dhaqan galinta anshaxa uu u baahan yahay *Xeerkan*. Marka Maamulaha ama qofka loo xilsaaray uu arko ama la taliyo dadka kale ee shaqsi ku jira mamnuuc anshax marinta xukunkiisa ama caqligiisa oo aan khatar degdeg ah u keenaynin dhaawac dadka ama hantida, Maamulaha ama qofka loo xilsaaray ayaa u sheegi doona shakhsiga in dhaqanku yahay

la mamnuucay iskuna dayo inuu qofka ka dhaadhiciyo inuu joojiyo. Maamulaha ama wakiilka ayaa sidoo kale uga dig shaqsiga cawaaqibka ka dhalan kara joojinta.

Haddii qofku diido inuu joojiyo ku-dhaqanka ficillada la mamnuucay, ama haddii dhaqanka qofka, ee xukunka iyo ikhtiyaarka Maamulaha ama qofka loo xilsaaray wuxuu halis degdeg ah ugu yahay dhaawac qof ama hanti ama amar dowladeed, Maamulaha ama qofka loo xilsaaray ayaa shakhsiga laga saarayaa isla markiiba laga helo hantida iskuulka ama shaqada dugsiga waana laga yaabaa, haddii isagu ama iyadu ay rumaystaan wac booliska si ay uga caawiyaan saarida qofka.

Degmadu waxay bilaabi kartaa talaabo edbin ah oo ka dhan ah arday kasta ama xubin ka tirsan shaqaalaha, sida ku habboon, gudaha iyadoo la raacayo sharciga, iyo ixtiraamka shaqaalaha, gorgortan wadareed oo khuseeya heshiis. Intaas waxaa sii dheer, Degmadu waxay xaq u leedahay inay ku dhaqaaqdo tallaabo sharci, mid shicib iyo / ama dambiile, ka soo horjeedda qof kasta oo ku xadgudba *Xeerka Anshaxa* .

Gudub-Ref.: *Nidaamka Degmada ee Mamnuucaya Takoorka ama Dhibaateynta Ardayda ama Shaqaalaha*
(0100)
Siyaasadda Yoolalka Xiriirka Bulshada (1000)

56

Bogga 57

Siyaasadda Ka Qaybqaadashada Bulshada (1200)
Booqdayaasha siyaasada Dugsiyada (1240) iyo Xeerka (1240-R)
Siyaasadda Adeegsiga Dadweynaha ee Adeegyada Dugsiyada (1500)
Anshaxa Dadweynaha ee Siyaasadda Hantida Dugsiga (1520)
Sigaar cabista nidaamka dugsiga (1530)
Isticmaalka la Aqbali Karo ee Nidaamka Shabakadda Degmada (1950)
Nidaamka Doorashada ee Dugsiyada (2120.1)
Siyaasadda internetka (4526)
Siyaasadda Ku Xadgudubka Daroogada & Khamriga (5312.1)
Siyaasadda Dugsiyada Bilaashka ah ee Daroogada (5312.1a)
Siyaasadda Adeegsiga Bulshada ee Dugsiyada (7050)
Siyaasadda Barnaamijka Caafimaadka & Amniga (8100)
Siyaasadda Dugsiyada Badbaadada ah (8135)
Siyaasadda Goobta Shaqada ee Daroogada (9320)

Aruurinta xogta

Xog ururinta & Dib u eegista Sanadlaha ah

Dugsiyadu waxay dib-u-eegis ku samayn doonaan laba toddobaadle xogtooda anshaxeed waxayna u gudbin doonaan warbixin qoraal ah Degmada iyo guddiga waxbarashada. Dugsiyada iyo Degmadu waxay si guud u samayn doonaan xogta soo socota iyo warbixinnada la heli karo Iyadoo lagu saleynayo dib-u-eegista, dugsiyadu waxay isbeddello ku sameyn doonaan hirgelinta *Xeerka Anshax* la socota ujeeddada tan iyo siyaasadaha kale.

Degmada, Kormeeraha guud, iyo Guddiga Dugsiga ayaa dib u eegi doona waxyaabaha soo socda:

- Wadarta isqorista dugsiga;
- Celcelis ahaan heerka imaanshaha dugsiga ee maalin kasta;
- Heerarka ka-tagidda fasallada toddobaad illaa iyo laba iyo toban;
- Barnaamijka ka hortagga xoogsheegashada iyo waxbarashada ee dugsiga;

- Xeeladaha ka hortagga iyo ka hortagga;
- Tirada ku dhaqanka anshaxa iyo ku xadgudubka anshaxa, oo loo jabiyeey iyadoo loo eegayo nooca dambiyada, lagu kala saaray iskuulka, jinsiyada, isirka, da'da, darajada, naafonimada, heerka ELL, iyo jinsiga ardayda, halka laga heli karo:
 - o Haysashada hub khatar ah;

57

Bogga 58

- o Isticmaalka ama haysashada khamriga, daroogada ama walxaha la xakameeyo;
- o Caasinimo ula kac ah ama caasinimo furan oo joogto ah;
- o Anshax u dhiganta heerka koowaad, darajada labaad, darajada saddexaad, ama weerarada baabuurta
- o Habdhaqan wax u dhimaya daryeelka ama badbaadada ardayda kale ama shaqaalaha kale ee dugsiga;
- o Si ula kac ah loo burburiyo ama loo waxyeelleeyo hantida iskuulka;
- o Samee u dhigma dhaca; iyo
- o Xadgudubyada kale ee xeerka anshaxa iyo asluubta ee ka dhashay dukumeentiga anshaxa ee diiwaanka ardayga.

- Ilaa xadka ay siyaasaddu, oo ay ku jirto laakiin aan ku xaddidnayn tallaabo edbin, ay tahay si joogto ah looga codsado dhammaan ardayda.

Cimilada Dugsiga iyo Kormeerka Anshaxa

Degmadu waxay kormeeri doontaa jawiga iskuulka degmada oo dhan iyadoo:

- Samaynta sahamin sanadle ah oo ardayda iyo macallimiinta lagu sameeyo jawiga iyo nabadgelyada dugsiga;
- Dib u eegista cabashooyinka ay soo gudbiyaan guddiyada ku saleysan dugsiga ee la xiriira edbinta dhaqanka ama anshaxa shaqaalaha dugsiga iyo saraakiisha kheyraadka dugsiga;
- Horumarinta, kormeerka, iyo qiimeynta nidaamyada iyo anshaxa edbinta dugsiga ee degmada oo dhan; iyo
- Dib-u-eegista cabashooyinka iyo rafcaannada ka joojinta muddada-dheer ee ay heleen Guddiga Waxbarasho.

DIB U EEGIDDA SANNADKA, FAAFINTA, & XEERKA

Iyadoo loo marayo Guddigeeda Horumarinta iyo Dib-u-eegista ("Guddiga Siyaasadda") Guddiga

Waxbarashadu waxay dib u eegi doontaa *Xeerka Anshaxa* sannad kasta markay tahay ama ka dambeysa dhamaadka sanad dugsiyeed kasta.

Madaxweynaha Guddiga ayaa magacaabaya Guddi La-talin ah oo ka caawiya Guddiga Siyaasadda dib u eegiskeeda *Xeerka Anshaxa*. Guddiga La-talinta waxay ka koobnaan doonaan arday wakiilada, macallimiinta, maamulayaasha, waalidiinta iyo ururada bulshada ku saleysan, iskuulka shaqaalaha amniga iyo shaqaalaha kale ee dugsiga. Guddiga La-talinta waa inuu soo gudbiyaa natiijooyinka iyo wixii talooyin Guddiga Waxbarashada iyo Agaasimaha Guud by April 1st (taariikh by taas oo Guddi macquul ah ayaa laga fili karaa inay dib u eegis ku sameeyaan hirgelinta *Xeerka* oo ay wax soo saaraan talooyinka) sanad dugsiyeed kasta iyo waqtiyada dheeraadka ah ee ay u aragto inay habboon yihiin.

Guddiga Siyaasadda iyo Guddiga La-talinta waa inay tixgeliyaan xogta heerka dugsiga, oo ay ku jiraan xogta la isu geeyay si loo muujiyo isbeddellada iyo xogta heer degmo. Marka la sameynayo dib u eegista, Siyaasadda Guddiga iyo Guddiga buuxa ka fiirsan doonaan wax ku oolnimada ku *Code* qodobada 's iyo haddii heerarka waxaa loo adeegsaday si cadaalad ah oo isdaba joog ah. Dib-u-habeyn lagu sameeyo *Xeerka Anshaxa* ayaa noqon doona sameeyey ugu yaraan hal dhagaysi dadweyne, kaas oo bixin doona ka-qaybgalka dugsiga shaqaalaha, waalidiinta, ardayda iyo cid kasta oo danaynaysa. Uguyaraan 10 maalmood oo iskuul ah '.

58

ogeysiis ayaa la bixin doonaa ka hor qabashada dhageysiga dadweynaha si loo tixgeliyo isbeddelada *Xeerka Anshax*

Faafinta

Degmadu waxay dhejin doontaa *Xeerka Anshaxa oo dhammaystiran* (oo leh dhammaan wax ka beddelka iyo sannadlaha ah) cusbooneysiinta) iyo soo koobista *Xeerka Anshaxa ee degelka degmadda iyo codsiyada kale* ay heli karaan waalidiinta markay suurtagal tahay; siiyaan soo koobid *Xeerka Anshaxa* dhammaan waalidiinta ka hor bilowga sanad dugsiyeed kasta oo nuqullo laga heli karo intaas ka dib; sii mid kasta oo cusub macallin leh nuqul dhammaystiran oo dijitaal ah ama adag ee *Xeerka* ; nuqulo dhammaystiranna u diyaari ardayda, waalidiinta, shaqaalaha degmada iyo xubnaha bulshada. Degmadu waa inay fayl garaysaa a nuqul ka mid ah *Xeerka Anshaxa* iyo wixii wax ka beddel ah ee lala sameeyo Wakiilka, qaab ahaan uu soo qoro Wakiilka, ugu dambayn soddon (30) maalmood ka dib korsashada.

Ref.: Sharciga Waxbarashada Education2801 (4) (5); 8 NYCRR 100.2 (1) (iii)

Soo saarista Xeerarka Maamulka

Iyadoo la waafajinayo tilmaamaha siyaasadeed ee kor ku xusan, Kormeeraha Guud ee Dugsiyada waa la oggol yahay in la faafiyo, dib loo eego, la dayactiro lagana dhaqan geliyo dhammaan tilmaamaha maamulka ee Degmada iyo xeerarka waafaqsan shuruudaha dastuurka ee ka hadlaya arrimaha gaarka ah ee maamulka, fasiraadda iyo hirgelinta qayb kasta oo ka mid ah siyaasaddan.

Xallinta Laqabsasho la'aanta Xeerarka kale ama Shuruucda

Haddii wax siyaasad ama nidaam maamul ah ee Degmadan, waqti kasta, ay tahay gebi ahaan ama qayb ahaan aan ku habboonayn ama aan ku habboonayn siyaasaddan ama xeerarka maamulka ee la oggol yahay halkan, qaybta aan iswaafaqsanayn ama aan iswaafaqsanayn ee siyaasaddan ama qawaaniinta noocan ah ayaa loo qaadan doonaa inay tahay oo lagu beddelay *Xeerka Anshaxa* ; siisay, si kastaba ha noqotee, taasi illaa heerka ay qodobbada ama ujeedooyinka siyaasaddan ama qawaaniinta noocan ahi isma waafaqsana, ama waa la fulin karaa iyada oo aan la tixraacin qaybta aan is waafaqi karin, markaa qodobadaas iyo ujeedooyinkan ayaa loo qaadan doonaa inay si buuxda u sii socdaan xoog iyo saameyn.

Kala-go'idda

Haddii qayb kasta oo ka mid ah *Xeerkan* ama adeegsi kasta oo la siinayo qof (dad) ama duruuf (ha) waxaa loo haystaa mid aan dastuuri ahayn ama haddii kale aysan fulin karin Maxkamad kasta, sharci dejinta ama wax ka beddelid ama Fikrad kasta oo Guddoomiyaha Waxbarashada ah, waa ujeeddada Guddiga Tacliinta xukunka noocan ahi sinnaba u saameyn maayo ama u wiiqi karo qodob kale oo ka mid ah *Xeerkan* ama kan codsi kasta oo noocaas ah qof kale ama duruuf kasta.

La Ansixiyay Ogosto 16, 2001 iyadoo la raacayo Qaraarka Lambar 2001-02: 184;

Wax laga beddelay: Maajo 20, 2002 iyada oo la raacayo Qaraarka Lambar 2002-03: 845; Luulyo 17, 2003 iyadoo la raacayo Go'aan Maya. 2003-04: 64; Luulyo 15, 2004 iyada oo la raacayo Qaraarka Lambar 2004-05: 92; Ogast 18, 2005 iyada oo la raacayo Qaraarka tirsigiisu yahay 2005-06: 179; Juun 15, 2006 iyadoo la raacayo Qaraarka Lambar 2005-06: 882; Ogast 16, 2007 iyadoo la raacayo Qaraarka Lambar 2007-08: 148; Oktoobar 23, 2008 iyadoo la raacayo Qaraarka Lambar 2008-09: 365; Nofeembar 19, 2009 iyadoo la raacayo Qaraarka Lambar 2009-10: 340; Febraayo 16, 2012 iyadoo la raacayo Go'aan Maya. 2011-12: 558; Juun 28, 2012 iyada oo la raacayo Xallinta Lambar 2011-12: 851; Nofeembar 15, 2012 iyadoo la raacayo Xallinta Lambar 2012-13: 324; Juulaay 29, 2013 iyada oo la raacayo Xallinta Lambarka 2013-14: 81; Juun 16, 2016 iyadoo la raacayo Qaraarka Lambar 2015-16: 856; _____ iyadoo la raacayo Go'aanka Lam.

60

Bogga 61

LIFAAQA A

Koodhka Dharka

Bogga 62

XEERKA DHARKA

Sabab

Xeerka labiska iyo dhaqan gelintiisuba waxay saamaynayaan xuquuqda dastuuriga ah ee ardayda iyo tan mas'uuliyadaha saraakiisha dugsiga si loo ilaaliyo jawi ku habboon waxbarashada. Sidaasoo kale Ujeedada xeerkaan labiska ayaa ah in lagu dheelitiro dheelitirka wanaagsan ee u dhexeeya xaqa ardayga ee xorriyadda muujinta iyo himilada waxbarasho ee degmada.

Ardayda iyo waalidkood waxay leeyihiin mas'uuliyadda koowaad ee labbiska ardayda ee la aqbali karo iyo muuqaalka. Macallimiinta iyo dhammaan shaqaalaha kale ee Degmadu waa inay, ugu yaraan, u hoggaansamaan dharka xeerka, iyo sidoo kale tusaale labiska la aqbali karo oo ka caawiya ardayda horumarinta fahamka muuqaalka habboon ee goobta dugsiga.

Dhar, qalab ama muuqaal ka soo horjeedda himilada waxbarasho ee degmada, sababta qalab ama carqalad weyn ku ah hanaanka waxbarashada, ama ku xadgudub xuquuqda ama badbaadada dadka kale, waa la xakamayn karaa.

Waxaa muhiim ah in la ogaado in neceyb ama dembi kaliya aysan ku filneyn sababaha lagu xaddido hadalka ama muujinta, oo ay ku jiraan dharka ama muuqaalka. Dhammaan xayiraadahaas waa inay ka soo baxaan wax ka weyn ka doorbidid shaqsiyeed, aaminaad ama dhadhan. Tan macnaheedu waa in si sharci ah loo nidaamiyo, dharka ama dharka waa inuu runti noqdaa mid carqaladeyn weyn ama mid maadi ah ku ah xuquuqda sharciga ah ama badbaadada dadka kale, ama lid ku ah himilada waxbarasho ee dugsiga.

Nidaamkan labbiska wuxuu khuseeyaa ardayda iyo dadka waaweynba waqti kasta oo ay joogaan dhismaha degmada, oo ay ku jiraan dhismayaasha dugsiga iyo Xafiiska Dhexe, iyo markasta oo ay dhiganayaan iskuul kasta shaqada, meel kasta oo ay ku taal.

Heerarka

Dadka oo dhan waxaa laga rajeynayaa inay fiiro gaar ah u yeeshaan nadaafadda shaqsiga iyo inay u labistaan si habboon hawlaha dugsiga iyo dugsiga. Markaad ku jirto hantida iskuulka ama shaqada iskuulka, qof labiska, qurxinta iyo muuqaalka, oo ay ku jiraan dahabka, qurxinta iyo ciddiyaha, waa inay:

- Dabool barida, caloosha / dhexda dhexe iyo laabta.
- Kuma jiraan dharka, xijaabka ama dahabka la xidhiidha ama la garan karo a astaanta xubinimada gaangiska.
- Aad ka madhnaato aflagaaddo, hadal soo jeedin ama aflagaado ah; calaamadaha walxaha sharci darrada ah; ama wax kasta ereyo kale, astaamo ama halku dhigyo khalkhal galinaya jawiga waxbarashada ama diidaya sharafta ama ixtiraamka dadka kale.
- Ku dar kabo, oo ah in la xidho markasta sababo caafimaad iyo nabadgelyo awgood.

62

Bogga 63

Tilmaamaha Heerarka Dheeraadka ah

Marka lagu daro heerarka kore, dugsiyadu waxay qori karaan labis heer-dugsiyeed macquul ah heerarka la siiyay in heerarka noocaas ahi ay caqli ahaan ula xiriiraan ujeedooyinka sharciga ah, waa si cidhiidhi ah loogu talagalay, waa kuwo dhexdhexaad ah, ha ku xadgudbin sharciga ardayga Xuquuqda dastuuriga ah ee la xiriirta hadalka, xorriyadda, diinta ama xuquuq kale oo aasaasi ah, waxay khuseysaa dhammaan xubnaha bulshada dugsiga waxaana loo soo saaray iyadoo lala kaashanayo ardayda, waalidiinta, macalimiinta iyo shaqaalaha kale iyo xubnaha jaaliyada dugsiga. Wadashaqayntan horumarinta heerarka labbiska heer dugsi waa fursad bulshada dugsiga u tahay ka wada hadlaan arrimaha la xiriira labiska iyo muuqaalka, sida dhaqanka, aqoonsiga diinta, jinsiga, jinsiga aqoonsiga iyo muujinta, sharafta iyo ixtiraamka.

Heerarka labbiska heer dugsi waa in lagu caddeeyaa iyadoo laga walwalsan yahay sharciga ama caafimaadka ama waxyaabo kale ama carqaladeyn weyn, waxay sare u qaadaan sharafta, ixtiraamka iyo dhaqanka iyo diinta xasaasiga ah oo macallimiinta iyo ardayda diiradda ku saar baridda iyo barashada, oo aan ku xirnayn dharka booliska.

Heerarka labbiska kasta ee dugsiga soo saaro wuxuu u baahan yahay inuu oggolaado Kormeeraha Guud, waa la daabacay lana socodsiiyay bulshada iskuulka lana jaan qaadaya qodobadan *Xeerka Anshaxa*.

Xadgudubyada Xeerka Dharka

Ku xad gudubka xeerka labiska waa in loo tixgeliyaa fursado ama “daqiiqado wax la bari karo” ka wada hadlaan arrimaha la xiriira labiska iyo muuqaalka, sida dhaqanka, aqoonsiga diinta, jinsiga, aqoonsiga jinsiga iyo muujinta, sharafta iyo ixtiraamka.

Ardayda jebisa xeerka labiska, oo ay ku jiraan heerarka heerka dugsiga, ayaa looga baahan doonaa inay wax ka beddelo muuqaalkooda iyadoo la daboolayo ama laga saarayo sheyga gafka leh, iyo haddii loo baahdo iyo / ama macquul ah, kuna beddela shay la aqbali karo. Arday kasta oo diida inuu sidaas sameeyo waa inuu ahaadaa iyadoo loo eegayo jawaabta Heerka 1 ama Heerka 2. Ardayda waa inaan laga ceyrin ama si kale looga saaray barnaamijkooda waxbarasho sababo la xiriira ku xad gudub xeerka labiska.

Xog Ururinta iyo Warbixinta

Sida lagu xusay meelo kale oo ka mid ah *Xeerkan Anshaxa*, dugsiyadu waa inay soo ururiyaan oo ay soo gudbiyaan xogta soo socota cunsurrada oo qayb ka ah warbixinnada sannadlaha ah ee ay u gudbiyaan Degmada iyo Guddiga:

- Ku xad gudubka koodhka labiska ee ka dhasha jawaabta Heerka 1 ama Heerka 2.
- Hakinta ka dhalatay kororka isku dhaca ee la xariira ku xadgudubka xeerka labiska.

63

Bogga 64

LIFAAQ B

Qaababka Dib-u-hagaajinta

64

Bogga 65

Qaababka Dib-u-hagaajinta

Hababka dib-u-hagaajintu waa qayb ka mid ah anshaxa horumarka iyo jihada taas oo ay Degmada ka go'an tahay inay sii wado. Hababka dib-u-hagaajinta waxay ka soo jeedaan asaliga dhaqammo ka tarjumaya dadnimadeenna iyo wadaagnimadeenna. Loo adeegsaday si firfircoon, waxay dhisaan wax togan

dhaqan firfircoon. Marka laga hadlayo caddaaladda, habab dib-u-soo-celin ayaa adeegsanaya aasaaska cilaqaadka iyo isku xirnaanta si loo hagaajiyo waxyeellada iyo dib u soo noolaynta wadajirka.

Habka dib-u-dhiska ayaa loo isticmaali karaa labadaba ka hortagga iyo waxqabadka faragelinta. Restorative habsocodku waxay ka caawin karaan dugsiiyada inay dhisaan xiriirro isla markaana awood u siiyaan xubnaha bulshada inay qaataan mas'uuliyadda wanaagga dadka kale; ka hortagga ama wax ka qabashada isku dhaca intuuusan sii xumaan; cinwaanka sababaha salka ku haya ee dhalinyarada u horseeda inay ku kacaan dhaqan aan habboonayn oo dhisaan adkeysii; kordhinta xirfadaha kuwa dhib ugaystay dadka kale; iyo in la siiyo kuwa qaldan

Fursad ay kula xisaabtamaan kuwa ay waxyeelleeyeen una suurtagelisa inay wax ka qabtaan waxyeelada inta ay suurta gal tahay.

Markii loo adeegsaday sidii tallaabo wax-ka-qabasho ah, qaadashada hanaan dib-u-soo-celin ah oo edbinta ayaa beddelaya su'aalaha aasaasiga ah ee la waydiiyo markay dhacdo dabeecad dhacdo. Halkii aad weydiin lahayd waa kuma in la eedeeyo iyo sida kuwa ku kacay anshax xumada loo ciqaabi doono, hab soo celin ayaa lagu weydiinayaa afar su'aalood oo muhiim ah

- Maxaa dhacay?
- Yuu waxyeello u geystay ama saameyn ku yeeshay dhaqanka?
- Maxaa loo baahan yahay in la sameeyo si wax loo saxo?
- Sidee dadku u dhaqmi karaan si ka duwan mustaqbalka?

Dhammaan dhinacyada waxaa lagu dhiirrigelinayaa inay qaadaan mas'uuliyadda qaybtooda dhacdadii keentay dhexgalka.

Noocyada Dhaqan Celinta

Nidaamka Wareegga: Wareegyadu waxay waxtar u leeyihiin labadaba ka hortag iyo istiraatiijiyad faragelin ah. Wareegyadu waxay noqon karaan loo isticmaalo sidii tababar joogto ah oo koox arday ah (ama macalimiin, ama arday iyo macalimiin) ka qaybqaato. Wareeg ayaa sidoo kale loo isticmaali karaa ka jawaab celinta arrin gaar ah oo saameysa dugsiga. The habka goobaabintu waxay u saamaxdaa koox inay dhisaan xiriirro ayna abuuraan faham iyo kalsooni, abuuraan dareen bulsho, baro sida go'aannada loo wada qaato, loo horumariyo heshiisyada labada dhinac wanaagsan, xalli arrimaha adag, iwm.

Gorgortanka Wadajirka ah: Adeegsiga geedi socodka gorgortanka iskaashiga ah ayaa qofka u suurta gelinaya inuu kala hadlo arrin ama khilaaf toos ah qofka uu isagu / iyadu diidan tahay inuu yimaado

65

Bogga 66

xal lagu wada qanco. Tababbarka gorgortanka iskaashiga ah waxaa ka mid ah barashada firfircoon dhageysiga iyo xirfadaha kale ee xallinta khilaafaadka.

Dhex-dhexaadinta Asxaabta: Dhex-dhexaadiyaha asxaabta: Waa dhexdhexaad, dhinac saddexaad oo dhexdhexaadiye ah (iskuul dhexdiisa, arday loo soc u adeegaan sidii dhexdhexaadiye asaage) wuxuu fududeeyaa geedi socodka gorgortanka ee dhinacyada is haya si ay iyaguna waxay ku imaan kartaa xal lagu wada qanco. Dhexdhexaadintu waxay aqoonsan tahay inay jirto ansax aragtiyaha is khilaafsan ee muranku keenayo miiska isla markaana ka caawinaya muranku inay ka shaqeeyaan a xalka buuxiya labada baahiyood. Muranku waa inuu doortaa inuu isticmaalo dhexdhexaadin waana inuu yimaado hawsha iyada oo raalli ka ah. Dhex dhexaadinta looma isticmaalo halka shaqsi dhib loo geystay (loogu talagalay tusaale ahaan, xaaladaha dhibaateynta ama xoog sheegashada) mid kale.

Shirka Dib-u-habeynta Rasmiga ah: Shirka waxaa fududeeya shaqsi helay tababar gaar ah oo la isugu keenayo shakhsiyaad qirey inay waxyeello geysteen kuwa waxyeelloobey. Iyadoo aan loo eegin duruufaha, caafimaadka maskaxda, jirka, badbaadada, iyo daryeelka shakhsiga waxyeeladu soo gaadhay ayaa ahmiyada koowaad leh goorta iyada oo tixgelinaysa doorashadan dugsiga. Labada dhinacba waxaa laga yaabaa inay taageerayaal u keenaan goobada taas sidoo kale ay saamaysay dhacdadu. Ujeedada shirku waa mid loogu talo galay qofka wax yeelaya iyo

kuwa waxyeelloobey inay is fahmaan midba midka kale aragtidiisa isla markaana uu yimaado heshiis ay wadaagaan kaas oo waxay hagaajin doontaa dhaawaca inta ay awood u leedahay in lagu hagaajiyo.

LIFAAQ C

Nidaamka Sharci

Bogga 68**ILAALINTA HAB-DHAQANKA****U Gudbinta Waxqabadka edbinta**

Haddii shaqaalaha dugsigu rumaysan yihiin in anshaxa ardaygu u dammaanad qaadayo anshax-marinta, shaqaaluhu waa inay buuxi gudbinta ficil edbin ah si aad u kiciso baaritaanka dhacdada. Ujeedada u gudbinta waa in la raaco oo la diiwaangeliyo xaqiiqooyinka iyo wax ka qabadka ay shaqaaluhu u adeegsadeen si ay u hubi habka ugu wanaagsan ee ficil ahaan marka xadgudub daran uu dhaco oo u baahan ka saarista ee arday ka tirsan fasalka. Si kastaba ha noqotee, gudbinta qoran looma isticmaali doono in lagu diiwaangeliyo taageerooyinka la siiyo ardayda fasalka dhexdiisa ah (tusaale, wakhtiyada laga baxo iyo tallaabooyinka kale ee aan rasmiga ahayn).

Marka ardayga laga saaro fasalka si loogu tixgeliyo muddada-gaaban ee iskuulka ama ka-baxsan ka joojinta dugsiga ama ka-hakinta muddada-dheer, macallinka waa inuu siiyaa foom tixraac raac ardayga. Gudbintaan waa in la buuxiyo kahor inta Maamulaha uusan go aan gaarin iyo marka uguhoreysa ee uguhoreysa macalinka markuu isagu / iyadu ay awoodaan inay hubiyaan in asaga / ayada fasalku waa hagaagsan yahay.

Foomka uu buuxiyey macalinku waa inuu noqdaa foom guud oo heer degmo oo guud ah oo ay ku jiri doonaan hababka macalinka ee habab wax ku ool ah oo wax ku ool ah mar hore la hirgeliyey

Gudbinta waxay noqon doonaan kuwo lagu soo daro nidaamka dhijitaalka ah. Barnaamijka kombuyuutarka waa inuu awoodaa bixiyaan warbixin isugeyn ah oo awoodi doonta inay la socoto tirada gudbinta ee macallin walba muddooyinka Maamulayaashu waxay kulan la yeelan doonaan macallimiin tiro badan oo gudbin ah ama leh kala duwanaansho fara badan oo ka dhex jira koox-kooxeedyada ardayda (tusaale, isir, jinsi, xaalad naafonimo, iwm.) si loo bixiyo taakuleyn dheeraad ah iyo in la soo bandhigo caqabadaha jira.

Macluumaadka laga soo aruuriyay nidaamka dabagalka waxaa loo isticmaali doonaa in lagu wargeliyo macalimiinta iyo maamulayaasha si xushmad leh ardayda iyo shaqaalaha u baahan taageero, iyo sidoo kale inay la socodsiiyaan macallimiinta iyo maamulayaasha sida ay waxtarka u leeyihiin xeeladaha iyo taageerooyinka soo jiray fuliyay.

Bogga 69

NIDAAMKA BARNAMIJKA EE LOOGU TALAGALAY Edbinta Dugsiga

Waa masuuliyada maamulaha ama qofka uu wakiilka u yahay inuu qaado talaabooyinka soo socda ee baaritaanka ah:

1. Weydii dhibanaha iyo markhaatiyaasha kale dhacdada iyo, markay suurtagal tahay, hel qoraalkooda oo qoran.
2. Nidaamyada baaritaanka waa inay raadiyaan inay fahmaan dhacdada oo dhan oo ay ku jirto soo-jeedin arrimaha.
3. Dib-u-egid iyo hayn ama waqti macquul ah wixii dukumiinti, sawir, ama fiidiyoow ah.
4. Markasta oo ay macquul tahay, u sheeg ardayga la soo eedeeyay anshax xumada uu isagu / iyadu yahay lagu soo oogay lana siiyo ardayga la soo eedeeyay sharaxaad cadayn ah.
5. Markasta oo ay macquul tahay, sii ardayga la soo eedeeyay fursad uu ku soo bandhigo dhiniciisa dhacdada iyo cadeynta markhaatiyaasha.
6. Xaaladaha lagu xiray ardayga, ardayga waa in lagu taliyaa in ay jiraan bayaanka uu ardaygu sameeyo waxaa loo isticmaali karaa ardayga maxkamad sharci ah, iyo waalidka ardayga waa in isla markiiba la ogeysiyo.

Ka Saarida Fasalka**Shuruudaha Ogeysiiska:**

Dugsiyadu waa inay siiyaan ogeysiiska soo socda waalidiinta marka ardayga laga saarayo dugsiga fasalka:

- Dhamaan dadaallada macquulka ah waa in la sameeyaa si loogu wargaliyo waalidka ka saarida fasalka iyo waa in lagu sameeyaa taleefan, emayl, ama qaabab kale oo elektaroonig ah isla maalintaas ka saarida fasalka;
- Ogaysiis qoran ayaa lagu bixin doonaa hal maalin oo dugsi gudahood ah laga bilaabo fasalka laga saaray;
- Ogaysiis qoran wuxuu ku qornaan doonaa waalidka afkiisa hooyo haddii la fulin karo; oo doonaa ay ku jiraan sharxaadda dhacdada, dhererka fasalka laga saaray, iyo hadal in waalidku codsan karo shir looga hadlayo ka saarista; iyo
- Dugsigu wuxuu xafidi doonaa diiwaanka dhammaan ka saarida fasalka haddii la helo diiwaankaas kama mid noqon doono faylka isku-darka ardayga.

Codsiga Shirka:

Codsiga waalidka ama ardayga, macalinka iyo / ama maamulaha iskuulka ayaa yeelan doona a shir lala yeesho waalidka iyo / ama ardayga.

- Dugsigu waa inuu jadwal u sameeyaa shirka si uu u dhaco shan maalmood gudahood marka waalidku ama codsiga ardayga, ilaa waalidka ama ardaygu ogolaado taariikhda dambe; iyo
- Ogeysiiska rasmiga ah ee taariikhda shirka waa in la siiyaa waalidka iyo ardayga.
Ref: Sharciga Waxbarashada §3214 (3-a)

Bogga 70

Muddo Gaaban Dugsiga ama Ka-maqnaanshaha Dugsiga

Ka joojinta muddada-gaaban waa tallaabo edbin xad-dhaaf ah oo loo adeegsado dabeecad aan awoodin

wax looga qabanayo iyadoo la adeegsanayo waxqabadyada wanaagsan ee caadiga ah. Hakinta muddada-gaaban ah ma dhaqan galayso

ilaa wareysi horudhac ah, ogeysiis iyo shir dhacayo, marka laga reebo marka ardaygu joogo dugsigu wuxuu halis joogto ah ugu yahay dadka ama hantida ama hanjabaad joogto ah oo ku timaada aqoonyahanka nidaamka, ardayga waa laga joojin karaa kahor shirka aan rasmiga ahayn ee la siinayo shirka waxay dhacdaa 2 maalmood oo iskuul ah gudahood ee bilaabista ka joojinta.

1. **Wareysiyada hordhaca ah:** Meesha looga shakiyo in arday uu ku kacay anshax

taas oo ganaax la damaanad qaadi karo, waa masuuliyada maamulaha ama asaga / iyada u wakiishay inuu qaado tillaabooyinka baaritaanka ee loo baahan yahay isla markaana go'aan ka gaaro suurtagalnimada anshax, oo ay ku jiraan ka joojinta muddada-gaaban, haddii loo damaanad qaado duruufaha jira. The Maamulaha ama ku simaha maamulaha waa inuu tixgeliyaa dhammaan arrimaha ku taxan qaybta cinwaankeedu yahay, "Heerarka Wax-ka-qabashada & Jawaabaha Anshax-marinta" marka horudhac la samaynayo talo bixin ku saabsan tallaabo edbin ah.

2. **Ogeysiis Waalid:**

- a. Maamulaha (ama wakiilka) waa inuu sameeyaa dadaal kasta si uu waalidka ugu helo taleefan, emaylka, ama qaabab kale oo elektaroonig ah si loogu wargeliyo waalidka gudbinta ardayga ee a ka joojinta isla maalinta go'aanka lagu raadinayo ganaax;
- b. Ogeysiis qoraal ah ayaa waalidka loogu geyn doonaa hal maalin oo iskuul ah laga bilaabo go'aansiga ka joojinta;
- c. Ogeysiis qoran wuxuu kujiraa luqadda ugu weyn ee waalidka markasta oo macquul ah. Haddii aan macquul ahayn, dhammaan talaabooyinka macquulka ah waa in la qaadaa si loo bixiyo turjumaad afka ah waalid ama ilaaliye sharci;
- d. Ogeysiiskaasi wuxuu ku qornaan doonaa foomka RCSD ee la ansixiyay wuxuuna ka koobnaan doonaa waxyaabaha soo socda:
 - i. aniga. sharaxaad ku saabsan dhacdada, oo ay ku jiraan qaybta ka mid ah *Xeerka Anshaxa* ee arday la sheegay inuu ku xadgudbay;
 - ii. dhererka ka joojinta suurtagalka ah;
 - iii. bayaan sharxaya waxqabadyada wanaagsan ee wanaagsan iyo dhaqamada la adeegsaday, ama haddii aan midna la isticmaalin, maxay sidan u tahay, iyo sharraxaadda sababta isticmaalka anshax-marinta ka-reebistaanka kale ayaa lagu caddeyn karaa xaaladaha jira;
 - iv. qoraal ogeysiinaya waalidka xaqiisa / keeda inuu codsado mid aan rasmi ahayn shir lala yeesho maamulaha;

70

Bogga 71

- v. bayaan ku saabsan xuquuqda ardayga iyo waalidka oo ku qoran luuqad cad, oo ay ka mid tahay xaq aad u leedahay inaad weydiiso markhaati cabanaya, si aad u hesho diiwaanada dugsiga, in loo keeno qareen ama u doodaha, xaquuqda tarjumaadda shirka turjubaan aqoon u leh ama qof waalidku doortay oo xaq u leh racfaan;
- vi. bayaanka habka ardayga loo siin doono tilmaamo kale inta lagu jiro muddada hakin;
- vii. bayaan in haddii ilmaha la xiray ama haddii dambi baaris lagu sameeyo la sugayo, qoraal kasta, qoraal ama hadal ah, ayaa loo isticmaali karaa ardayga maxkamad sharci ah;
- viii. liiska qareennada bilaashka ah iyo kuwa qiimaha jaban iyo u doodayaasha aagga; iyo
- ix. habraacyada rafcaanka go'aanka edbinta.

3. **Shirka aan Rasmiga ahayn:**

- a. Shirka aan rasmiga ahayn waa fursad lagu qiimeeyo xaqiiqooyinka ku xeeran dhacdo taas oo ganaax ay suurtagal tahay, si loo go'aamiyo in ganaaxu yahay iyo in kale qiil loo helay, in si wada jir ah loo diyaariyo xalal lagu qanco ee ku soo noqoshada ardayga barnaamijkiisa ama barnaamijkeeda isla markaana looga hortago khalkhal dheeraad ah oo ku yimaada waxbarashada ardayga.
- b. Shirka aan rasmiga ahayn waa in la qorsheeyaa sida ugu dhakhsaha badan, laakiin ugu dambayn shan maalmood oo iskuul ah laga bilaabo taariikhda ogeysiiska qoraalka ah mooyee dib u dhigistu kama imaaneyso codsiga waalidka.

c. Qodobada Shirka Aan Rasmiga Ahayn:

- i. aniga. Ardayga iyo waalidku waxay xaq u leeyihiin inay u yeeraan markhaatiyaasha isla markaana keenaan caddeyn dukumiinti, oo ay ku jiraan cajalado maqal iyo muuqaal ah iyo su'aal markhaati aqoon durugsan u leh dhacdada.
- ii. Ardayga iyo waalidka waxaa meteli kara qareen ama u doode.
- iii. Marka la codsado waalidka ama ardayga, dugsigu waa inuu bixiyaa fasiraad adeegyada luqadda ugu weyn ee waalidka iyo ardayga.
- iv. Ardayga iyo waalidku waxay xaq u leeyihiin inay ku helaan go'aan qoraal ah midkood maalinta dugsiga ee shirka.
- v. Haddii maamuluhu go'aansado ka-hakinta muddada-gaaban waa la damaanad-qaaday, qoraalka go'aanka waxaa ku jiri doona mudada ka joojinta, iyo habraacyada rafcaanka go'aanka, oo ay ku jirto taariikhda ay tahay in rafcaanka la gudbiyo.

71

Bogga 72

4. Racfaanka go'aanka ka joojinta muddada-gaaban:

- a. Ardayda iyo waalidiinta waxay racfaan uga qaadan karaan ganaax muddo-gaaban ah Gobolka New York Gudoomiyaha waxbarashada.
- b. Rafcaan kasta waa in lagu xereeyaa 30 maalmood gudahood laga bilaabo go'aanka ka dib joojinta shir.

5. **Ka reebnaanta xaaladaha degdegga ah** : Haddii ardayga joogitaankiisa dugsiga ay khatar joogto ah u tahay dadka ama hantida ama hanjabaad socota oo carqalad ku ah hanaanka tacliimeed, arday isla markiiba waa laga saari karaa oo shirweynaha aan rasmiga ahayn ayaa la raaci doonaa isla marka ka dambaysa Ka saarida ardayga inay tahay mid macquul ah, laakiin sinaba ugu badnaan 48 saacadood ka dib saarista. Haddii ka saarida degdega ah ee iskuulka waa lama huraan, iskuulka ayaa isla markaaba ogeysiiso waalidka si loo go'aamiyo habka ugu wanaagsan ee loogu wareejinayo xannaaneynta ardayga waalid .

Ref.: Sharciga Waxbarashada §3214 (3) (b)

Ka-hakin Muddo-Dheer (LTS) iyo Cayrin

Ka joojinta muddada-dheer iyo cayrinta waa habab edbin xad-dhaaf ah oo loo adeegsado habdhaqanka aan lagu xallin karin si habboon iyadoo la adeegsanayo waxqabadyada wanaagsan ee tooska ah, ka saarista fasalka, ama ganaax muddo-gaaban ah. Cayrinta iyo cayrinta muddada-dheer ah ma dhaqan galayaan illaa laga gaaro baaritaanka, ogeysiiska iyo dhageysiga waxay ku dhacaan si waafaqsan soo socda:

1. **Baadhitaan:** Markuu ardaygu ku kako fal anshax joojin muddo-dheer ah ama cayrinta waa la damaanad qaadi karaa, maamulaha ama cidii loo igmaday waa inay baaraan waafaqsan shuruudaha ku jira # 1 ee muddada-gaaban ee dugsiga ama dugsiga ka-baxsan ganaax, kor. Maamuluhu waa inuu tixgeliyaa dhammaan waxyaabaha la aqoonsaday

hoosta Heerarka Farogelinta iyo Jawaabaha Anshaxa marka la sameynayo hordhac ah talo bixin ku saabsan tallaabo edbin ah. Haddii Maamuluhu go'aamiyo in LTS ah tixraacku waa ku haboon yahay, asaga / asaga waa inuu ku wargeliyaa ardayga gudbinta LTS iyo sababta gudbinta.

2. Ogaysiis Waalid:

Dugsiyadu waa inay bixiyaan ogeysiiska soo socda marka cayrinta ama cayrinta muddada-dheer ay tahay la soo jeediyay:

- a. Maamulaha (ama wakiilka) waa inuu sameeyaa dadaal kasta si uu waalidka ugu helo taleefan, emaylka, ama qaabab kale oo elektaroonig ah si loogu wargeliyo waalidka gudbinta ardayga ee ka joojinta isla maalinta go'aanka lagu raadinayo ganaax;

72

Bogga 73

- b. Ogeysiis qoraal ah ayaa waalidka loogu geyn doonaa hal maalin oo iskuul ah laga bilaabo go'aaminta ka joojinta ama cayrinta;

- c. Ogeysiis qoran wuxuu kujiraa luqadda ugu weyn ee waalidka haddii ay macquul tahay;

- d. Ogeysiiskaasi wuxuu ka koobnaan doonaa waxyaabaha soo socda:

aniga. sharaxaadda dhacdada oo ay kujirto qaybta *Xeerka Anshaxa* ardayga la sheegay inuu ku xadgudbay;

ii. dhererka ka joojinta la soo jeediyey;

iii. bayaan sharxaya waxqabadyada wanaagsan ee caadiga ah iyo dhaqamada la isticmaalay, ama haddii aan midna la isticmaal, maxay sidan u tahay, iyo oo sharxaya sababta adeegsiga anshax-marinta ka-reebtaanku ay noqon karto lagu caddeeyaa duruufaha jira;

iv. bayaanka xuquuqda ardayga iyo waalidka oo ku qoran luuqad cad, oo ay kujirto xaq dhageysiga cadaalada, xuquuqda su'aalaha degmada markhaatiyaasha iyo in la soo bandhigo markhaati iyo cadeymo kale oo ka wakiil ah ardayga, si loo helo diiwaanada dugsiga, si loo keeno qareen ama u doodaha dhageysiga, xuquuqda tarjumaadda dhageysiga ee turjubaan aqoon u leh ama qof waalidkii doortay, iyo xaq rafcaanka;

v. Sharaxaad ku saabsan waxbarashada kale ee la siin doono ardayga illaa waqtiga sida go'aan looga gaadhayo oo ku saabsan haddii ardaygu dambi ku yahay eedaynta, iyo wixii khuseeyaba ciqaab ayaa la saaray.

- e. Xafiiska Dhegeysiga Hakinta Muddada-Dheer waa inuu ogeysiis u diraa waalidka taas waxaa ka mid ah:

aniga. taariikhda, waqtiga iyo goobta dhageysiga xaqiiq-raadinta;

ii. bayaan in haddii ilmaha la qabtay ama haddii dambiile yahay baaritaanka waa la sugayaa, in qoraal kasta, qoraal ama hadal ah, uu noqon karo loo isticmaalay ardayga maxkamad sharci ah;

iii. liiska qareennada bilaashka ah iyo kuwa qiimaha jaban iyo u doodayaasha aagga; iyo habraacyada rafcaanka go'aanka edbinta.

3. Maqalka:

- a. Dhageysiga ayaa fursad u ah sarkaalka dhageysiga eex la'aanta ah iyo dhexdhexaad go'aan ka gaadho haddii dugsigu ka soo bixi karo culayskiisa caddaynta ah si uu u sii wado kharashka (yada), iyo haddii cayrinta ama cayrinta la soo jeediyay ay haboon tahay.

73

Bogga 74

- b. Dhageysiga dacwadu wuxuu dhacayaa shan maalmood oo dugsiga gudahood laga bilaabo taariikhda la joojiyay, ilaa laga reebo waalidku codsado taariikh dambe. Haddii dhagaysigu dhaco maalinta shanaad kadib ta ku xigta ka joojinta iyadoo waalidku uusan ogolaan daahitaanka, ardayga ayaa noqon doona ku soo noqday barnaamijkiisii / keeda / keeda ilaa iyo inta dhageysiga la qabanayo iyo Kormeeraha guud ama qofka uu wakiilka u yahay ayaa go'aan ka gaadhay cedaynta.

c. Qodobada Maqalka:

i. aniga. Dhageysiyada waxaa qabanaya sarkaalka dhegeysi dhexdhexaad ah oo aan eex lahayn.

Markay ballanta dhacdo, dhammaan saraakiisha dhagaysiga waxaa loo oggol yahay inay dhaariyaan oo ay u soo saaraan subpoenas iyadoo lala kaashanayo dacwadaha isaga ama iyada hor yaal.

ii. Dugsigu waa inuu ku caddeeyaa habdhaqanka ardayga lagu eedeeyay karti iyo caddayn la taaban karo.

iii. Iskuulku kuma tiirsanaan karo gaar ahaan cadeynta maqalka si uu ula kulmo culeyskeeda Cadayn.

iv. Ardayda iyo waalidiintu waxay xaq u leeyihiin inay u yeeraan markhaatiyaasha oo ay soo bandhigaan caddeyn dukumiinti ah oo ay ku jiraan, laakiin aan ku xaddidnayn, bayaanka markhaatiga, warbixinnada dhacdada, iyo cajaladaha maqalka iyo muuqaalka ah; iyo in la waydiiyo dadka macluumaad la xiriira dhacdada.

v. Ardayga iyo waalidku waxay xaq u leeyihiin inay codsadaan iyo, markay codsadaan, Degmada waa in loo baahan yahay, joogitaanka iyo markhaatiga markhaatiyaasha dugsiga shaqaalaha.

vi. Ardayda iyo waalidiinta waxay xaq u leeyihiin inay codsadaan joogitaanka iyo markhaatiga markhaatiyaasha amniga ama shaqaalaha sharci fulinta ee xerada, iyo dugsigu waa inuu qaadaa dhammaan tallaabooyinka macquulka ah si loo hubiyo joogitaankooda.

vii. Ardayda iyo waalidiinta waxay xaq u leeyihiin inay codsadaan joogitaanka iyo markhaatiga ardayda kale ama markhaatiyaasha dhacdada, dugsiguna wuu wada qaadan doonaa tallaabooyin macquul ah si loo hubiyo jiritaankooda.

viii. Ardayda iyo waalidiinta waxay xaq u leeyihiin inay u doodaan qareen ama an u dooda.

ix. Sarkaalka dhageysiga wuxuu tixgelin doonaa oo keliya cadeymaha lagu soo bandhigay goobta dhagaysiga iyo sameynta natiijooyinka xaqiiqda iyo talooyinka Kormeeraha guud ama wakiilkiisa / keeda iyada oo loo eegayo cabirka ku habboon ee edbinta. Ka joojinta la soo jeediyay ama cayrinta waa la eryi karaa, la dhimay, ama la taageeray.

74

Bogga 75

- x. Sarkaalka dhageysiga waa inuu diidaa ka joojinta la soo jeediyay haddii isaga ama iyadu

go'aamisa:

1. Ka-hakinta waxaa lagu soo rogay dhaqan uu u-joogitaankiisu yahay laga mamnuucay *Xeerka Anshaxa* .
2. Iskuulku ma uusan soo bandhigin cadeymo ku filan oo culeyskiisa daboolaya caddaynta.
3. Cayrintu ma ahayn mid habboon, iyadoo la tixgelinayo qodobbada ku taxan this *Code* .

xi. Sarkaalka dhageysiga ama wakiilka kormeeraha guud wuu eryi karaa ama yareyn karaa joojinta la soo jeediyey haddii isaga ama iyadu ay go'aamiyaan:

1. Dugsigu kuma soo rogin edbinta qalinjabinta iyo u dhiganta, haddii anshaxa ka dhashay ganaaxa uu ku filnaado mooyaane culus in anshaxa qalinku uusan ku habboonayn.
2. Hakinta ma ahayn mid ku habboon marka loo eego xaqiiqooyinka sida lagu soo bandhigay dhageysiga.
3. Dugsigu ma raacin habsocodka nidaamka xuquuq dhowrista leh ee tan hoosaad.

xii. Marka la codsado waalidka ama ardayga, iskuulku waa inuu bixiyaa adeegyada tarjumaadda ee afka hooyo ee waalidka.

xiii. Ardayda iyo waalidiintu waxay xaq u leeyihiin inay helaan ogeysiis qoraal ah oo ku saabsan go'aaminta dembiga ama maqnaanshihiisa iyo ciqaabtiisa, haddii dambiga la go'aaminayo. Haddii Maamulaha guud ama qofka uu wakiilka u yahay ayaa go'aaminaya cayrin muddo dheer ah ama cayrinta waa la damaanad qaaday, go'aanka qoran wuxuu ka koobnaan doonaa dhererka ka joojinta, anshaxa ardayga lagu helay dambiga, iyo habraaca rafcaanka go'aanka, oo ay ku jirto taariikhda ay rafcaanka waa in la gudbiyaa.

xiv. Go'aanka qoran waa in loo diraa ardayga / waalidka seddex gudahood maalmaha dugsiga ka dib marka qofka loo xilsaaray kormeeraha uu helo ciqaabta go'aaminta.

xv. Diiwaan sax ah oo dhameystiran ee dhageysiga waxaa habeyn doona iskuulka, laakiin looma baahna diiwaanka stenographic iyo maqal ama muuqaal duubista waxaa loo qaddarin doonaa rikoor lagu qanco. Ardayda iyo waalidiinta waa inay waxaad xaq u leedahay inaad codsato oo aad hesho diiwaankan bilaa kharash.

75

Bogga 76

4. Qodobada Rafcaanka:

- a. Waalidka ama ardayga wuxuu rafcaan ka qaadan karaa go'aanka lagu joojinayo 30 maalmood gudahood taariikhda waalidku helo warqadda go'aanka ka joojinta Agaasimaha Guud;
- b. Go'aan qoraal ah oo racfaan ah, oo ay kujirto ujeedada go'aanka, ayaa lasoo saari doonaa soddon maalmood oo dugsi gudahood marka la xareeyo racfaanka;
- c. Rafcaanku wuxuu tixgelin doonaa haddii diiwaanka uu muujinayo xuquuqda ardayga lagu xadgudbay inta lagu gudajiray baaritaanka, dhageysiga, ama nidaamka racfaanka;
- d. Go'aanka racfaanka waa inuu ku saleysnaadaa oo keliya diiwaanka dhageysiga;
- e. Ka-hakinta ama ka-eryidda waa la taageeri karaa, waa la rogi karaa ama la dhimi karaa; iyo

f. Gudiga waxbarashadu waa inuu ka noqdaa ganaaxa haddii ay go'aamiso:

- aniga. Diiwaanka kuma jiraan caddayn ku filan oo lagu taageerayo raadinta.
- ii. Ka joojinta waxaa loo soo rogay hab dhaqan ah ka joojintu mamnuuc tahay ee *Xeerka Anshaxa ee dugsiga*.
- iii. Diiwaanka wuxuu muujinayaa in iskuulku uusan raacin nidaamka cadaalada habraacyada qaybtan.
- iv. Hakinta ma ahayn mid ku habboon tixgelinta qodobbada ku hoos qoran Heerarka Farogelinta iyo Jawaabaha Anshaxa.

g. Guddiga waxbarashaddu wuu rogi karaa ama yareyn karaa ka joojinta haddii ay go'aamiso:

- aniga. Iskuulku ma uusan soo rogin edbinta qalinjabinta iyo u dhiganta, haddii aysan ahayn anshaxa taas oo keentay in ka joojinta ay ahayd mid aad u culus oo qalin jabisay anshax marintu may habboonayn.
- ii. Hakinta ma ahayn mid ku habboon marka loo eego xaqiiqooyinka sida lagu soo bandhigay goobta maqalka.

Tixraac: Sharciga Waxbarashada §3214 (c)

Helitaanka Dugsiyada

Marka laga reebo xaaladaha degdegga ah, haddii Maamule doonayo inuu xaddido marinka xubin ka mid ah qoyska uu ku leeyahay dugsiga, kormeeraha Maamulaha waa inuu marka hore oggolaado tallaabadaas. Maamuluhu waa inuu cadeeyaa muddada iyo xaaladaha xaddidaad kasta (tusaale ahaan, waa inay horay u sii ballamaan ama ay ahaadaan lagu galbiyey gudaha dhismaha).

LIFAAQ D

Ardayda Naafada ah

Bogga 78

Guddiga Waxbarashada waxaa ka go'an siyaasad ka mid noqoshada ardayda naafada ah dhexdooda barnaamijyada kaladuwan ee buuxa ee la siiyo ardayda Degmada guud ahaan, ilaa inta ugu buuxda waafaqsan baahida gaarka ah ee shaqsiyaadka. Waafaqsan waafaqsan mabda'a ka mid noqoshada, illaa heer buuxa oo ay bixiso sharciga federaalka ama gobolka, siyaasadda degmada ee ku saabsan ardayga anshax marinta ardayda waa inay ahaataa mid isku mid u ah ardayda oo dhan, iyadoo laga tixraacayo anshax marinta dacwadaha iyo u gudbinta dembiyada masuuliyiinta ku habboon.

Guddigu wuxuu aqoonsan yahay inay lagama maarmaan tahay in la joojiyo, laga saaro ama haddii kale la edbiyo ardayda naafada ah si wax looga qabto khalkhal ama dhaqan xumo. Guddigu sidoo kale wuu aqoonsan yahay in ardayda naafada ahi ay ku raaxaystaan ilaalin gaar ah oo xagga sharciga ah, qaanuun iyo / ama amar maxkamadeed markay maamulayaasha dugsigu damcaan inay ku soo rogaan anshax. Gudigu waa ay ka go'an tahay inay hubiso in habraacyada la raacayo joojinta, ka saarista ama haddii kale edbinta ardayda naafada ah waxay la jaanqaadayaan nidaamyada dhawritaanka ee loo baahan yahay sharciyada iyo xeerarka khuseeya.

Tani *Code of Conduct* ardayda naafada ah maado siineya ficil edbin weyn ma jiro ama xuquuqaha ka hooseeya kuwa ay si cad u bixiyaan shuruudaha federaalka iyo gobolka. Gudaha haddii ay dhacdo wax isbeddel ah ama wax ka beddel ah oo lagu sameeyo sharciga iyo qawaaniinta federaalka iyo gobolka, ama amar kasta ee maxkamad awood sharci u leh saamaynta ardayda naafada ah ee Degmada, the Kormeeraha guud ayaa loo oggol yahay inuu soo saaro xeerar loogu talagalay in lagu ilaaliyo isku-dubaridka barnaamijka leh shuruudaha sharciga ah; iyo, halka shuruudaha noocaas ah ay saameyn ku yeelan karaan ama baabi'in karaan qodobada amar kasta oo oggolaansho ah, si looga codsado maxkamadda ku habboon gargaarka sida Kormeeraha guud wuxuu u arkaa inuu ku habboon yahay.

Waa siyaasada Gudiga waxbarashadu inay fuliso qodobada dawlada dhexe "Shakhsiyaadka oo leh Sharciga Horumarinta Waxbarashada Naafada ee 2004 "PL 108-446 (laga bilaabo Julay 1, 2005), kaas oo wuxuu qeexayaa sharciga hadda jira ee wax looga qabanayo edbinta ardayda naafada ah. Ardayda leh naafonimada laga joojiyo wax aan ka badnayn toban maalmood oo iskuullo ah waa la siin doonaa isla xuquuqda asxaabtooda aan naafada ahayn. Markay ka saaridu keento ardaygu inuu waxbadan urursado in ka badan toban maalmood oo dugsiga-ka-saaris ah sannad-dugsiyeedka, waalid iyo shaqaalaha Degmada ee lagama maarmaanka ah waa inay dib u eegaan feylka ardayga si loo ogaado in anshaxa uu keenay ama uu lahaa toos iyo cilaqaadka laxaadka leh ee naafanimada, ama wuxuu ahaa natiijo toos ah oo ku fashilantay hirgalinta IEP. Haddii dhaqanku ahaa muujinta naafonimada ardayga, CSE-du waa inay qabataa a qiimaynta habdhaqanka waxqabadka oo la abuurto ama wax laga beddelo oo la hirgeliyo qorshe dabeecad, iyo

ardaygu waa inuu ku noqdaa meeshiisii meelayn hore (ama haddii kale lagu heshiiyey), marka laga reebo markay akhlaaqda ardaygu waxay ku lug leedahay dhaawac jidhka ah oo halis ah, hub, daroogo sharci darro ah ama walxo la kantaroolo, ardayga waxaa lagu edbin karaa si waafaqsan Qaybta 201.7 (e) ee Wakiilka Xeerarka. Haddii dabeecaddu aysan ka muuqan naafonimada ardayga, markaa arday naafonimo waxaa loola dhaqmi doonaa si la mid ah ardayda kale ee ay isku da'da yihiin ee aan naafada ahayn, iyo

78

Bogga 79

Degmadu waxay sii wadi doontaa hirgelinta IEP-ga ardayga. Xaaladaha oo dhan, Degmadu waa inay tixgelisaa duruuf kasta oo gaar ah marka la go'aaminayo in wax laga beddelayo meelaynta ardayda naafada ah ee jabiya Xeerkan.

Tixraac: PL 108-446 "Sharciga Horumarinta Waxbarashada Naafada ee Dadka 2004"

Sharciga Waxbarashada §3214 (3) (g)

8 NYCRR Qaybta 201

Gudbitaan Siyaasadda *Naafada Ardayda* (4202)

79

Bogga 80

LIFAAQ E

Ku Dhaqanka Sharciga

80

Bogga 81

Doorka Fulinta Sharciga iyo Baarista Dambiyada

Guddiga waxbarashadu wuxuu qirayaa doorka sharci fulinta ee wax ku biirinta amniga iyo badbaado iskuulo. Joogitaanka booliska ee xiritaanka ama xiritaanka ardayga waxay ku xiran tahay Nidaamka Guddiga 5600 iyo Xeer 5600-R.

Degmo Dugsi iyo Maamulayaasha Dugsiga

1. Maamulaha dugsiga, ama qofka loo igmaday, wuxuu isla markiiba la xiriiri doonaa waalidka / wakiilka marka booliisku raadiso inaad su'aalo weydiiso ama raadiso arday iyadoo qayb ka ah dambi baarista. Haddii waalidka / wakiilka lama heli karo, ama waalidku diido inuu ogolaado baaritaanka ama su'aalaha, the su'aalaha ama baaritaanka ardayga lama sameyn karo, ilaa ardaygu ugu yaraan yahay 18 sano da'da ama ay jirto qatar ku soo food leh badbaadada. Markasta oo ay suurtagal tahay, waalidka / ilaaliyaha (ama Maamulaha ama qofka loo igmaday, haddii waalidku aan la heli karin) wuu joogi doonaa inta lagu jiro su'aalo weydiinta booliska ama baaritaanka ardayga ee dhismaha dugsiga ama shaqada dugsiga.
2. Maamulaha dugsiga, ama wakiilka, wuxuu isla markiiba ogeysiin doonaa wakiilada sharci fulinta ee ku lugta leh xarig ama dambi baaris haddii arday naafo ah uu u baahan yahay khaas ah daaweyn ama hoy.

Ka Qeybgalka Booliska ee Raadinta iyo Wareysiyada Ardayda

Saraakiisha degmadu waxay la shaqeyn doonaan saraakiisha booliiska iyo hay'adaha kale ee sharci fulinta si loo ilaaliyo jawiga iskuulka ee nabdoon. Saraakiisha booliisku, si kastaba ha ahaatee, waxay leeyihiin awood xadidan wareysi ama raadinta ardayda iskuulada ama howlaha iskuulka, ama adeegsiga qalabka iskuulka xiriir la leh baaritaanka dambiyada. Saraakiisha booliisku way soo gali karaan hantida iskuulka ama iskuul shaqeynta si su'aalo loo weydiyo ama loo baaro arday ama loo sameeyo dambi baaris ku lug leh ardayda kaliya haddii ay leeyihiin:

1. Baadhitaan ama amar qabasho;
2. Sababta suurtoogalka ah ee loo aaminsan yahay in dambi laga galay dhismaha dugsiga ama iskuulka shaqo

Haddii sarkaal booliis ah uu doonayo inuu su'aalo weydiyo ama ka baaro arday dhismaha dugsiga dhexdiisa iyadoo loo eegayo a dembi baarista rasmiga ah, Maamulaha ama qofka loo xilsaaray ayaa marka hore ogeysiinaya waalidka ardayga sii waalidka fursad uu ku joogo inta lagu jiro su'aalaha ama goobidda. Haddii waalidku lama soo xiriiri karo, ama waalidka ayaa diidaya inuu bixiyo ogolaanshaha baaritaanka ama su'aalaha, baaritaanka

81

Bogga 82

ama su'aalaha lama qaban doono, ilaa ardaygu ugu yaraan 18 sano jiro. Markasta suurtagal, waalidka / wakiilka (ama Maamulaha ama qofka loo xilsaaray, haddii waalidku maqnaado) la joogo inta lagu jiro su'aalo kasta oo booliis la weydiinayo ama lagu baarayo arday ku jira dhismaha iskuulka ama iskuulka shaqo.

Ardayda ay saraakiisha booliisku su'aalo ku weydiyaan dhismaha dugsiga ama hawl dugsi ayaa noqon doonta waxay heleen xuquuq la mid ah tan ay ku leeyihiin banaanka dugsiga

Ku Xadgudubka / Dayacaadda Baaritaannada ee Adeegyada Ilaalinta Carruurta (CPS) iyo Dhaqan-galinta Sharciga

Iyadoo la waafajinayo ballanqaadka Degmada ee ah inay ardayda ka ilaalisoo waxyeellada iyo waajibaadka Saraakiisha dugsiga inay u soo wargaliyaan Adeegyada Ilaalinta Carruurta (CPS) markay haystaan sabab macquul ah tuhunsan yahay in ardayga la dayacay, lagu xadgudbay ama si xun loola dhaqmay, Degmadu waxay bixin doontaa xog iyo caawimaadda shaqaalaha Adeegyada Badbaadinta Ilmaha (CPS) ama xubnaha kooxda edbinta badan ee la socda kuwan shaqaalaha ka jawaabaya eedeymaha la tuhunsan yahay xadgudubka carruurta, iyo / ama dayacaad, ama haynta baaritaannada. Xogta noocaas ah iyo kaalmada waxaa ka mid ah helitaanka diiwaanada la xiriira baaritaanka, sida sidoo kale wareysiyo lala yeesho ilmo kasta oo loogu magac daray dhibbane warbixin, walaalka ilmahaas, ama cunug ku nool isla guriga dhibbanaha. Maamulayaasha Degmo dugsiiyeedku waa inaysan la soo xiriirin waalidiinta / dadka ardayda masuulka ka ah mooyee inay si gaar ah ugu waaniyaan inay sidaa yeelaan shaqaalaha CPS ee ku lug leh baaritaanka.

Dhammaan codsiyada ay soo gudbiso Adeegyada Badbaadinta Ilmaha (CPS) si ay u wareystaan arday ku jira hantida iskuulka waxaa si toos ah loogu samey Maamulaha ama qofka uu wakiilka u yahay. Shaqaalaha Adeegga Badbaadinta Ilmaha iyo wixii la xiriira edbinta badan

xubnaha kooxdu waa inay u hoggaansamaan nidaamka degmadu u leedahay soo booqdeyaasha, inay bixiyaan aqoonsi, iyo cadee ilmaha (carruurta) la wareysanayo. Dhammaan dadaallada macquulka ah waa in la sameeyaa si loo hubiyo in sidaas oo kale wareysiyada waxaa lagu qabtaa meel bixisa wax badan oo qarsoodi ah iyo in yar oo carqaladeyn ah sida ay tahay macquul, marka la eego xaddidaadaha jireed ee dhismayaasha shaqsiyeed.

Maamulaha ama qofka uu wakiilka u yahay ayaa go'aan ka gaaraya haddii ay lagama maarmaan tahay oo ay ku habboon tahay shaqaalaha dugsiga xubin, oo ay ku jiraan laakiin aan ku xaddidnayn maamule ama kalkaaliye caafimaad, si ay u ilaaliso wareysiga midkoodna gudaha ama banaanka qolka wareysiga. Qof kasta oo xaadiraya wareysiga CPS ee ardaygu waa u soo bandhigi karo oo keliya si loogu taageero ardayga dareen ahaan mana aha inuu isku dayo inuu ka qayb qaato ama raad ku yeclashada wareysiga.

Shaqaalaha Adeegyada Badbaadinta Ilmaha (CPS) kama saari karaan ardayga dhismaha dugsiga amar maxkamadeed la'aan, mooyee shaqaaluhu wuxuu si macquul ah u aaminsan yahay in ardaygu la kulmi doono khatar ah xadgudub haddii isaga ama iyadu ay laga saari waayey dugsiga ka hor intaan amar maxkamadeed si macquul ah loo helin. Haddii Adeegyada Badbaadinta Ilmaha (CPS) shaqaaluhu wuxuu rumeysan yahay in ardaygu la kulmi doono qatar xadgudub ah, shaqaaluhu wuu ka saari karaa ardayga iyadoon amar maxkamadeed iyo ogolaanshaha waalidka la'aanteed.

Bogga 83

Shaqaalaha degmada waxaa lagu dhiirigelinayaa inay la xiriiraan Waaxda Sharciga si ay u caddeeyaan wixii su'aalo ah la xiriira howlaha kor ku xusan.

83

Bogga 84

LIFAAQ F

Qaamuus

84

Bogga 85

Daacadnimo darada Tacliinta : Bixinta, helitaanka ama daawashada jawaabaha su'aalaha ama waxyaabaha imtixaanka ama shaqooyin madax bannaan; maqnaanshaha ama isticmaalka buugaagta, qoraalada ama buugaagta xusuusta inta lagu jiro imtixaanka la'aan ogolaansho xubin shaqaale ah.

Maamulaha : **maamulayaasha** dhismaha / barnaamijka (sida maamuleyaasha, maamule ku xigeenada, kaaliyaha maamuleyaasha, maamulayaasha guryaha, maamuleyaasha barnaamijka, iyo agaasimayaasha ciyaaraha), Degmada oo dhan maamulayaasha, Agaasimaha Gaadiidka iyo kormeerayaasha amniga. Markii tixraac la sameeyo Maamulaha, ereyga waxaa loo qaadan doonaa inuu ku jiro Maamulaha Barnaamijka.

Aalkolada / Daroogada / Walxaha la Xakameeyo : sharci daro kasta, sakhraansan, balwad leh, isbedelka niyadda, ama walax waxyeelo u keeni kara oo ay ku jiraan, laakiin aan ku xaddidnayn, aalkolo, neefsato, la xakameeyo walxaha, marijuana, cocaine / crack, LSD, PCP, "ecstasy," amphetamines, heroin, steroids, look-alikes, iyo nooc kasta oo macmal ah oo ka mid ah, ha ahaato mid khaas ah oo sharci darro ah ama aan ahayn. Qeexitaankan waxaa ka mid ah walxaha inta badan loo yaqaan "daroogada naqshadeeye", kuwaas oo ah walxo loo habeeyay loona soosaaray si loogu ekeysiiyo saameynta iyo isticmaalka maandooriyaha sharci darrada ah. Ujeeddooyinka tan awgeed qeexitaanka waxaa sidoo kale ku jira rijeetooyinka dhakhtar qoro iyo kuwa la iska iibsado marka la isticmaalo si aan habooneyn ama, marka la eego daawooyinka dhakhtarku qoro, markii qof haysto ama isticmaalo marka laga reebo shakhsiga ay u qoreen dhakhtar shati haysta. Midkoodna dawooyinka dhakhtarku qoro ama daawooyinka la iska iibsado waxaa lahaan kara dugsiga hoose ardayda dugsiga. Waalidiinta ardayda dhigata dugsiga hoose ee u baahan daawooyinka noocaas ah waa inay shaqsiyan u geeyo daawada noocan ah kalkaalisada caafimaadka ee iskuulka, si loogu maamulo ardayga habka loo qoray.

Weerararka Ardayga : Arday ama arday ayaa dul saaran arday kale xoog, cadaawad ama hab dagaal badan oo aan lahayn digniin iyo daandaansi; tan waxaa ka mid ah dhaqanka badanaa loo yaqaan "Bangiyada."

Qorshaha Kahortaga Dhaqanka : **Qorshe** firfircoon oo ay qorsheeyeen shaqaalaha iskuulka si loo saxo wax aan habooneyn ama anshax xumada ardayda iyada oo loo marayo faragelinta anshaxa wanaagsan, xeeladaha, iyo taageerada. Qorshahani wuxuu ku habboon yahay ardayda naafada ah iyo kuwa aan lahaynba.

Dhaawaca Jirka : **Dhaawac** kasta oo jirka ama jirka ah.

Hanjabaada Bam : Sameynta hanjabaadaha ama bixinta macluumaad been ah oo ku saabsan joogitaanka walxaha qarxa ama aaladaha ku yaal dhismaha dugsiga sabab la'aan qoraal ahaan, shaqsi ahaan ama qoraal ahaan taleefan, qoraal ama qalab kale oo elektaroonig ah.

Bogga 86

Xoog u sheegashada : Ficil kasta oo ula kac ah oo si badheedh ah, ogaan ah iyo ula kac ah loogu sameeyo shaqsiyaad ama an shaqsi taas oo dhaawaceysa qof kale jir ahaan ama shucuur ahaanba. Xoog u sheegashada waxaa ka mid ah ula kac anshax (ay kujirto hadal, jir ama qoraal) ama isgaarsiin elektiroonig ah taasi waa hanjabaad ama cabsi gelin xoog leh oo carqaladeysa howlaha nidaamka iskuulka. Xoogsheegashada waxaa lagu gartaa isku dheelidir la'aanta awoodda u dhaxeysa laba arday. Hadday laba arday yihiin si isku mid ah ugu hawlan dagaal, tani maahan xaalad xoogsheegasho, laakiin taa beddelkeeda waxaa loo arkaa a "khilaaf" u dhexeeya labada arday. Markay jirto isku dheelidir la'aan awoodeed; waxaa laga arki karaa gudaha siyaabo yaryar oo muddo dheer ah ama qaab ballaadhan dhammaan hal mar.

Adeeg Bulsheed : Waa adeeg aan la bixin oo loogu talagalay waxtarka dadweynaha oo loo qabto qayb ahaan (ama oo dhan) cawaaqibka ka dhalan kara xadgudub. Kuu ogolaanayaa ardayga inuu kaqaybqaato qaar nooc ka mid ah waxqabadka si loogu adeego oo looga faa'iideysto bulshada. Tusaalooyinka waxaa ka mid ah ka shaqeynta jikada maraqa, nadiifinta qashinka, ka caawinta xarunta dadka da'da ah, iwm.

Shirka : Isgaarsiinta ka dhacda fool ka fool ama taleefan. Shirarka way awoodaan ka qaybgal ardayda, macallimiinta, maamulayaasha, iyo waalidiinta / dadka ardayda masuulka ka ah wadhadalka ku saabsan ardayga dhaqan xumo iyo xalal suurtagal ah oo wax ka qabta arrimaha bulshada, tacliinta, iyo arrimaha shaqsiyadeed ee la xiriira dhaqanka.

Cawaaqib : Waa natiijo ka timid fal ama xaalad.

Goynta Fasalka : Maqnaanshaha sharci darrada ah ee fasalka ama waxqabadka dugsiga.

Xoog u sheegashada internetka : Isticmaalka teknolojiyada macluumaadka iyo isgaarsiinta - emayl, taleefannada gacanta, kagada, fariimaha qoraalka, fariin deg deg ah, degel shaqsiyeed ama baloogyo, goobo jiidis shaqsiyeed ama iskudhafka kuwan - si loo taageero dabeecadda ula kac ah, soo noqnoqoshada iyo cadaawadda shaqsi ama koox ujeedadeedu tahay jirdil ama nafsiiyan cabsi gelin dadka kale.

Shaqaalaha Degmada : dhammaan shakhsiyaadka, meel kasta oo loo qoondeeyey, ee ay ka shaqeyso Degmadu, ama tahay qandaraas ama meeleyn degmo, ama yaa iskaa wax u qabso ah uga caawiya Degmada howlgalka barnaamijyadeeda iyo / ama bixinta adeegyadeeda. Ereyga "Shaqaalaha degmada" waxaa ka mid ah shaqaalaha gaadiidka ha ahaato mid ka shaqeeya degmada ama qandaraasle. Ujeedooyinka tan awgeed Xeerka, "Shaqaalaha degmada" iyo "shaqaalaha iskuulka" waa isku mid.

Arday Rabshadaysan : Waa arday dugsiga hoose ama sare ah oo da'diisu ka yar tahay 21 jir oo si weyn u muuqda carqaladeyn ku ah hanaanka waxbarashada ama faragelin qaawan ku haysa maamulka macalinka fasalka.

Ref.: Sharciga Waxbarashada Education3214 (2-a) (b)

ELL : Bartaha Luqadda Ingiriisiga.

Bogga 87

Xaaladda Degdegga ah : **Xaaladda ka** jirta, ama ugu dhowaanta, dugsiga ama dhacdada dugsiga ee taas oo ay jirto khatar, firfircoon iyo / ama hanjabaad deg-deg ah oo dhaawac ah oo loo geysto qof ama dad. An xaaladaha degdegga ahi waxay badanaa u baahan yihiin jawaab degdeg ah oo si karti leh loo fuliyo si loo kala diro ama looga saaro hanjabaada.

Qiimaynta Dabeecadda Waxqabadka : Waxay ku lug leedahay ururinta macluumaadka ku saabsan ardayga aan habboonayn ama dabeecad khalkhal galisa iyo go'aaminta waji shaqaalaha dugsiga waa inay u qaataan si ay u saxaan ama u maareeyaan dhaqanka ardayga.

Muujiinta jinsiga: Qaabka uu qofku u matalo ama u muujiyo jinsiga, inta badan anshax, dhar, timo, hawlo, cod, ama dhaqan.

Aqoonsiga jinsiga : Shakhsiyadda qofka oo uureysata wehelnimada labka iyo dheddigga, sida oo laga soocay jinsiga ama jinsiga dhalashada.

Dhibaateynta :

- **Dhibaateynta Naafada** : Ficiil xun ama hadal hadal ah oo ku wajahan qof ama koox iyadoo lagu saleynayo naafonimada shaqsiyeed ee maskaxeed ama jir ahaaneed waxaana ku jira mid kasta anshax aan la aqbali karin oo lagu jiheeyo astaamaha eh naafonimada qofka,

sida ku dayashada qaabka hadalka ama dhaqdhaqaaqa, ama faragelinta waxyaabaha lagama maarmaanka ah qalabka.

- **Dhibaataynta Jinsiyada ama Asalka Qaranka** : Fal xun ama hadal hadal ah oo ku wajahan an qof ama koox isku jinsi ah ama asal qaran ah oo wadaaga astaamo ama wax la mid ah, luqadaha, caadooyinka iyo hiddaha, ku saleysan jinsiyadda, asalka qaran, caadooyinka iyo hiddaha.
- **Muuujinta jinsiga ama Aqoonsiga Jinsiga Dhibaataynta**: Fal xun ama hadal hadal ah qof ama koox wadaaga qaababka guud ee muujinta jinsiga ama jinsiga aqoonsiga, sida faallooyinka sharafta leh ee khuseeya shaqsiyaadka jinsi isu beddela, dharka ama waxqabadyada ku saleysan aqoonsiga wehelnimada lab iyo dhadig.
- **Xaaladda Guurka** : Fal xun ama hadal hadal ah oo ku wajahan shaqsi ku wajahan astaamaha xaaladda guur ee qofka, sida fikradaha bahdilka ah ee la xiriira inaad tahay hal, la furay, ama waalid keli ah.
- **Dhibaataynta Jinsiga** : Waa ficil xun ama hadal hadal ah oo ku wajahan shaqsi ama koox ka mid ah dadka leh astaamaha guud ee jirka (tusaale, midabka maqaarka, indhaha, timaha iyo muuqaalka wajiga) hidde ahaan lagu kala qaado abtirsiiinta iyo dhaxalka) taas oo ku kala soocda sida bina-aadamka u kala duwan nooc, oo ku saleysan astaamahaan jireed.

87

Bogga 88

- **Dhibaataynta Diinta** : Fal xun ama hadal hadal ah oo loo jeediyo shaqsi ama koox dadka, oo leh caqiidooyin diimeed oo guud oo ku saabsan asalka iyo ujeeddada adduunyada iyo jiritaanka ama jiritaan la'aanta qof sare, oo ku saleysan aaminaad diimeed.
- **Dhibaataynta Jinsiga / Jinsiga**: Fal xun ama hadal hadal ah oo ku wajahan qofka jinsiga / jinsiga, sida faallooyinka sharafta leh ee ku saabsan uurka ama kaqeybgalka qofka shaqo ama waxqabad aan dhaqameed ahayn.
- **Dhibaataynta Galmada** : Horumarrada galmada ee aan la jeclayn, codsiyada ku saabsan galmada ama waxyaabo kale anshax xumo, qoraal ama dhaqan jireed oo dabeecad galmo ah, oo loola jeedo dadka kale.
- **Dhibaataynta Hanuuninta Jinsiga** : Fal xun ama hadal afka ah oo ku wajahan shaqsi ama koox dad ah oo ku saleysan soo jiidashadooda xagga galmada ama ka jawaab celinta xubnaha ka soo horjeedda ama isku jinsi

Cross-Ref: Xeerka Degmada ee Mamnuucaya Takoorka ama Dhibaataynta Ardayda ama Siyaasadda shaqaalaha (0100)

LGBTQ : Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, ama Su'aal.

Khasaaraha Mudnaanta : Aruurinta ku- xadgudubka Xeerka Anshaxa, ardaygu wuu waayi karaa xaq u leedahay kaqeybgalka munaasabadaha iyo waxqabadyada dugsiga, oo ay kujirto kaqeybgalka qalinjabinta iyo kan sare nashaadaadyada (haddii dabeecaddu u dammaanad qaado cawaaqibkan, kaliya lacagaha la bixiyo ee waajibka ah waayee ka loogu talagalay Waxqabadkii seegay waa loo celin doonaa).

Sameynta Shaqada : Marka ardayda looga saaro fasalka sababo la xiriira hab aan habooneyn ama qas ah akhlaaqda, shaqaalaha iskuulka waa inay siiyaan ardayda shaqooyin la seegay iyo fursad ay ku helaan sameyso shaqooyinkaas ciqaab la'aan. Ardayda leh Qorshooyinka Waxbarashada Gaarka ah (IEPs) iyo qorshayaasha 504 waxay leeyihiin ilaalin dheeri ah oo u baahan kara hirgelinta IEP oo buuxa, ma ahan oo keliya baakadaha shaqada guriga. Shaqaalaha dugsiga waa inay tixraacaan Buugooda Anshaxa Ardayga iyo Khaaska ah Buugga Uhogaansanaanta Waxbarashada wixii macluumaad dheeraad ah.

Barnaamijka hagida : Ardaygu wuxuu ku lammaan yahay lataliye (lataliye, macalin, arday, ama xubin bulshada ah) oo ka caawisa ardayga shaqsi ahaan, tacliimeed, iyo horumar bulsho.

Waalid : Waalidka, ilaaliyaha ama qofka waalid ahaan la xiriira ardayga.

Gaadhshiinta Waalidka : **Wacyigalinta** waalidku waxay u baahan tahay shaqaalaha dugsiga inay ku wargeliyaan waalidiinta dhaqanka ilmahooda oo raadsado caawimaadda waalidiinta si loo saxo habdhaqanka aan habboonayn ama carqaladaynta ah.

Dhexdhexaadinta asxaabta : **Dhex dhexaadinta** asxaabtu waa nooc ka mid ah xallinta khilaafaadka oo ay ardaydu ka caawiyaan kuwa kale ardaydu wax ka qabtaan, soona saaraan xallinta khilaafaadka. Eeg Lifaafa B: Dhaqannada Dib-u-dhiska.

88

Bogga 89

Haysashada Khamriga, Daroogooyinka iyo / ama Neefsadaha: Haysashada aalkolo, daroogo iyo / ama nuugaya waxaa loola jeedaa lahaanshaha jirka ama si kale ama jimicsi xukun ama xakameyn.

Bulsho-ku-Taakuleyn : Laxiriira ama tilmaamid dabeecad wanaagsan, waxtar leh, oo loogu talagalay in lagu hormariyo aqbalaada bulshada iyo saaxiibtinimada.

U Diritaanka Adeegyada Daaweynta Ku Xadgudubka Maandooriyaha : Ardayda leh dabeecad la xiriirta walaxda xadgudub, iyo / ama marka ay jirto sabab lagu aamino in latalinta ku xadgudubka mukhaadaraadka loo baahan yahay, ayaa laga yaabaa inay tahay loo gudbiyey adeegyada ku saleysan dugsiga ama bulshada.

U Diritaanka Ururada Ku saleysan Bulshada : Ardayda waxaa loo gudbin karaa bulshada ku saleysan ururada loogu talagalay adeegyo kala duwan, oo ay ku jiraan barnaamijyada iskuulka kadib, shaqsi ama koox la-talin, horumarinta hoggaaminta, xallinta khilaafaadka, iyo / ama umeerin.

U Diritaanka Xarumaha Caafimaadka iyo Caafimaadka Maskaxda ee Dugsiga Ku-saleysan : Adeegyadan waxay bixiyaan la-talin iyo qiimaynta ardayda baahan. Ardayda waxaa loo oggol yahay inay si gaar ah u wadaagaan arrimaha ama walaacyada u horseedaya habdhaqan aan habboonayn ama qas ah ama saameyn taban ku leh guusha tacliinta.

Soo Celinta : Beddelka sheyga (alaabada) la xaday ama waxyeello loo geystay iyadoo la siinayo qiimo suuq wanaagsan magdhow ama adeeg.

Qaababka Dib-u-habeynta : Eeg Lifaafa B: Qaababka Dib-u-hagaajinta.

Maalinta Dugsiga : **Maalin** kasta oo looga baahan yahay xaadiritaanka ardayda, illaa laga horreeyo ereyga "kalandarka" "Maalin" macnaheedu waa maalin iskuul.

Waxqabadka Dugsiga : Dhacdo kasta ama hawl kasta oo dugsigu kafaalo qaado, oo ay ku jiraan laakiin aan ku xaddidnayn dhacdooyinka manhajka iyo isboortiga, shirarka, shirarka, ama dhageysiga.

Tixraac: Sharciga Waxbarashada §2801 (1)

Shaqaalaha Dugsiga : dhammaan shakhsiyaadka, meel kasta oo loo qoondeeyey, ee ay ka shaqeeyaan Degmadu, ama tahay qandaraas ama meeleyn degmo ahaan, ama yaa iskaa wax u qabso ah uga caawiya Degmada hawl-galka barnaamijyadeeda iyo / ama bixinta adeegyadeeda. Ereyga "Shaqaalaha degmada" waxaa ka mid ah shaqaalaha gaadiidka ha ahaato mid degmada u shaqeeya ama qandaraasle. Wixii ujeedooyinka Xeerkan, "Shaqaalaha degmada" iyo "shaqaalaha iskuulka" waa isku mid.

Hantida Dugsiga : Dhisme kasta ama dhisme kasta, qaab-dhismeedkiisa, garoon lagu ciyaaro, garoon lagu ciyaaro, baarkinka ama dhul ku dhex jira soohdinta ma guurtada ah ee aasaasiga, dugsiga sare, qaangaarka dadweynaha waxbarasho ama dugsi sare kadib ama hanti kale oo ay leedahay ama kireysatay degmadu, ama ku taal ama baska dugsiga, sida lagu qeexay Baabuurta iyo Sharciga taraafikada §142, ama gaadiidka kale ee gaadiidka ay korsadeen / u Tixraac: Sharciga Waxbarashada §2801 (1)

89

Bogga 90

SRO : Sarkaalka Kheyraadka Dugsiga.

Dhaawaca Jirka ee Halista ah : **Dhaawaca** jirka oo ku lug leh qatar weyn oo dhimasho, jir ahaan daran xanuun, dabadheeraad iyo muuqaal muuqda ama lumis dheer ama naafonimo shaqada a xubin jir, xubin ama awood maskaxeed.

Firfircoonida Galmada : Dabeecadda aan habboonayn ee dabeecadda galmada inta lagu jiro ardaaga dugsiga ama inta lagu jiro nashaadaadka dugsiga kafaalo qaado, oo ay kujiraan laakiin aan kuxirnayn soo-gaadhista anshax-xumo, galmo la oggol yahay xiriir galmo, galmo, hadal afka ah ama haysashada waxyaalo galmo oo cad.

Weerar galmo ama dambi : xiriir galmo oo aan loo baahnayn ama fal galmo ama xiriir galmo oo xoog ama hanjabaad xoog ama waxyeello ah oo loo geysto xubin ka tirsan shaqaalaha ama arday kale, oo ay ku jiraan kuwa aan habboonayn taabasho.

Hanuuninta Galmada : **Jinsiga** dhabta ah ama la dareemay, khaniisnimada, ama labada jinsi ee lab shaqsi.

Daahitaan : **Daahitaan ku** imaada dugsiga ama fasalka.

Xatooyo : Qaadashada ama isku dayga in lala wareego qof kale ama hay'ad kale ogolaansho ama aqoon u leh mulkiilaha, iyada oo ujeedadu tahay in mulkiilaha laga xayubiyo isticmaalkiisa.

Ku xad gudubka : Ku jiritaanka dhismaha dugsiga fasax la'aan, oo ay ku jiraan inta la joojiyay ama laga saaray.

Arday Rabshadaysan :

Ardayga dugsiga hoose ama dugsiga sare ee da'diisu ka yar tahay 21 sano kaasoo:

1. Wuxuu ku kacaa fal gacan ka hadal ah, sida garaacid, laad, feedh iyo / ama xoqista shaqaalaha dugsiga, ama isku dayga ah in sidaas la sameeyo;
2. Sameeya, inta uu ku jiro dhismaha iskuulka ama shaqada dugsiga, fal rabshad, sida ula kac ah garaacid, haraati, feedh iyo / ama xoqid, arday kale ama midkale qof kale oo si sharci ah ku jooga hantida iskuulka ama shaqada iskuulka, ama isku dayaya inuu sidaas sameeyo;
3. Haysasho, inta lagu jiro dhismaha iskuulka ama shaqada dugsiga, hub;
4. Bandhigyada, inta lagu jiro dhismaha dugsiga ama shaqada dugsiga, waxa u muuqda a hub;
5. Hanjabaad, inta aad kujirtid dhismaha iskuulka ama shaqada iskuulka, inaad adeegsato hub;
6. Si ula kac ah ula kacna u waxyeelaynaya ama u burburinaya hantida shaqsiyeed ee dugsi kasta shaqaale ama qof kasta oo si sharci ah ku jooga hantida iskuulka ama shaqada iskuulka; ama
7. Si ula kac ah ula kacna u waxyeeleeya ama u burburiya hantida dugsiga degmada

Ref.: Sharciga Waxbarashada §3214 (2-a) (a)

Bogga 91

Hubka (oo ay ku jiraan si isku mid ah iyo rasaasta) : Hubka sida lagu qeexay 18 USC §921 ujeeddooyin ee Sharciga Dugsiyada Gun-Bilaashka ah, qori kasta oo kale, qoriga BB, qoryaha loo yaqaan 'pellet gun', bistoolad, rogaalcelis, qori, qoriga, qoriga darandooriga u dhaca, qori la qariyey, mindi, toorrey, dirk, mandiil, stiletto, mindida loo yaqaan 'switchblade', jilbaha naxaasta ah, xabbadda toogashada, mindi jilbaha birta ah, goynta sanduuqa, seefta bakoorada, qoriga darbiga elektaroonigga ah, Kung Xiddiga Fu, qoriga elektarooniga ah, buufin basbaas ama waxyaalo kale oo buufin ah, walxaha qarxa ama gubanaya, ama

qalab kale, qalab, maado ama walax (oo ay ku jiraan walxaha kiimikada iyo bayoolojiga ah)
 noole ama wax aan nooleyn, taas oo loo adeegsado, ama si fudud awood ugu leh, oo sababi karta dhimasho ama jir halis ah
 dhaawac, marka laga reebo in ereygan oo kale aanu ku jirin mindi jeebka oo leh daab ka yar laba iyo
 dherer hal-inji ah

Hubka waa, qaab sawir ahaan iyo xad la'aan, mid ka mid ah kuwan soo socda:

1. Qoryaha Dabka: Qoryaha sida lagu qeexay 18 USC 921 ee lambarka federaalka. Tusaalooyinka waxaa ka mid ah qoryaha gacanta, qoryaha, qoryaha fudud iyo bambooyin. Tixraac lambarka federaalka ee dhammaystiran qeexitaan.
2. Qoryaha kale: Qori kasta oo noocuu doono ha ahaadee, ha raro ama ha dejiyo, ha hawl galo ama ha shaqeeyo, oo ay ku jiraan shay kasta oo aan ahayn qori u eg qori. Tani waxay ka koobnaan doontaa laakiin aan xaddidnayn ilaa qoriga pellet, qoriga ranjiga, qoriga yaabka leh, taser, qoriga BB, qoriga ololka, qoriga ciddiyaha, iyo qoriga hawada.
3. Hub kale: Wax kastoo fulin ah oo sababi kara ama loogu talagalay in lagu waxyeeleeyo jirka, kuwa kale ka badan qori ama qori kale. Tan waxaa ka mid noqon doona, laakiin aan ku xaddidnayn, mindi shidan, mindi ugaarsi, mindi xiddig, mandiil (ay ku jiraan mandiil toosan ama lagalaaban karo), jilbaha naxaasta ah, sanduuqa magaabay, nunchuck, galoofyada farqiga leh, curcurka curcurka, xirmo kasta oo ka sameysma mace, qalabka gaaska ilmada waxsoosaarka basbaaska.
4. Hubka loo adeegsaday inuu waxyeelo ama dhaawac jidheed u geysto: Adeegsiga hub lagu dhaawaco qof kasta oo saaran hantida iskuulka ama inta lagu jiro waxqabad iskuulku kafaalo qaaday.

Ref.: Sharciga Dugsiyada Gun-Bilaashka ka ah, 18 USC §§3351, 8921, 8922, 921

Sharciga Waxbarashada §3214 (3) (d)

8 NYCRR 100.2 (gg)